

Söderköpings-Posten

Nu når vi fler: 20 000 ex

Till alla hushåll i Söderköping, Valdemarsvik och på Vikbolandet

www.soderkopingsposten.se

**Matilda från Lagnö
trivs på scenen**
Sid 4

Antikrundan till Söderköping
Sid 6

Nya E22 går framåt
Sid 10

Gästabudet 2019
Sid 40

Ett VVS-företag i tiden

Nyhet - Avsaltning av havsvatten. Vi installerar avsaltnings-anläggningar i hus & båtar.

Nyhet - Vi 3D-ritar ditt drömbadrum, spa/relax & tvättstuga.

Vi utför allt inom VVS. Från nyinstallation till renovering & service.

Söderköping - Valdemarsvik

Virkesgatan 6
Söderköping
Vammargatan 2
Valdemarsvik
www.plvvs.se

VÄLKOMMEN TILL RESTAURANG BAKFICKAN

NY HÖSTMENY FRÅN 4/9 - ÖPPETTIDER HÖST:

MÅNDAG - TISDAG 11.00-14:30, ONSDAG - TORSDAG 11 -14:30, 17-21

FREDAG - LÖRDAG 12.00-15:00, 16-22 SÖNDAG 12-15, 16-20

ALLA VÅRA PIZZOR & DIVES FINNS FÖR AVHÄMTNING FÖR 99KR

VI HAR ALLTID LUNCHTIPS, LÖRDAG & SÖNDAG 12.00-15.00 FÖR 99KR

BÖKA GÄRDA BORD!

ÖL, VIN, STARKÄRE & ALKÖHOLFRIA DRICKER

MER INFO OCH HELA MENYN PÅ BAKFICKANSODERKOPING.SE - 0121-30098

Tänker du sälja din bostad i höst?

Välkommen att kontakta din lokala mäklare för en fri muntlig värdering

Se våra bostäder till salu på sidan 7 i tidningen

Storgatan 2, Söderköping
0121 219 20
www.serander.se
soderkoping@serander.se

Serander
Fastighetsförmedling

Tiderna förändras

Så var sommaren slut. Skolorna har börjat och de flesta är tillbaka på sina arbetsplatser - eller är sommaren inte slut? Jag hörde någon påstå att i tider av klimatförändring så är september den nya sommarmånaden. Jag vet inte om det är något att oroas eller glädjas åt?

Vår skribent **Bengt Axmacher** berör också klimatförändringen i sin krönika. För några år sedan talades det mycket om betydelsen av att bevara matjordarna och "hålla landskapet öppet". Antar att det fortfarande är viktigt, inte minst för matproduktionen i tider då vår beredskap att klara krissituationer aktualiserats. Men skogen är viktig av flera anledningar, inte minst som givare av syre och rening av vår luft.

Mer positivt är det att som 60 plussare höra att äldre nu är piggare och lever friskare! 60 åringar är som 50 åringar, jämfört med några decennier sedan. Men enligt SCB väntas om nio år antalet personer över 80 år ha ökat med 50 procent. En utmaning för landets kommuner personalmässigt och ekonomiskt!

I sin krönika skriver Britt-Marie Braun denna gång om attityder och respekt och bl.a. om politikernas utsatta situation. Klimatet i samhället har hårdnat, vilket inte minst märks i sociala medier.

Att tiderna förändras, om än mindre dramatiskt, märks också på posthämtningen som ändrades från den 1:a juli. Inte bara i Söderköping utan i hela landet. Ingen post töms längre ur våra gula lådor lördag-söndag och på vardagarna hämtas posten tidigare. Tråkigt, men jag antar att det är något som måste accepteras i tider av minskade brevmängder.

I tidningen har vi också ett reportage om butiken Varié som myntat begreppet "äterälska". Här handlar det om att vi måste satsa mer på kläder med kvalitet och förstå att mentaliteten med "slit och släng" måste brytas i tider när vi måste minska vår miljöpåverkan. Ett mycket tankvärt reportage.

Jag rekommenderar också reportaget om "föreningen frivilliga fadderhem i Söderköping". Det är skönt att höra att de finns personer som är villiga att öppna sina

hem och visa medmänsklighet. Något som kan göra en otrolig skillnad i en annan människas liv.

Det var mycket om tider som förändras. Då är det gott att höra att det så här vid sommaren slut som vanligt råder medeltid i Söderköping. I år från den 30 augusti-1 september, under Söderköpings Gästabud.

Vi på redaktionen önskar våra läsare och annonsörer en skön höst!

Åke Serander
Ägare och redaktör

Utgivningsplan 2019

Lördag 19 oktober

Lördag 23 november

Annonsera med Söderköpings-Posten i höst
Välkommen med din annonsbokning

ABONNEMANG
- ETT GYM KORT FÖR SJÄLEN!

NORRKÖPINGS SYMFONIORKESTER

ABONNEMANG OCH BILJETTER PÅ WEBBEN eller 020-51 51 20

soh
- en del av Scenkonst Öst

Hagatorget vimlade av glada seniorer.

Guldkant bjöd in till välbesökt sommarfest

Över 200 glada seniorer kom till årets stora sommarfest. I behagligt sensommarväder fick vi fika, underhållning och lotterier. Dagsbergs dragspelsgäng musicerade, Lena Fogelqvist hälsade välkommen samt sjöng från scenen. Våra trogna volontärer svarade för allt det praktiska. Sune och Marianne dokumenterade det hela med sina filmkameror. Generösa sponsorer har gjort detta möjligt, stort tack! Ingen nämnd och ingen glömd. SMHI hade hotat med regn, men bara några droppar föll från himlen under tiden som festen varade. Det tackar vi särskilt för!

Torbjörn Toftgård
Text och Foto

Christina Ljungberg Persson

Foto: Privat

Ny krönikör på Söderköpings-Posten

I detta nummer har vi nöjet att presentera en ny krönikör, Christina Ljungberg Persson. Christina kommer att skriva om läkemedel. Hon är legitimerad apotekare, disputerad i samhällsfarmaci vid Uppsala universitet.

Bor sedan 2010 i Halland och Varberg med maken Christian och deras fyra döttrar. Har arbetat som apotekschef i många år, men undervisar nu på Göteborgs universitet som lektor i samhällsfarmaci.

Åke Serander

Söderköpings-Posten
Storgatan 2
614 30 Söderköping
Telefon 0121-421 35
Mobil 0705-50 53 33
info@soderkopingsposten.se
www.soderkopingsposten.se

Ansvarig utgivare och ägare:
Åke Serander
Grafisk produktion och annonser:
Mikael Karlsson
Reportage och mediasäljare:
Daniel Serander

Tidningen är religiöst och partipolitiskt obunden

Tryck: **Pressgrannar AB 2019**

Vill du annonsera i Söderköpings-Posten?
Skicka ett mejl till:
annons@soderkopingsposten.se
så kontaktar vi dig.

Vad vill du läsa om? Tipsa oss gärna.
info@soderkopingsposten.se

Nu även på tidningsställ i Norrköping

För varje annons som beställs i tidningen skänker vi 50 kronor till den ideella föreningen Guldkant i Söderköping.

Gruppförändelse till hushåll i Söderköping, Valdemsarvik och på Vikbolandet. Upplagan är 20 000 exemplar.

Vi har bostadsrätter kvar! Tryggt köp och boende hos HSB

Köp en bostadsrätt i HSB
brf Björkalund 1, Södra Vrinnévi.
Läs mer på HSB.se eller ring
projektledaren 010-442 56 44.

HSB – där möjligheterna bor

Ramunderstaden planerar nyproduktion av hyresrätter.

Intresserad? Ring 0121-19600

Ramunderstaden
BO DÄR DU VILL LEVA

Rädda RIA Center i Norrköping!

Varje förfrågan bidrar med 100 kr till RIA Centers viktiga arbete för hemlösa! Det är kostnadsfritt och du förbinder dig inte till något.

Boka en fri muntlig värdering av din bostad på www.flytthelp.se och få bästa service när det passar dig.

Flytthelp.se

I samarbete med:
RIA Center i Norrköping

Kan vi hjälpa till med något?

Främre raden:

Peter Johansson, Skog & Lantbruk
Anita Lindqvist, Privatmarknad
Christina Magnusson, Privatmarknad
Anisa Jusic, Privatmarknad

Bakre raden:

Gabriel Tan, Privatmarknad
Linda Whass, Företagsmarknad
Göran Bergort, Kontorschef
Christoffer Borgsjö, Företagsmarknad

Om du funderar över lån, sparande eller något annat som rör din vardagsekonomi – välkommen att boka ett personligt möte hos oss!

Kontakta oss på soderkopings@swedbank.se

Swedbank

BLI ABONNENT

Kom iväg på teater!

OSTGOTATEATERN.SE/ABONNEMANG

**ÖSTGÖTA
TEATERN**

- en del av Scenkonst Öst

SÖNDAGSMYS

Söndagar i september

Brunch 11:00-15:00

Entré till wellnessavdelningen

Fördrink

Trerätters middag

Boende i dubbelrum

Brunnens stora frukostbuffé

(Endas brunch 295 kr/person)

Pris:
1 495 kr/
pers

Kontakta oss för bokning

och mer information:

Tele: 0121-109 00

E-Post: info@sbrunn.se

Adress: Skönbergagatan 35

www.soderkopingsbrunn.se

SKÖNA SÖNDAG

(kl. 08:00-13:00)

Brunnens stora frukostbuffé

Entré till wellnessavdelningen

Kerstin Florian spirital kit

Lån av kimono & tofflor

Frukt & juice

(Endast frukostbuffé 175 kr/person)

Pris:
775 kr/pers

Söderkopings Brunn

På lördagar utför vi behandlingar, förbokning.

Matilda har varit med och uppträtt på nationaldagsfirandet vid S:t Anna skola under flera år.

”Jag minns uppsättningen av Klas Klättermus, i regi av Bosse Wastesson. Jag gjorde rollen som Mickel Räv och var med och sjöng solo. Peter, som är ett år äldre, fanns med även då - men stod bakom scenen som scenarbetare, skrattar Matilda.”

Peter och Matilda vid ett tidigt framträdande.

Matilda från Lagnö trivs på scenen

Söderköpings-Posten är med på det traditionsenliga nationaldagsfirandet vid S:t Anna skola den 6 juni. Vädret levererar verkligen - nästan för bra tycker nog somliga kan man tänka, när man ser folk söka sig ut mot de få skuggiga partier som går att hitta på skolområdet. Men så är det dags för Peter och Matildas uppträdande och folk vågar sig fram för att ta del av musiken. Efter dagens sista framträdande passar Söderköpings-Posten på att få en pratstund med Matilda Grün.

- Tiden går verkligen snabbt! Rätt som det är så är det dags för nationaldagsfirande igen.

Matilda, som har varit med och uppträtt på firandet i fem, sex år, är född och uppvuxen på Lagnö gård, Norra Finnö, och har själv gått på S:t Anna skola som ligger ett stenkast från där hon nu står på scenen och uppträder.

- Lekis, låg- och mellanstadium gick jag här ute. Det är verkligen en lugn och trygg skola där alla syns och får uppmärksamhet.

Har du något roligt musikaliskt minne från skolan?

- Jag minns uppsättningen av Klas Klättermus, i regi av Bosse Wastesson. Jag gjorde rollen som Mickel Räv och var med och sjöng solo. Peter, som är ett år äldre,

fanns med även då - men stod bakom scenen som scenarbetare, skrattar Matilda.

Högstadiet gick Matilda på Bergaskolan i Söderköping, följt av Musikgymnasiet i Norrköping. Därefter bar det av till Bjärnum i Skåne för ett år på musikteaterfolkhögskolan, innan det var dags att flytta till Göteborg, för tre år på Balettakademin.

- Det var intensiva år, men även en bra grund för att göra musikaler, menar Matilda.

Efter skolåren flyttade hon till Tyskland, där hon var med och satte upp ett flertal musikaler som är stora i Tyskland och Österrike, och senare även kom att träffa sin man som är österrikare. Idag jobbar Matilda på heltid med musiken, som frilansare.

Vad är det bästa med att komma hem till St:Anna?

- Naturen och att få fixa i trädgården. Det är liksom lite terapi, som omväxling till storstadslivet i Stockholm, där Matilda nu bor med sin familj.

Vad gör du annars på fritiden?

- Jag håller på mycket med yoga. Jag är yogafälst, det

är jättebra träning! Jag är annars ute och cyklar mycket eller går i skogen.

Hur ser musikåret 2019 ut?

- Nu närmast i tiden ligger sommarkonserter här ute vid S:t Anna kyrka. Åtta stycken blir det, i slutet av juni.

Därefter är det dags för en stor höstturné, tillsammans med Peter och Bruno. Det ska verkligen bli roligt! Det är en lyx att få spela och sjunga tillsammans. Snacket på scenen blir nästan lite som om man vore hemma. Vi gör 30 konserter i Sverige, från Malmö till Luleå, under perioden fjärde oktober till slutet av november, så det blir verkligen full fart! Vi har redan börjat repa och sätta upp låtar. Spelningarna görs unplugged, och Matilda kommer även att spela bas, vilket hon älskar.

I jul blir det dock inga spelningar, det blir svårt att hinna efter den långa höstturnén. Då får man se vad jag hittar på! Det är första gången på elva år, så det blir nog lite ovant.

Söderköpings-Posten tackar så mycket för pratstunden och hoppas att få se dig och Peter på scenen nästa år igen. Det är vi inte ensamma om!

Johan Serander
Text och Foto

Välkommen att boka personlig rådgivning på mitt kontor i Söderköping!

Behöver du juridisk hjälp?

- Jag arbetar med all slags familjerätt

- Testamente
- Gåvobrev
- Samganderättsavtal
- Bouppteckning/arvsskifte
- Äktenskapsförord
- Vårdnad om barn
- Bodelning vid skillnässor/separation m.m.

E-post: sodergardensjuridiska@gmail.com
Hemsida: www.sodergardensjuridiska.se

Telefon: 070-617 62 00
Adress: Storgatan 2, Söderköping

Din hjälpmedelsbutik i Vilbergen

Mån-Fre 10-18 Lör 10-13

Vi har bl.a:

- Rollatorer
- El-scootrar
- Käppar
- Stödbandage
- Hushållshjälpmedel
- Hygienhjälpmedel

Funktion
&
Design

Träffa oss vid Seniorcenter Blå Porten i Söderköping sista måndagen varje månad!

Vilbergens Centrum
Urbergsgatan 90
603 56 Norrköping
011-102700
www.hjalpboden.se

Har du en affärsidé och vill göra den till verklighet?

Välkommen med din anmälan till vår nästa Starta eget kurs!

Start: 18/9-19 kl 17.00-20.00. Totalt 5 tillfällen
Plats: Coffice, Hagatorget 1

Anmälan senast
13/9 - 2019 till:

soderkoping@nyforetagarcentrum.se

STEGET till eget

ETT STRÅK AV LYCKA!

Med ett abonnemang hos **Norrköpings Symfoniorkester** planerar du in lycka i din kalender! Du har din bestämda plats i **De Geerhallen**, vet att du kommer iväg på konsert och får hela 35% rabatt på biljettpriset!

RÖD TORS DAGSSERIE

Festlig säsongspremiär, 25-årsjubileum, Händels Messias, mästarsymfonier och världsartister får du njuta av i den glödande, röda torsdagsserien.

GRÖN LÖRDAGSSERIE

Romantik med Romeo och Julia, Mozarts c-mollmässa, spännande scenkonst, trettondagskonsert, fantastiska symfonier. Grönt är skönt!

GUL TORS DAGSSERIE

Publikfavoriterna Tjajkovskij och Jurowski, Petterssons violakonsert, värmande vinterdrömmar, Dvořáks Cellokonsert, Beethoven & Prokofjev. Gyllene torsdagkvällar!

Köp abonnemang på webben eller i biljettkassorna på Louis De Geer och Östgötateatern, 020-51 51 20

norrkopingsymfoniorkester.se

ABONNEMANG OCH BILJETTER SÄLJS NU!

35%
RABATT!

SON

- en del av Scenkonst Öst

Anne Lundberg är programledare för Antikrundan på SVT, som spelas in vid Söderköpings Brunn den 28 augusti.

Foto: Stina Stjernkvist/SVT

Antikrundan kommer till Söderköping

Söderköpings-Posten fick en pratstund med Anne Lundberg, programledare för Antikrundan.

Hur kommer det sig att Antikrundan kommer just till Söderköping?

- Vi försöker täcka in hela landet. För några år sedan spelade vi in i Söderköping och det blev ett mycket bra och lyckat program. Det var några år sedan så nu tyckte producenten Pernilla Colt Månsson, hon som bestämmer, att det var dags att återvända.

Varför tror du att Antikrundan är ett så populärt program?

- Det beror på att programmet består av så många olika saker. Det är folkbildande, man får lära sig saker. Om man är en person som tycker om att gå på auktion eller loppis så får man lära sig mycket, hur man undgår att bli lurad, vad man ska titta efter. Om man t.ex. ska köpa en byrå och man vill att den ska vara gammal, så ska t.ex. lådorna vara insågade framstycke med sidostycken.

Om du ska köpa en målning så titta efter det här och det här. Sedan är det naturligtvis roligt att se människor som vid värdering blir glada och överraskade, men också de som blir besvikna. Tittarna gillar att höra om människors historia. Vi berättar historier både om släktfejder och om familjehemligheter i det här programmet. Det finns verkligen många olika anledningar till att man uppskattar Antikrundan.

Vad tycker du att läsarna ska ta med sig till inspelningen för att få värderat?

- Vi åker runt i hela Sverige och det gör vi för att vi vill ha in olika typer av föremål. Så gärna föremål som har anknytning till platsen. Annars så föreslår jag att man tar med sig det man inte vet någonting om, men det man vill veta något om. Det är inget roligt att bara komma och visa upp det man redan kan allt om. Man ska verkligen passa på när vi har de bästa antikvitetsexperterna i Sverige samlade på en och samma plats. Vem som helst ska kunna ta med sig vad som helst och ställa vilka frågor man vill. Utnyttja det, det är världens chans! Det du inte vet vad det är, ingen aning var det kommer ifrån eller vad det har använts till, så får du kanske svaret till det.

Blir allting värderat på inspelningsdagen?

- Alla får alltid allting värderat, sen blir det kanske inte inspelat på TV.

Vad kommer du ihåg från förra inspelningen av Antikrundan i Söderköping?

- När vi var i Söderköping senast så kom en tittare med en okänd Isac Grünewald målning, som man inte hade känt till och som vi sedan försökte få vidimerad. Det är när man tar med den till konstnärens familj och det är någon utsedd som bedömer om målningen är äkta eller inte. Det var en värdefull målning som ägaren inte hade en aning om vad det var och som blev jätteglad och överraskad.

I vilka program kommer vi se dig under kommande år?

- Det är i Antikrundan, Antikmagasinet, Husdröm-

mar, sen gör jag matprogram med Paul Svensson, kocken som jag har rest med i Landgång och som jag gjorde Matraddarna med. Och så brukar jag vara programledare på nationaldagen, ja jag jobbar ju med en massa olika program helt enkelt.

Det låter som du har mycket spännande på gång?

- Ja absolut, jag är privilegierad. Jag har ett väldigt roligt jobb!

Har du någon hälsning till tidningens läsare?

- Ja kom, kom, kom säger jag och ta med er saker som ni verkligen vill veta något om. Det ska inte vara det finaste ni har, men det som ni kanske har fått ära och som ni vill veta om det är något värt eller något att bara göra sig av med, eller kanske det som ni har hittat på loppis eller så.

Vad tycker du om Söderköping?

- Söderköping är en väldigt fin stad tycker jag! Med mycket trähus och kanalen, det är väldigt vackert vid kanalområdet. Och så har ni en mycket fin Skärgård, S:t Annas skärgård.

Jag minns att det vid förra inspelningen kom flera besökare från skärgården, som hade sommarhus där, som tog med sig fina och intressanta föremål.

Jag ser verkligen mycket fram mot att komma tillbaka till Söderköping!

Åke Serander

anteda

antenn tele & data

Professionella installationer av antenner, datanätverk, wifi, ljud & bild!

Vi har flera års erfarenhet från uppdrag i Valdemarsvik. Nu kan vi även hjälpa dig som bor i Söderköping!

**KOM IHÅG
50% RUT-
avdrag på
IT-tjänster**

Vi hjälper både privatpersoner och företag!

Telefonnummer: 0700-44 44 44
E-post: info@anteda.se

www.anteda.se

Almondtyrtor 29,95kr/st
Boströms kakor 2-p - 5kr/st
Marabou 200g kakor - 10kr/st
Örneborgs potatissallad 500g - 5kr/st

Erbjudandet gäller så långt lagret räcker. Vi reserverar oss för slutförsäljning.

Tempo

Postombud - ATG - Svenska Spel - Manuell chark

Föreningen Guldkant i Söderköping vill bidra till bättre livskvalitet för äldre och ensamma människor i kommunen genom bl.a.

- Sommarfest och julfest
- Besök på äldreboenden med underhållning och fika
- Fotbad samt fot- och handmassage
- Mopedturer med cafébesök
- Båtutflykt i skärgården
- Åktur med veteranbil
- Gårdsfester med grillning

Ge gärna ett bidrag!

Föreningen består av ideellt arbetande medlemmar.

Telefon 0121-10296
Bankgiro 5269-3330
Swish 123 626 52 35

Guldkant
i Söderköping

Vill du också etablera dig hos oss?
Vi har lokaler från 40 till 500m²
Välkommen att kontakta oss:
westerbergfastigheter.se | 011-181340 | 070-8171340

Uthyses:
Säkra och nybyggda förråd i Centrala Söderköping

Välkommen att kontakta oss för mer information på telefon 011-18 13 40 eller mail: anders@westerbergfastigheter.se

www.westerbergfastigheter.se

LUNDQVIST EL & CDS
I ÖSTERGÖTLAND AB

Vi är ditt lokala och trygga alternativ av elektriker i Söderköping, Valdemarsvik och på Vikbolandet.

Vi hälsar nya och gamla kunder välkomna att kontakta oss!

Slussporten, Söderköping
Kjell Lundqvist: 0701-451 511
Tommy Svensson: 0705-775 251
www.lundqvistelocds.se

www.serander.se

Tyketorp, Söderköping

Perfekt för barnfamiljen fördelat på 4 rok 125 + 125 bo- och biyta i ett plan med källare. Insynsskyddat poolområde. Garage med automatport. Besiktigat. Luft/vatten värmepump från 2015.

Utgångspris: 2 600 000 kr

Adress: Tyketorpsgränd 65

Visning: Kontakta oss för visningstid.

EP: 133 kWh/kvm och år

Drothemskvarteret, Söderköping

Kulturhus i Drothem, 4 rok förd på 61+67 kvm Ljust kök med nyare vitvaror. Helkaklat duschrum med Miller porslin. Två braskaminer. Genomgående golvvärme. Gårdshus med garage och bostadsdel. Idyllisk innergård.

Utgångspris: 4 100 000 kr

Adress: Trångsundsgränd 2

Visning: Kontakta oss för visningstid

EP: 141 kWh/kvm och år

Trårums, Söderköping

Fritidshus eller året-om-bostad

Närhet till skärgården och vacker natur! 86+8 kvm fördelat på fyra rok. Diverse möbler och inventarier ingår. Garage och förråd. Tomt om 1664 kvm. Generell friskrivning mot dolda fel.

Utgångspris: 975 000 kr

Adress: Trårums 3

Visning: Kontakta oss för visningstid

EP: Behövs ej för denna byggnadstyp

Centralt, Gusum

Hyreshus med butikslokal och fyra lägenheter

God avkastning. Yta (ägarens info) 248 kvm (lägenheter) och 148 kvm (butikslokal) fördelat på 8 rok plus rum i butikslokal och källarplan. Bergvärme som ger låga driftskostnader. Möjlighet till två parkeringsplatser. Förrådsbyggnad. Fastigheten säljes med friskrivning mot s.k. dolda fel.

Utgångspris: 3 500 000 kr

Adress: Bruksgatan 3

Visning: Kontakta oss för visningstid

EP: Beställd

Serander

Storgatan 2, Söderköping - 0121 219 20

Fastighetsförmedling

Kerstin och Boy Svedberg bor i Mariehofs slussvaktarbostad.

Foto: Åke Serander

Den charmiga trädgården.

Foto: Åke Serander

Huset sett från kanalen.

Foto: Therese Clerbin

"Till en början skämdes man nästan för hur fint det är när folk frågar hur det är att bo i slussvaktarbostaden, skrattar Boy. Man fick berätta om hur kalla och mörka vintrarna var för att nästan ursäkta sig. Men det stämmer inte. Alla årstiderna är jättefina!"

De bor idylliskt utmed Göta Kanal

Hur är det egentligen att bo utmed kanalen? Med den frågan i åtanke begav sig Söderköpings-Posten till Mariehofs slussvaktarbostad. Här bor Boy och Kerstin Svedberg. Det har de gjort sedan -86, alltså i 33 år.

Bostaden är en av Göta kanals många bostäder utmed sammanlagt 58 slussar. Vid flera slussar saknas dock numera hus, och det finns idag 52 slussvaktarbostäder som hyrs ut till privatpersoner. Här ingår också brovaktarbostäder. Många av de kvarvarande är utvändigt lika till utseende, till följd av det kulturskydd som byggnaderna getts.

Det var när paret var på besök vid en gård utmed kanalen och gick ut för en promenad som de fick upp ögonen för bostaden. Som av en händelse var slussvaktarbostaden på väg att bli hyresledig, eftersom de tidigare hyresgästerna bestämt sig för att flytta, så timingen kunde inte ha varit bättre.

- Till en början skämdes man nästan för hur fint det är när folk frågar hur det är att bo i slussvaktarbostaden, skrattar Boy. Man fick berätta om hur kalla och mörka vintrarna var för att nästan ursäkta sig. Men det stämmer inte. Alla årstiderna är jättefina!

Boy berättar vidare om hur man först kan höra ett dovt motorljud för att sedan se passagerarbåten Wilhelm Tham sakta glida förbi utanför sovrumsfönstret,

och Kerstin har bara några meter från ytterdörren för att ta sig sitt dagliga morgondopp.

- Det är som att bo i en dröm, berättar de.

Men interiören var knappast någon dröm när paret flyttade in.

- Det var riktigt eländigt. Nedgången med köksluckor som inte gick att öppna och möss som löpte längs golvet. Men det ser man inget av idag. Till en början hade vi planer på att köpa loss huset, men det har vi fått ge upp. Kanalen får numera inte sälja sina fastigheter. Kanalbolaget är dock mycket goda husvärdar, det är bara att påpeka saker så fixas det, säger Boy. Bostaden är idag mycket charmig med alla moderna bekvämligheter man kan önska sig.

I svunna tider kan man dock förstå att det inte var helt stillsamt att bo i slussvaktarbostaden.

- Det gällde att ha beredskap året runt, dag som natt. Det var först när isen lagt sig som man kunde få rast och vila. Hela familjen var tvungen att vara engagerad, berättar Boy.

Till bostaden hör förutom en stor härlig trädgård även tvättstuga, utedass och en lada, så här har man alltså tidigare haft djur - grisar, kor och höns kan man tro av ladugårdsbyggnaden att döma.

Nu är det dock lugnare dagar för de bägge pensionerade hyresgästerna. Boy, uppvuxen i Göteborg, har tidigare arbetat inom kriminalvården men är numera verksam som fotograf, och Kerstin som ursprungligen är från Stockholm är regissör och skådespelare, tidigare bland annat på Östgötateatern, och är idag engagerad inom föreläsningsföreningen "Nyfiken på". Ett stort gemensamt intresse de bägge delar är annars att resa. Indien är ett resmål som de ofta återvänder till. Vilken kontrast det måste vara, tänker jag när jag står i den lummiga trädgården och ser båtar stilla slussas tätt intill.

Hur är det då med begreppet "Skilsmässodiket"?

- Det är en myt. Det är sällan man hör någon höja rösten, säger Boy

Paret hade ursprungligen planer på att flytta till Stockholm efter pensionen, där barnen bor, men de tankarna har man idag slagit bort.

- Vi har mycket goda grannar och känner oss engagerade i området. Man rotar sig, så här blir vi kvar.

Kerstin från Stockholm och Boy från Göteborg, förenade utmed Göta Kanal.

Johan Serander

Boka ett kostnadsfritt hembesök!

Dags för nytt avlopp?

Kontakta oss så hjälper vi er vidare.

Ecobox är en svensk produktportfölj med kompakta, robusta och kemikaliefria minireningsverk.

Glöm trekammarbrunnar, markbäddar och infiltrationer. Avloppsrening ska vara enkelt att installera och underhålla.

Er återförsäljare i Östergötland

R Lindgrens Åkeri AB

R Lindgrens Åkeri AB
0706-94 01 18, kund@rlindgrens.se

ecotech
Svenskutvecklade reningsverk

0927 775 75 | www.ecot.se

Njut av hösten på Husby Säteri

Ett bord fullt av bakverk, varma scones, hemkokta marmelader & sandwich står uppdukat på helgerna fr.o.m. 28/9 t.o.m. 10/1 kl. 13.30-16.00.

350 kronor/person inklusive ett glas bubbel.
Sittningstid kl. 13.30, alt. kl. 14.00.

Boka på, 0121-347 00 eller info@husbysateri.se
Läs mer på www.husbysateri.se

Söderköpings Stads Historiska Museum

Under Gästabudet 2019

30/8 öppet 13 – 17

31/8 öppet 11 – 19

1/9 Öppet 11 – 16

Frivillig entré

Föredrag, samtal, frågestund – om SÖDERKÖPINGS HISTORIA
Allt beroende på vad du önskar som besöker muséet

30/8 15.00, 31/8 13.00, 15.00 och 17.00, 1/9 13.00 och 15.00

Välkommen

S:t Ragnhilds Gille

samarbetar med Studieförbundet

rambow ab

Byggkonsult- & Logistiktjänster

Vi utför bl.a. följande tjänster:

- ⇒ Kontrollansvarig enligt PBL (KA)
- ⇒ Entreprenadbesiktningar
- ⇒ Slutbesiktning
- ⇒ 2-årsbesiktning, Garantibesiktning
- ⇒ Kalkylation och kostnadsbedömningar
- ⇒ Ritningar och ritningstjänster

Kontakta oss:

Tel: 070-375 56 18

E-post: info@rambow.se

www.rambow.se

Ljus och central källarlokal om ca 70 kvm med kök, WC och hall uthyres i Söderköping, lämpligt som:

- Klubb/Föreningslokal
- Kontor
- Lager
- Gym

Kontakta Magnus Wastesson för mer i info på 0709-44 42 00 eller magnus@slussvakten.se

Ät och drick gott hos oss!

Ord. öppettider:

Mån - Fre 7:30 - 18:00

Lör 8:00 - 15:00

Öppettider Gästabudet:

Fre-Lör: Öppet längre efter behov

Sön: 11-16

(Fullständiga rättigheter. Vi har även alkoholfria alternativ)

Vid ett telefonsamtal eller besök går det att avgöra om det är värt att anlita en jurist. Jag erbjuder en första konsultation utan kostnad för juridisk behovsanalys.

- Välkommen att höra av dig!

Familjerätt - Fastighetsrätt - Affärsjuridik - Avtal

Jag erbjuder alltid fasta avtalspriser och finns på plats i Söderköpings centrum för att hjälpa dig.

Annica Nilsson
CoOperate Coffice
Hagatorget 1
614 30 Söderköping
0725-23 50 45
annica.b.c.nilsson@gmail.com
www.soderkopingsjurist.se

Söderköping
JURIST

Projektledare Johanna Grander, Söderköpings kommun, och projektledare Jonas Danielsson, Trafikverket, visar sträckningen av nya E22 genom Söderköping.

Foto: Åke Serander

Projektet med nya E22 fortsätter framåt

Under sommaren, fram till den 16 augusti, har Trafikverkets vägplan med ny sträckning av E22 genom Söderköping varit på "granskningsremiss". Det är det sista steget i planeringsprocessen där allmänhet, företag, organisationer m.fl. har haft möjlighet att tycka till om vägplanen. Planen har varit utställd i Söderköping på Stinsen och i kommunhusets entré.

Vid ett informationsmöte på kommunhuset tidigare i sommar träffar jag projektledare Jonas Danielsson, Trafikverket. Även Johanna Grander, projektledare Söderköpings kommun finns på plats.

Johanna visar mig själva vägplanen som sitter i hela 18 pärmar, ett digert material. Själva beskrivningen vad man ska göra upptar 80 sidor. Andra viktiga delar är planbestämmelser, översiktsplan med vägprofiler samt förstås miljökonsekvensbeskrivningen. Resten är till stor del kartor och ritningar.

Jag vänder mig till Jonas för några frågor om vägplanen.

När kommer byggstart att ske, det är väl troligt att det sker överklaganden?

- Ja, om vi beaktar ett års tid för överklaganden så är byggstart beräknad till år 2022. Hur lång tid överklaganden tar är inte exakt och det är tid som vi inte styr över, hur länge ärendet i så fall ligger hos regeringen. Miljökonsekvensbeskrivningen är dock redan godkänd.

Efter granskningsremissen kommer vi i höst gå igenom inkomna synpunkter och när vi känner oss nöjda så kommer materialet att gå till fastställelseprövning. Då finns det en organisation inom verket, "juridik och planprövning", som kommer att gå igenom materialet. Tycker de att det finns tillräcklig kvalitet så fastställer man planen. Den granskningen kan ta 9-12 månader, på det följer en överklagandetid på några veckor. Därefter har vi kalkylerat med cirka ett års tid för att behandla dessa överklaganden.

Är vi då framme vid byggstart 2022?

- Nja, under tiden ska vi färdigställa förfrågningsunderlag för att kunna gå ut och upphandla projektet, det gör vi delvis parallellt med tidigare aktiviteter. För att

kunna gå ut på marknaden och söka en totalentreprenör som kan bygga vägen åt oss, men vi avvaktar upphandlingen tills att beslutet vunnit s.k. "laga kraft". I och med det har Trafikverket rätt att ta marken i anspråk.

Det är dock även andra juridiska prövningar som ska ske, miljödom ska bl.a. sökas för kanalpassagen och för bron över Storån, prövning hos Miljödomstolen som ska ske parallellt.

Den utsedda totalentreprenören ritar upp tekniska handlingar om hur man exakt kommer att bygga. När Trafikverket granskat de tekniska handlingarna kan entreprenören starta. Från att avtal har träffats med entreprenör tar det normalt cirka ett halvår innan man startar på allvar, men så fort avtalet har tecknats, så kan entreprenören börja med att fälla skog, spränga berg och liknande åtgärder. Jag förstår att vad man menar med "byggstart" inte är helt klart.

Byggtiden är sen beräknad till cirka tre år, så 2025 är det klart?

- Ja, säger Jonas, slutet på 2025 är vår prognos.

Vad har projektet då kostat undrar jag?

- Totalt sett så har vi en budget på drygt en miljard kronor. Styrande av vad det kommer att kosta, är vilka anbud som vi får in, hur konjunkturen och prisbilderna då är. Det är flera stora infrastrukturprojekt som ligger i början av 20-talet, som t.ex. Ostlänken. Vi är angelägna om att göra projektet attraktivt även för utländska entreprenörer. Vi tror att vi kommer att vara i behov av det. Mycket tyder dock på att stora projekt, kring storstäderna eller ett par timmars bilfärd till projekten, är attraktiva för utländska entreprenörer.

Är det stor skillnad att bygga väg i Sverige jämfört med ute i Europa?

- Ja det är det svarar Jonas, vi har annan jordmån, ett annat klimat, vi har snö, vi har olika recept på asfalt o.s.v.

När Trafikverket väljer entreprenör är det bara kronor och ekonomi som är avgörande för vem som väljs?

- Ofta är det mycket ekonomi det handlar om, men vi börjar se mer och mer på helhetsbilden, vad vi tror är bäst

för oss. Vi arbetar med prekvalificering, att entreprenörer inte får lämna anbud till oss om de inte är tillräckligt kvalificerade.

Är det några speciella utmaningar i detta projekt?

Direkt utan att tveka säger Jonas;

- Akvedukten under Göta Kanal. Ett jättespännande vägvagnsgräv: hydrologiskt, geologiskt, högt grundvatten, branta berg, djup lera, underliggande akvisfär, trycksatt vatten m.m. I övrigt så är inte projektet så komplicerat.

Arkeologiskt då?

- Arkeologin är vi färdiga med, vissa fynd har gjorts vid västra trafikplatsen.

Är sträckningen av vägen nu definitiv?

- Ja, det beror förstås på de synpunkter som kommer in, men det här är vårt förslag. I materialet så har vi ett vägområde som är satt på så när som någon decimeter.

Jonas är den projektledare som är ansvarig för projektet, som han tog över 2014. Men som alla vet är planerna på en ny väg betydligt äldre än så.

- Vi hade tidigare idag besök av en äldre herre som sa att hans pappa var igång och arbetade med gamla riksvägen som projekt, redan på 1930-talet! Det är ett gammalt kärt projekt, så mitt perspektiv är ju ingenting jämfört med det historiska som man talat länge om. Men nu kommer det att bli av, medel finns avsatta i den nationella planen, berättar Jonas.

För dig som är intresserad att ta del av vägplanen så finns material på Trafikverkets webbplats, www.trafikverket.se

Jag tackar Jonas och Johanna för pratstunden. Jag tänker, att man nog måste ha speciella egenskaper för att passa som projektledare för ett så stort projekt. Att vara administratör, förstå ekonomi och teknik, kunna kommunicera med allmänhet och andra, men inte minst vara uthållig och ständigt vara beredd på förändring under projektets gång. Samtidigt, vilken arbetstillfredsställelse att i efterhand kunna konstatera, "det här stora infrastrukturprojektet var jag ansvarig för."

Åke Serander

Vimmelfoto från Musik på Brunnen

Tomas Andersson Wij spelade för fullt hus på Brunnssalongen i Söderköping, lördag den 17 augusti.

Stämningen var på topp och publiken såg ut att trivas.

Torbjörn Andresson
Text och Foto

Tomas Andersson Wij levererar på scenen.

Klas-Göran Karlsson och Per-Anders Karlsson, bröder från Linköping. "Kan det var bättre? Faraonernas poet, estradör och sångare!"

Maria Strömbäck Adolfsson och Andreas Lundgren. "Helt fantastisk! Så poetisk och god berättare."

Pia Bejedal och Petri Niemi från Nyköping. "Har hört honom många gånger, måste vara minst 15 spelningar vi har varit på. Detta uppträdande är magiskt, mer känsla! Tomas röst framhävs så vackert."

Mikael Grip och Veronica Nord från Norrköping. "Dystert, självtmanade och självironiskt mellan-snack. Bra och intim spelning. Riktigt bra kontakt med publiken."

FAMILJERÄTT

Terese Landin är jurist och svarar gärna på dina frågor. Skicka ett mejl till redaktionen på info@soderkopingsposten.se.

Kunskap om testamente

Ibland står det i testamenten att någon ska få ett legat - vad är det?

Legat betyder att någon i sitt testamente bestämt att en viss person eller organisation ska få viss sak eller viss summa pengar när hon/han dör.

Legat ska alltid ges ut från dödsboet före det att det övriga arvet fördelas.

Det händer att den egendom man förordnat om i testamente och som ska utgå som legat inte längre finns kvar. Förordnandet gäller då inte längre, vilket innebär att den som inte kan få legatet inte kan kräva något annat istället.

Ibland kan det hända att det finns förordnande om flera legat och att boets tillgångar inte räcker till alla. Då har legat som avser viss egendom t.ex. en fastighet företräde framför legat som gäller en viss summa pengar. I övrigt ska legaten minskas proportionellt efter deras värde.

Terese Landin
Jurist

Nartorp-Börrums hembygdsförening firar 40 år!

Lördagen den 17 augusti firade Nartorp-Börrums hembygdsförening 40 år.

Föreningen har omkring 100 medlemmar. Dagen till ära är det många som vill vara med att fira, och ta del av utbudet som erbjuds. Marianne Wik föreläser om bygdens historia inför en stor samling människor, och det vimlar av folk.

Sune Didrikson, som är föreningens ordförande möter upp. Han visar mig runt vid föreningens lokaler. Han berättar att de driver en populär loppis med många möjligheter till klimatsmarta fynd. De flesta prylar som säljs är föremål som medlemmar har skänkt till föreningen. Pengarna som kommer in på försäljningen, går till hembygdsföreningens verksamhet.

Nartorp-Börrums hembygdsförening arrangerar bl.a. Valborgs- och midsommarfirande. De medverkar även under den årliga S:t Anna dagen.

Jag får även veta att Nartorp har en historia som gruvarbetsplats. Från 1600-talet och fram till år 1927 bröt man järnmalm här. En verksamhet som sysselsatte många människor. Föreningen har byggt en modell som visar hur området såg ut år 1920.

Mikael Karlsson

Helens

FÖR KÖRKORT

Dags att ta körkort?

Aktuella kursstarter och mer information hittar du på helensforkorkort.se

Margaretagatan 1 Söderköping 0121-100 11

Söderköping Nu och Då: Storån

Vattenleden bakom Söderköpings tillkomst

Fotoboken **SÖDERKÖPING NU OCH DÅ** har rönt uppskattning av söderköpings-älskare när och fjärran. Bokens författare Lars Hedenström och Lars Sylvan medverkar i en artikelserie, som följer upp och kompletterar boken. Nya foton har tagits av Lars Hedenström. Gamla bilder är i regel hämtade från S:t Ragnhilds Gilles bildarkiv.

Vattenleden bakom Söderköpings tillkomst

Ungefär så här tänkte sig konstnären Hans Högberg Söderköpings medeltida hamn.

När människor började söka nya vistelseorter var vattenvägar de naturliga transportlederna. Därför koloniserades flodmynningar och stränder i ett första skede innan man sökte sig inåt landet. Så har även vår stad grundats. Fram till 1500-talet var Storån seglingsbar upp till i höjd med rådhuset. Den var livsnerven, som försåg stadens invånare med förnödenheter, men tjänade också som utförselled för varor från staden eller jordbruksområdet i väster.

Skäggestad

Vi följer åns sträckning från startpunkten i Venasjön, med kopplingar ända från Hällerstadsjön, till utloppet i Slätbaken. Övre å-landskapet är hänförande vackert.

Fackelblomster, gul svärdslija och videört lyser mot grönskan och det porlar friskt i de små forsarna. Strax ovanför Åbacka finns något som kallas Tokgöl, en träskmark, fylld av vattenväxter, fisk och smådjur. Härifrån vindlar sig än bland stora stenblock, som troligen hitförts av inlandsisen.

Här häckar och övervintrar ibland strömstaren, som kräver strömmande vatten för sitt födosök. Den dyker och försvinner i virvlarna. Vingarna pressar den mot botten där den gående motströms söker vattenlevande insekter, som den sedan intar sittande på en sten vid strandkanten. Strömstaren flyttar i sydostlig riktning. De som ses här vintertid härstammar i regel från Norge, medan "våra" återfinns i Baltikum.

Storån har en mäktig kvarnhistoria, som sträcker sig åter till 1300-talets början. Vid Skäggestad har funnits en sågkvarn sedan åtminstone 1558, men dokument visar att det redan 1434 funnits en kvarn. På karta från 1726 är inritat tre kvarnar: en sågkvarn, en frälsekvarn och en hospitalskvarn - den senare avsedd för fattiga och ägd av munkar i Söderköping. Uppgifterna har vi från Anders Nilsson, barnbarnsbarn till mjölnaren August Nilsson, som drev kvarnen på 1870-talet.

Bilden från omkring år 1900 visar en hel kvarnby där det även fanns sågverk och smedja. Siste mjölnaren Appelqvist drev kvarnen fram till 40-talet. Kvarvarande byggnader har omsorgsfullt renoverats för att bevara viktig kulturhistoria. 2010 lät ägaren, Tekniska Verken i Linköping, totalrenovera det stora kvarnhuset från 1746. Modern byggnadsteknik blandades med äldre tekniker. Ytterväggarna gavs ursprungligt utseende och handspäntade spån användes till innertaket.

Nybble

Nybble Spinneri omkring år 1900 med fabrikören Arvid Månsson och hustrun Britta stående på höjden. Produkterna (garner, vävar, raggssockor m.m.) såldes i en liten garnaffär inne på gården till Arvids föräldrahem på Prästgatan 9 i Söderköping.

Redan på 1300-talet fanns här en kvarn och mycket av platsens långa kvarnhistoria har Per Kjellgren beskrivit i sin artikel om Nybble kyrka (Gilletts årsbok 2004). Numera återstår endast kraftstationen byggd 1903. Granne

med den ses ruiner efter fabriksbyggnaden till Nybble spinneri.

Belysnings AB Tomten, som elektrifierade Söderköping, tog sin el från dels Narebro dels Nybble. En son till elverkschefen Theodor Zetterberg har berättat att man i hemmet, Villa Dana i Egnahem, övervakade Nybbledriften via en voltmeter.

I det vackra jordbrukslandskapet nedanför Nybble har ån under årens lopp grävt sig allt djupare ned och transporterat överflödigt material nedströms. Detta har skapat ravinliknande åbrinkar, mellan vilka vattenfåran sakta meandrar sig fram.

Åängen

Korna idisslar lugnt ovetande om att om blott några år har vyn förändrats radikalt. Just här kommer den brusande europatrafiken att passera över ån.

Förhoppningsvis lockar vyerna till stopp i trakterna ... Vi citerar gällande plandokument:

”Dalgången vid Storån har höga naturvärden och utgör ett viktigt stråk för djur och det rörliga friluftslivet. Även landskapsbilden är i detta område särskilt värdefull. Av dessa anledningar föreslås passagen av Storån ske med en 140 m lång bro.”

”Brolängden medger en öppen dalgång med liten inskränkning av det fria utrymmet. Söder om Storån ligger E22 på låg bank över åkermarken och norr om dalgången i skärning. Skärningen norr om dalgången medför att Brobyvägen kan passera på en bro över E22 utan att behöva byggas om på en allt för lång sträcka.”

Hammarsspången

Hammarsspångens kvarnhistoria är dokumenterad från 1700-talet. Namnet kommer troligen från en hammarsmedja, som i början av 1700-talet låg vid fallet. När kvarnen revs i slutet av 1920-talet använde man dess ekstockar till nya ålderdomshemmet – numera skolhus till Walldorfskolan.

Drothem och Klosterkvarn

Vi förstår konstnärer, som ställt sig på Brobyhöjden för att avbilda stadsvyn. Åns inlopp med kvarndammen, den vita kyrkan och de charmiga små husen är värda att förreviga. Så tyckte också amatörfotografen Carl Sundberg. Bilden ovan är tagen när nya järnvägsbron just färdigställdes. Vi gissar att också tågpassagerarna gladdes åt vyerna via rutorna när tåget sakta tuffade förbi ...

Genom gamla stadskärnan

Oavsett årstid är det angenämt att promenera längs ån!

Från kyrkspången har utsikten ändrats en del ... Den gamla bilden präglas av den dåtida småskaliga bebyggelsen söder om Rådhuset. Från bryggan sköljs och klappas tvätt. På motsatt sida bakom träden låg garveriet, som använde ån i sin verksamhet (S-P april 2019).

Genom Brunnsparken

För 300 år sedan drog kurverksamheten i gång. Parken blev ett centralt inslag i miljön. Åns lugna flöde bidrar till parkens charm och inbjuder till många trevliga aktiviteter.

Midsommardans tråds över spången medan andra tar det med ro...

Östra å-landskapet

Båtliv har alltid varit populärt bland stadens invånare. Sommartid kantas stränderna av fritidsbåtar. Här ses idel skönheter av trä - några förmodligen tillverkade av stadens skickliga båtbyggare.

Om hamn, marknadsplats, jordbruk, industrier mm invid Tvärån har vi tidigare skrivit (Lilla Tidningen april 2017). Vid Tegelbruket (Lilla Tidningen augusti 2018) blir det tydligt att å-området, kanalregionen och Ramunder bildar ett vackert ”blågrönt stråk”. Den sista halvmilen till öppen sjö vid Mem följs vattenledningarna åt och man kan glädjas åt resultatet av kanalbolagets nyligen genomförda renoveringsarbete.

Under flera århundraden drogs/roddes prämar mellan omlastningshamnen i Slätbaken och hamnen (Skuteplatsen) invid Tvärån. Idag är ån lummigt inbäddad och mastförsedda båtar undviker försiktigt de hängande grenverken. Svallvågor från fritidsbåtarna har skapat nipliknande strandbrinkar, vilka ”äter sig” allt längre in genom årliga ras. Branterna ger bra boplatser för den nästan tropiskt färgade kungsfiskaren, som gräver en meterlång gång till bohålan. Den lägger 2-3 kullar årligen i nya hål. Honan ligger på nya ägg medan hanen förser henne och de tidigare ungarna med småfisk. Båtfarare kan se hanen på en utskjutande gren sitta och spana efter byte, som han sedan skickligt fångar med ett dyk.

Vår lilla bildexposé visar att Storån utgjort och utgör en stor tillgång. Här finns massor av intressant natur och kulturhistoria att uppleva. Men här finns också en utvecklingspotential: parkkaraktären kan förstärkas, gång-/cykelstråken förlängas och knyts ihop av ytterligare någon spång, ”fönster” röjas för sikt mellan vattenledningarna och spaning på kungsfiskarna. Varför inte anlägga en långsträckt sommaräng mellan Tegelbruket och Mem? Adderar man aspekter som vattenkvalitet, underhåll av strandskoningar och bryggor, muddring och röjning för fritidsbåtstrafik – då krävs nog ett särskilt långsiktigt projekt med stöd av kommunexterna resurser!

Lars Hedenström
Lars Sylvan

Jämför den sinande bäckfåran med vattenspegeln på bilden intill.

Kvarndammens vackra vattenspegel kan återskapas i Storån på flera ställen.

Storån omkring år 1600 enligt Erik Dahlbergh i sin *Suecia antiqua et hodierna*.

Svårframkomlig farled mellan Söderköpings båtklubb och Mem pga av träden.

Rädda Storån

Den 2 maj i år kunde man vara med vid öppnandet av Göta kanal som i år också innebar invigningen av den renoverade kanalbiten Tegelbruket - Mem. Ett imponerande 4800 meter långt byggnadsverk, som naturligtvis lovordades i högstämda ordalag i tur och ordning av kanalchef, kommunstyrelseordförande, landshövding och regeringsrepresentant vilka alla framhöll den framtida betydelsen och värdet av renoveringen. Beskrivningen av byggnationen, arbetsinsats och teknik gjorde intryck, men gav också en tankeställare om omfattningen av arbetet. Vid invigningen i september år 1832 hade man under 22 år en arbetsstyrka, som varierat i storlek mellan 700 och 7000 personer över tiden. Totalt hade 72000 män, kvinnor, soldater och krigsfångar i varierande antal deltagit i arbetet. De hade då färdigställt ca nio mil kanal med 58 slussar av den 19 mil långa farleden. Man har uppskattat arbetsinsatsen vara minst sju miljoner dagsverken under ca 22 år. Arbetsredskap: huvudsakligen spett och spadar. Tanken svindlar vid en jämförelse mellan dåtida och nutida teknik! Och man frågar sig förstås också: Till vilken nytta? Om man är generös kan man väl säga att kanalen spelade viss ekonomisk roll under ca 100 år innan den på 1950-talet blev ett renodlat turistmål, som den är än idag!

Men varför denna rekapitulering av kända fakta avseende Göta kanals renovering?

Jo, vid invigningen kunde man se och beundra de gedigna kanalbankarna med pålning och tätning, de nygjorda fina vägarna, nyplanteringarna av trädalléer m.m. Den uppmärksamme kunde också på 50 meters avstånd se den parallellt rinnande vanskötta och delvis raserade Storån. Det är då man blir ytterligt beklämd och betänksam. Betänksam över de beslutandes enögdhet och brist på handlingskraft. Beklämd över att man inte inser, att om någonstans historiens vingslag gör sig påmind i Söderköping, så är det dagligen och stundligen, när man ser Storån - antingen man studerar de centrala delarna av staden mellan Söderköpings brunn och Munkbron eller Storån som farled från Söderköping till Mem.

Det starka intrycket av förfall och vanskötsel i de centrala delarna av staden beror huvudsakligen på avsaknad av vattenspegel med uppslamning och torrläggning som följd, åkanter som rasat på många ställen och eftersatt underhåll av stensättningar.

Samma vanskötsel av Storån återkommer i farleden Brunshotellet till Mem, en officiell farled som ska

tillåta ett djupgående på 1,8 meter till Söderköpings båtklubb och därefter 1,5 meter till gästhamnen vid Brunshotellet. Eftersatt muddring, inget underhåll av eroderade kanter, ohämmad trädutväxt och "kalvande" trädbestånd, har snart gjort farleden ofarbar. Till detta bidrar variationerna av farledsdjup (som är beroende av barometerståndet) och rasade strandkanter. Farledsbredden för rigg och mast är ofta mindre än två meter på grund av stora trädskronor. Farorna under vattenytan är nu mycket stora eftersom det farliga flyttimret lätt kan slå hål på båtskrov eller skada propeller och roder! Om jag förstått saken rätt, blir Söderköpings kommun (dvs. skattebetalarna) ersättningskyldiga vid olyckor och skador på människor och materiel!

Jag menar att det är intressant med en jämförelse mellan Göta kanal och Storån ur Söderköpings perspektiv. Göta kanal framställs som en nationalklenod, som till mycket stor kostnad underhålls och värdas för sitt värde som monumentalt byggnadsverk från år 1832. Som bonuseffekt får man en vacker vattenväg för ett relativt litet fåtal kraftigt subventionerade båtfarare och på sistone också en cykelturistled. För Söderköpings del är Göta kanal trots allt endast en ganska obetydlig genomfart under några korta sommarmånader för fritidsbåtar som är svåra att locka längre än till restauranger och glasstånd vid slussbassängen.

I hjärt kontrast framstår då Storån genom Söderköpings centrala delar med ett tusenårigt förflutet som en av landets tre största hamnar under medeltid. Staden var välbevakad från sjösidan av läsen vid Ettersundet, Skällviks borg och Stegeborg och hade goda förbindelser inåt landet.

På grund av landhöjningen återstår nu endast en fem kilometer lång uppgrundad farled till Brunshotellet från Mem. Förr låg staden betydligt närmare Slåtbaken som varit inkörspport till Söderköping och Sverige med enorm betydelse under fem århundraden.

Vandra nu i fantasin i medeltid utefter åkanten från Laurentii kyrka till Brunshotellet! Föreställ dig tre meter högre vattenstånd! Du ser ett myllrande folkliv och tränga gränder. Tänk dig en bred flod i stället för en sinande bäck! Redan vid rådhuset med tillflöde från Lillån, vidgar sig vattnet till en stor hamnbassäng på sannolikt 100 x 100 meter. Vid kajerna ligger stora skepp: breda byndingar, flatbottnade koggar och på 1500-talet

kom de snabbare och lastdryga holkarna. Med en genomsnittslängd av ca 20 meter per skepp och en uppskattad kajlängd av minst 500 meter kunde man säkert se 20-30 fartyg samtidigt lasta och lossa sina varor här. Det måste ha varit en pampig syn om något!

Söderköping är och förblir bokstavligen den levande porten till medeltiden med en explosiv uppgång från 1100-talet och flera sekler framåt. Men under 1600-talet blev nedgången ett faktum. Kanske var branden år 1567 den katastrof som satte punkt för Söderköpings välståndresa i kombination med kontinuerlig uppgründning av Storån och stridigheter inom Hansaförbundet.

Därför är det viktigt att värna och bevara Storån för nutid och framtid innan det är för sent. Jag tror nämligen att det är möjligt att med några fördämningar skapa stora vattenspeglar i några nivåer ända från kvarndammen till Brunshotellet. Detta skulle ge skönhetsvärden och attraktionskraft utan like året runt. Då skulle servicebutiker, bodar och kaféer återuppstå. Då skulle det bli mer intressant att stanna till i Söderköping!

I dessa tider finns ytterligare argument: Hållbarhet, Miljö och Rekreation. Dessa kan sammanföras som en ovärderlig Turistattraktion. Vikten av denna kan inte nog betonas och framstår som än mer nödvändig vid den nära förestående omläggningen av riksväg E22. Då gäller det verkligen att ha starka argument för att motivera ett stopp och besök i Söderköping för den stora strömmen av bilister både sydvart och nordvart.

Storån är fortfarande en pulsåder som inte får förstöras av tidens tand, läs bristande underhåll.

Förslaget "Projektet Rädda Storån" med allt vad det innebär, mäktar kommunen inte med. Därför måste man efter en översiktlig utredning och projektering från början ansöka om EU-medel. Med hänsyn till den stora betydelsen som Storån haft för Östersjölänarna och norra Europa under medeltiden borde det finnas goda förutsättningar för framgång.

Till en början måste dessa tankegångar omarbetas till ett formellt förslagsärende för Söderköpings kommun att hantera och bereda en bidragsansökan till EU. Under tiden gäller det att väcka opinion och på alla sätt puffa för framgång. Häng med!

Ulf Axelson
Text och Foto

Gunnar "Barret" Skog har finaste klubbilen.

Två färjor med Saabbilar fylldes på utflykten.

Många Saabälskare samlades i Söderköping.

Östgöta Saabklubbs bilträff

För ett och ett halvt år sedan fick jag frågan om att skriva om Östgöta Saabklubb, och då blev det ett litet reportage i Söderköpings-Posten (dåvarande Lilla Tidningen).

Östgöta Saabklubb är en klubb, som bildades 1987 och som samlar alla Saabintresserade främst i Östergötland. Vi är idag cirka 150 medlemmar och jobbar för att vi ska kunna ha våra Saabbilar rullande.

Då pratade vi bland annat om att vi skulle anordna en försommarträff i Söderköpingstrakten.

I år så lyckades vi ordna det. Vi har en medlem i vår klubb, Ralf Hägg, som bor strax utanför Söderköping, och han ordnade denna träff.

Den 25 maj så hade Östgöta Saabklubb sin försommarträff.

Vi träffades vid gamla Beckers Bil i Söderköping. Vädret var helt okej, inte för varmt eller för kallt.

20 bilar dök upp och det var ett förväntansfullt gäng som pratade Saab.

Vi körde våra Saabar genom Söderköping och vidare ut på E22 och sedan mot S:t Anna och Tyrilslöt. Där besökte vi S:t Anna Skärgårdsmuseum. Där hade hembygdsföreningen samlat på sig en massa intressanta föremål.

Efter att vi hade tittat på detta och fått i oss lite medhavd fika, gick färden vidare till Stegeborg. Vi lyckades fylla två färjor med bara Saabar, och vi anlände till Stegeborgsgården för lite lunch. Det smakade bra, för man blir hungrig av att åka på bilträff.

Efter detta åkte vi tillbaka till Söderköping, där vi fick gå en tipspromenad med lite blandade frågor med Söderköpingsanknytning.

Håkan Larsson från Julita lyckades bäst och de fyra bästa belönades med en tvätthink skänkt av Mekonomen i Norrköping. Det fanns också lite tröstpriser.

Som avslutning så utsågs finaste klubbil, och priset i år gick till Gunnar "Barret" Skog för hans fint renoverade Saab 93. Stort grattis till dig.

Som avslutning på träffen riktade ordförande Roger Forssén ett stort tack till Ralf Hägg, som hade ordnat denna fina träff och tackade även alla som hade kommit.

Jag vill passa på att göra lite reklam för Östgöta Saabklubbs marknad som hålles den 8 September på Kråkvilans Motorstadium i Norrköping. Där säljs bara sådant som är Saabrelaterat, men vi har också en finbilsparkeering där alla veteranbilar är välkomna.

Vi välkomnar också andra bilintresserade, för det finns många fina bilar och titta på.

Förra året var vi 50 säljare och mellan 800-900 besökare under söndagen.

Information om klubben och marknaden finns på:

www.ostgotasaabklubb.com

Roger Forssén
Text och Foto

POLISEN INFORMERAR

Peter Johansson är Söderköpings och Valdemarsviks kommunpolis. Han svarar gärna på dina frågor. Skicka ett mejl till redaktionen på info@soderkopingsposten.se.

Båtsamverkan och bilstölder

Semestern börjar ta slut och båten ligger kvar vid bryggan i väntan på att tas upp.

Förra året, 2018 under augusti till september hade vi i Söderköping 30 brott av denna typ.

Under årets (2019) första del, januari till juni har vi haft 34 sådana brott.

När jag tittar på den första perioden jag nämner samt årets brott ser jag att de flesta brott har skett tisdagar och onsdagar.

Ta hem det som är av värde i båten! Så länge båtarna ligger kvar i sjön se till att vakta era båtar på lämpligt sätt, självklart behövs det någon form av bevakning även då båtarna ligger på land.

Märk era saker. Har ni en dyrare båtmotor se till att skaffa GPS-utrustning, så att vi kan spåra tjuvarna.

Vi brukar prata om något som på kriminologspråk heter rutinaktivitetsteorin. Det finns tre saker som behöver sammanfalla för att ett brott ska ske.

Ett attraktivt objekt, båtmotor eller vad det kan vara och avsaknad av kapabla väktare.

Det är här ni kan göra mest, båtsamverkan, märka gods, anlita väktare, ha bra läs osv.

Ta bort något av 1-3 och troligen klarar ni er från brott.

Jag vill också passa på att nämna en annan ny brottstyp som vi har sett.

Stöld av nyckellösa bilar!

Några av er har säkert tyckt att det är skönt att slippa vrida om nyckeln då bilen ska startas...

Flera bilmärken har nu detta nyckellösa system och vi har sett att flera bilar har stulits utan någon påverkan på bil och utan "rätt" nyckel, utan inbrott.

En tysk bilistorganisation ADAC har testat 24 olika bilmodeller och alla gick att starta utan att ha bilägarens nyckel!

Hur går det då till?

Som bilägare låser man bilen och går iväg. Biltjuven kan då finnas i närheten och aktiverar en teknisk "pryl" som förlänger nyckelns trådlösa sändare. Biltjuvens kompanjon kan då vänta vid bilen och när signalen från nyckeln kommer så öppnas bilen och motorn startas!

Kan man skydda sig?

Ni får väl testa skulle jag vilja säga!

Någon säger att man skall förvara nyckeln långt in i lägenheten liggandes i en plåtburk för att förhindra signalerna från nyckeln.

Ett annat knep ska vara att slå in nyckeln i aluminiumfoder. Om det funkar? Jag vet inte, ni får väl testa eller köpa en bil med "gammeldags nyckel."

Med hopp om att ni får ha era båtar och bilar ifred samt en fin och härlig höst!

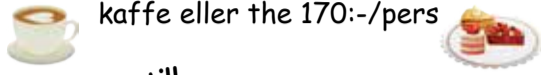
Peter Johansson
Kommunpolis

Östgötadagarna 7 & 8 sep

Välkommen på Tårtbuffé

Smörgåstårta och kaffetårta med kaffe eller the 170:-/pers

Välkomna till **Café Jägmästargården** Söderköping

www.cafejagmastargarden.se

0761-38 31 56 • Söderköping

Välkommen att boka!

Gilla oss på

Spara bränsle och förläng livslängden på dina däck

Fixa hjulinställningen hos oss Ring och boka tid!

Däckia

Johans Däckservice AB 0121-721730 www.dackia.se

Prästgatan 2, Hagatorget, Söderköping
Tel 0121-121 35
GALLERIHASSEL.COM

Åängen 2, Söderköping,
Tel 0707-80 21 98
aangensbedandbreakfast.com

MUSIKKASERIER MED STIG JACOBSSON

Stinsen • Söderköping
Tisdagar kl 17.30 • Fri entré

Den romantiska solokonserten

8.10 Romantiken växer fram

15.10 Den romantiske virtuosen

29.10 Den innerlige romantikern

12.11 Den hemkäre romantikern

Arr: Kulturkontoret, Folkuniversitetet

EVENT.SÖDERKÖPING.SE

Välkommen till oss på Hagatorget 1

För att boka tid ring: 0121-150 25 eller boka online på naprapaterna.net

@naprapatemasoderkoping

NAPRAPATERNA

SÖDERKÖPING

Jag handlar lokalt för miljön och personlig service

Kanalen vid Motala.

Vilka var det som grävde Göta Kanal?

I tidningar, tidskrifter och turistbroschyrer kan det stå att 58 000 soldater, 3 000 ryska krigsfångar och några civila hantverkare grävde kanalen med stålskodda spadar.

Var de verkligen 58 000 soldater? Nej, uppgiften är felaktig. Där stod ALDRIG 58 000 soldater utefter den blivande kanalen och de grävde ALDRIG samtidigt. Siffran åsyftar det totala antalet under de 22 åren. Siffran ger därför en mycket skev bild av hur många de verkligen var.

Dessutom förhöll det sig så att antalet disponibla indelta soldater i Sverige var ca 30 000 man under den aktuella tiden, med ca 1 200 man per regemente och 150 per kompani. Att kommendera alla dessa till kanalarbete innebar ett stort avbräck på krigsberedskapen. I och med att beväringssystemet infördes 1813 kom dock den disponibla styrkan att något öka.

Det är märkligt att man nästan alltid summerar antalet soldater medan man inte gör det med t.ex. de brittiska ingenjörerna. Det var 75 sådana som tjänstgjorde vid kanalens tillkomst, d.v.s. om man summerar dem under de 22 åren, annars var de mellan en och tretton per år eller om vi räknar individerna fjorton olika personer.

Den högste ansvarige för hela verksamheten var, som alla vet, Balzar von Platen. Skulle vi använda samma matematiska metod som för soldaterna ovan så vet vi att han var verksam fr.o.m. starten 1810 (egentligen tidigare) till sin död 1829, så innebär det 19 år, eller om man summerar det på samma sätt som med soldaterna, så var det sålunda 19 "ledare" för kanalbygget. Absurt eller hur?

Men hur många var de då?

För det första: Soldaterna kom från 16 olika regementen, men alla regementen var inte kommenderade alla de 22 åren. Vid min undersökning om avlidna personer verksamma vid kanalarbetet i Söderköping kunde jag notera att tio regementen och ett båtsmanskompani var verksamma under åren 1811-1813, 1818, 1821, 1824, 1830-1832. Högst två regementen under ett och samma år. Ser man till kanalsträckan så var de givetvis fler, men aldrig 16 på en gång. Tänk på att vi nyss haft krig med Ryssland, Danmark och att vi under tiden 1813-1814 medverkade i kriget mot Napoleon! Vår beredskap var viktigare än kanalbygget.

Att studera dödsfall ger ingen sann bild av detta, men dock en inblick. Med all säkerhet så fördelades representanterna för regementena med de indelta soldaterna till olika delar av kanalarbetet kanske bland annat för att trygga ledningsfunktionen.

För det andra: I kanalbolagets arkiv finns uppgifter om hur många arbetsverksamma som tjänstgjorde per år. Informationen visar (Strömbäck sid 61) att antalet varierade från 431 till ca 7 000 och då ingår alla, d.v.s. även de privatanställda (civilanställda). Till detta kommer vad man kallar tjänstemän om mellan 15 och 124 personer.

Av alla var upp emot 90% indelta soldater, en siffra som sjönk efter ganska kort tid till ca 80%. (Strömbäck sid 62).

I samband med Sveriges deltagande i kriget 1813 reducerades raskt de ca 6 500 soldaterna till ca 1 000 arbetare.

Under krigsåren 1813-1814 rekryterades extra civil arbetskraft om 1 000 resp 1 560 man.

"Var de verkligen 58 000 soldater? Nej, uppgiften är felaktig. Där stod ALDRIG 58 000 soldater utefter den blivande kanalen och de grävde ALDRIG samtidigt."

För det tredje: Antalet ryssar anges ibland vara ca 3 000 man, men detta är framräknat med samma eleganta matematik, d.v.s. totalsumman under 22 år. I verkligheten inrättades 1813 ett särskilt kompani om 158 man som sedan kommenderades till arbete till olika platser utefter linjen. I min planerade bok om "Den ryska invasionen 1810-1832" har jag närmare beskrivit vilka de var, deras hustruar och deras familjer, var de tjänstgjorde och var de bodde m.m. och kommit fram till att det var några fler än de som ingick i kompaniet, kanske dock maximalt 200 personer.

Ju längre arbetet fortskred så minskade deras antal under 1820-talets senare del till omkring 30 personer. Dessutom kan noteras att alla "ryska pionjärer" inte var ryssar, bland dessa fanns några från Livland, åtminstone två från Danmark och faktiskt en göteborgare.

För det fjärde: Man grävde inte hela kanalen med stål/järnskodda spadar. Det visar sig, inte särskilt förvånande, att en hel del arbetsinsatser gjordes genom sprängning, flera av arbetarna anges vara stenhuggare, man transporterade jord m.m. i hinkar och skottkärror, enklare hissanordningar och kranar installerades osv. Dessutom var det en hel del snickeriarbete och smidesarbete att utföra.

Yrkesuppgifterna för de privatanställda anges ofta i kyrkoböckerna och där kan även förutom drängar och pigor verksamma vid kanalen även hittas det intressanta arbetet "tracteur" (som ju inte avser traktor-förare), dvs ansvarig för förplägnaden av de "finare" anställda., men även knipsmed, spiksmed, arbetskarl, båtförare, matros, bagare, läkare, jordgrävare, modellsnickare, magasins-ansvarig m.m.

Jag frågade häromdagen min sonson om hur många lärare han hade i måndags. Han sa tre, och i tisdags var det två, i onsdags tre igen, torsdags hela fyra och i fredags tre igen. Det innebär att han undervisades under veckan av 15 lärare, inte illa. Och eftersom det fortsatte på samma sätt hela läsåret så kan vi se att han under året haft omkring 500 lärare. Inte klokt så många, det kan inte vara möjligt. Nej, precis men det är så man räknar när man summerar antalet kanalarbetare.

Slutligen: Det är inget märkvärdigt med stål/järnskodda spadar. De finns belagda redan på 1100-talet och är sålunda ingen nyhet när Göta kanal byggdes. Däremot började man under den tiden tillverka spadar helt i järn och dessa innebar ett effektivare grävande och skyfflande. I Sverige har arkeologer hittat järnspadar (inte skodda spadar utan helt i järn) från 1600-talet.

Så jag hoppas verkligen att vi snart tydliggör antalet "kanalarbetare" och i stort sett glömmer de järnskodda spadarna!?

Ola Lönnqvist

Källor bland annat:

Anna Larsdotter: Indelta knektar byggde Sveriges kanaler, Populär historia, 2001.

Gert Åkesson: Göta kanal, Människor, båtar och miljöer, 1979.

Hans Lindgren: Kanalbyggarna och staten, 1993.

Lars Strömbäck: Balzar von Platen, Thomas Telford och Göta kanal, 1993.

Ola Lönnqvist: De dog när de grävde, artikel i S:t Ragnhilds Gilles årsbok, 2012.

Husförhållanden och andra kyrkoböcker.

De gula postlådorna har fått ändrade tömningstider.

Ändrade tömningstider av postens brevlådor

Har du noterat att de gula lådorna töms på andra tider från den första juli? Det har många av våra läsare också gjort och reagerat. "Försämrade tömning av lådorna, det tar längre tid att skicka ett brev och så har portot på några års sikt höjts kraftigt!"

Är det verkligen så undrade vi och tog kontakt med Pär Lindberg på Post och telestyrelsen. Pär är utredare på myndigheten.

Från den första juli så töms postlådor inte längre på lördagar eller söndagar. Dessutom så töms många postlådor på vardagar, tidigare på dagen än förut.

Vem har beslutat om dessa försämringar av servicen?

- Det är PostNord som har beslutat, säger Pär. Vi, Post- och telestyrelsen, är tillsynsmyndighet som bevakar att PostNord och andra företag som sysslar med kommunikation tar sitt samhällsansvar. Och ja, vi tycker att PostNord gör det, även om man drar ned på tider för hämtning och utdelning av post. Neddragningen av service hänger samman med kraftigt reducerade brevvolymer. Försämringen av service när det gäller helgverksamheten är lika över hela landet, för storstad som glesbygd. Det finns ingen skyldighet för PostNord att hämta post på helgerna, utan det är något man ändå har gjort sedan tidigare.

Samtidigt har vi hört att brev bara behöver delas ut varannan dag?

- Ja, man planerar att på några orter testa detta.

Testet kommer inte att genomföras de närmaste månaderna utan ligger längre fram enligt den information vi fått.

Men i praktiken så kan man säga att det systemet redan gäller eller hur?

- Varandagsutdelning är inte infört men för ett drygt år sen ändrades postregleringen genom att kravet på övernattbefordran togs bort och att PostNord istället fick två dagar på sig att distribuera breven.

Portot har på några års sikt höjts kraftigt:

- Ja, det stämmer. Regeringen beslutade i juni också att brevportot på mindre försändelser (upp till 250 g) kan få höjas med mer än index. Portohöjningarna får istället relateras till minskade brevmängder och bibehållen effektivitet. Det kan innebära att portot i framtiden uppskattningsvis höjs med en krona per år.

Vill du veta mer om vad som händer på postmarknaden? Läs rapporten "Svensk postmarknad 2019" på Post och telestyrelsens webbplats: pts.se. Även på Post Nord's webbplats: postnord.se finns information om vad som händer på marknaden.

Vad Söderköpings-Posten erfar, är det brevlådan vid ICA Supermarket som töms senast på vardagar klockan 16:00. Inga brevlådor töms lördag-söndag.

Åke Serander

Vad händer med Rådhuset?

Vi tog kontakt med Ramunderstadens projektledare Pata Forsberg. Det är Ramunderstaden som förvaltar kommunens fastigheter.

Det pågår en renovering av fönster och takryttare (klocktorn) som ska vara klart i mitten av oktober. Totalbudgeten ligger på knappt en miljon kronor, varav cirka 430 000 kr erhålls i bidrag från Länsstyrelsen, förklarar Patrik.

Entreprenör är Fridströms Måleri AB.

Åke Serander
Text och Foto

SPF St Ragnhild
Söderköping

Är du senior och vill träffa jämnåriga och likasinnade för ett rikare liv är du välkommen till
SPF Seniorerna S:t Ragnhild Söderköping.

Vi är en livaktig förening med ett brett utbud av aktiviteter för våra medlemmar och bjuder in till såväl fysiska som kulturella aktiviteter. Föreningen är politiskt och religiöst oberoende.

Besök oss gärna på något av våra månadsmöten i Drothems församlingshem andra måndagen i månaden kl 13.30. Du är också välkommen att kontakta oss på e-post: ordf.spfragnhild@gmail.com eller på telefon 070-461 30 61.

Välkommen till Fixområdet i Söderköping

Positiv, personlig och lokal läsning till alla hushåll i Söderköping, Valdemarsvik och på Vikbolandet.
- Tack vare era annonser!

@söderköping.se

Nina och Niclas Mårdfelt är glada att de valde att bli familjehem.

EN HÄRLIG KÄNSLA ATT FÅ BLI NÅGONS VIKTIGA NÅGON!

När den närmaste omgivningen inte kan erbjuda det stöd och den omsorg ett barn behöver, finns tursamt nog andra medmänniskor som kan kliva in och ta ansvar. Ett familjehem välkomnar barn och ungdomar som av olika anledningar inte kan bo kvar hemma. En insats som är oerhört värdefull för de barn som behöver hjälp och som ofta skänker lika mycket glädje och kärlek tillbaka.

Nina och Niclas Mårdfels liv förändrades när de plötsligt blev tonårsföräldrar. En positiv förändring som har berikat deras vardag och gjort livet ännu bättre. Jasmine var 15 år och skulle precis börja gymnasiet när hon sommaren 2016 flyttade in hos

Niclas, Nina och hundkompisen Rasmus. I juni, i år, tog hon studenten och ska nu precis sätta igång med körkortet. Spänd av förväntan och med hela livet framför sig.

NATURLIG DEL AV FAMILJEN

Trots en tuffare uppväxt än de flesta, är Jasmine idag som vilken 18-åring som helst. Allt har gått bra, till och med över förväntan. Niclas och Nina berättar hur de i början låg ganska lågt, för att försöka känna in stämningar och önskemål. Om hur de tillsammans renoverade Jasmines rum redan första veckan, dels för att lära känna varandra via ett praktiskt projekt och dels för att hon skulle vara delaktig i sitt nya boende. Niclas och Nina ler varmt när de berättar om sin dotter. För trots den relativt korta tid familjens relation varat, är det precis så Niclas och Nina ser och behandlar Jasmine, som en dotter.

- Vi tackade ja till att bli familjehem och flickan som kom in genom dörren blev väldigt snabbt en naturlig del av vår familj. Oavsett om vi kallar henne bonusbarn eller familjehemsplacering, för oss blev hon förvånansvärt kvickt vår dotter. Vår nästan vuxna dotter visserligen, men ändå, säger Nina.

VÄLKOMNAR TILL LÄGERELDEN

Kanske var det meningen från första början att Niclas och Nina skulle träffa just Jasmine. Att parets många sociala insatser genom åren, till slut skulle leda fram till beslutet att bli familjehem. Att dessa äventyrslystna, drivna entreprenörssjälar inte ville ha biologiska barn avhandlades i djupaste samförstånd redan under parets första dejt, för drygt 15 år sedan. De trivs bra med möjligheten att istället finnas till för andra, där och när de behövs. Paret Mårdfelt öppnar gärna dörrarna för den som är ensam och hela deras livsstil genomsyras av vad Niclas kallar "lägereldsmentalitet".

- Att vi av olika orsaker valt att inte skaffa biologiska barn har inte inneburit att vi saknat kontakt med barn och ungdomar, snarare tvärtom. Nina har varit ungdomsledare och haft uppdrag som kontaktperson och vi har båda haft förmånen att flera gånger kunna stötta ungdomar, rent privat. Vi gillar att dela med oss av vår kunskap och jag tror att vi är hyfsat empatiska. Steget till att välkomna en ung tjej som verkligen behövde oss på heltid var inte så stort, ler Niclas.

KONTAKTPERSON, EN BRA BÖRJAN

Nina betonar att just erfarenheten från att vara kontaktperson blev en stor del i processen att fullt ut bli familjehem. Hon rekommenderar alla som funderar i hjälpande banor att börja med den typen av uppdrag. Det är en bra väg att testa om man är redo för ansvaret det innebär att vara familjehem. Ett familjehem kan se ut på olika sätt, men gemensamt är att man förbinder sig till att stötta barnet eller ungdomen, både känslomässigt och praktiskt och man ansvarar för daglig omvårdnad. Något som inte alls behöver betyda att tillvaron vänds upp och ner.

- Vi har egentligen inte ändrat våra vanor så mycket. Annat än att vi alltid ser till att skapa utrymme för Jasmine. Vi har blivit bättre på att planera vår tid och gör mer saker tillsammans, säger Nina.

KOMPRIMERAT, MEN KÄRT FÖRÄLDRASKAP

Säklart har uppdraget varit en smula slitsamt emellanåt. Läxor, hemmafester, konflikter och gränssättningar. Att vara tonårsförälder är en utmaning även för den som fått träna sedan barnen är små. För Niclas och Nina blev startsträckan synnerligen kort och föräldraskapet ovanligt komprimerat.

Men ändå, menar Niclas och Nina, har det aldrig känts betungande eller som något de inte velat göra. Den utredning som görs för att bli godkänd som familjehem, menar Niclas och Nina gick smidigt och förhållandevis lätt. Kontakterna med Söderköpings kommun och socialjouren har fortsatt fint under årens lopp och tillsammans har flera aktörer format ett stabilt team runt Jasmine, vilket känns tryggt både för henne och för Niclas och Nina.

- Vi hoppas och tror att vi har gjort stor skillnad till det bättre för Jasmine. Men det är viktigt att framhålla att hon har gjort minst lika stor skillnad för oss. Vi ser fram mot att följa henne vidare genom livet och är oerhört tacksamma för att två blivit tre. Att välja att bli familjehem är faktiskt bland det allra bästa vi gjort och något vi varmt kan rekommendera, säger Niclas och Nina.

En bra början är att bli kontaktperson, tipsar Nina.

Bild från Mostphotos.com

VEM KAN BLI FAMILJEHEM OCH HUR FUNGERAR DET?

Har du funderingar på att bli familjehem? Här hittar du svar på vanliga frågor, och vill du veta mer är du välkommen att kontakta oss.

Måste det vara två vuxna?

Familjer kan se olika ut, så även familjehem. Det är en fördel att vara två vuxna, men du kan bli familjehem även som ensamstående. Tanken är att barnet ska bo i en "vanlig" familj där de vuxna arbetar eller studerar, och barnen går i förskola eller skola. I undantagsfall eller om barnet är för litet att vara på förskola behöver det vara en vuxen hemma.

Hur blir jag godkänd?

För att bli godkänd som familjehem behöver du först genomgå en familjehemsutredning.

Får jag ersättning?

Du får en ersättning som familjehem, både ett arvode och en omkostnadsersättning. Söderköpings kommun följer SKL:s riktlinjer gällande ersättningsnivå.

Tredelat föräldraskap

Att vara familjehem innebär att du ingår i ett tredelat föräldraskap - där du är en del, de biologiska föräldrarna är en del och socialtjänsten en del. Det är viktigt för barn att ha en kontinuerlig kontakt med sina föräldrar.

Hur länge bor barnet hos mig?

Den tid barnen behöver bo i familjehem varierar mellan några månader till flera år, och ibland under hela uppväxten.

Hur gammalt är barnet?

Barn som placeras är i olika åldrar och har olika bakgrund, olika förmågor och ibland svårigheter. Varje barn är unikt med unika behov.

Har du fler frågor?

Du får gärna mejla dina frågor till oss på familjehem@soderkoping.se eller ringa 0121-181 00 och fråga efter en familjehemssekreterare.

Vill du göra en insats?

Läs mer om familjehem på soderkoping.se/familjehem och mininsats.se

Bengt Grip är ordförande för föreningen Frivilliga Fadderhem.

Foto: Mikael Karlsson

”Föreningen stödjer ensamkommande barn och ungdomar som bor eller går i skolan i Söderköping. I dagsläget är det fokus på de papperslösa som vi hjälper med bidrag till fadderhem och med matchcheckar. Längre fram kommer att finnas behov av att fler öppnar sina hem när utbildningar slutförts inom ramen för den så kallade ”gymnasielagen.”

Föreningen Frivilliga Fadderhem i Söderköping

Söderköpings-Posten kontaktar Bengt Grip som är ordförande för föreningen Frivilliga Fadderhem i Söderköping. Föreningen är en ideell, politiskt- och religiöst obunden förening.

Föreningen

- Föreningen stödjer ensamkommande barn och ungdomar som bor eller går i skolan i Söderköping. I dagsläget är det fokus på de papperslösa som vi hjälper med bidrag till fadderhem och med matchcheckar, förklarar Bengt.

- Längre fram kommer behov finnas av att fler öppnar sina hem när utbildningar slutförts inom ramen för den så kallade ”gymnasielagen”. Det kan bli svårt för dessa ungdomar att få arbete, på givna villkor och inom viss tid, men det kan även bli problem att finna bostad för ungdomarna under längre tid.

Gäller det bara afganska ungdomar?

Nej, men det är så att till Söderköping och Valdemarsvik så placerades det många afganska flyktingar, men även en del från t.ex. Somalia. I Söderköping så har kommunen ordnat med boenden, men bara så länge asylprocessen pågår eller under den utbildningstid då man har tillfälligt uppehållstillstånd, därefter upphör stödet.

De ungdomar som får avslag på sina asylansökningar och därmed ska utvisas ur landet, i synnerhet för dem som kom efter den 25:e november 2015, hamnar i en akut krissituation. Många har en omöjlig situation i sitt hemland, de har kanske inte heller bostad där, i alla fall inte på många år. De kan vara hotade eller förföljda av talibaner eller sakna anhöriga, de har helt enkelt svårt att återvända. Vi vill ge dem tid att tänka över vad de ska göra med sina liv. Under tiden vill vi ge dem mat och husrum. Några av de som kom försent har emellertid flytt vidare. I föreningen söker vi kontakt med personer som ställer sitt boende till förfogande för ungdomarna under kortare eller längre tid. Det kan även komma att gälla för de ungdomar som genomgår utbildning i Söderköpings skolor, i enlighet med den tillfälliga uppehållstillstånd som ges med hänsyn till ”gymnasielagen”.

Vi besöker ett hem

Söderköpings-Posten gör ett besök i ett hem som kommit i kontakt med föreningen Frivilliga Fadderhemsföreningen i Söderköping för att göra ett reportage.

Här bor Kristina (som är ett fingerat namn på en verklig person) som är lärare i grunden, och som på senare år

har arbetat som god man och förvaltare. Det var genom sitt yrkesutövande som Kristina först kom i kontakt med de ensamkommande ungdomarna och senare kom att ta beslutet att öppna sitt hem – ett beslut hon idag inte ångrar för en sekund.

När vi möts upp på grusplanen utanför hos Kristina möts vi först, förutom av Kristina själv, av en stor busig hund som är på besök, och ivrig på att få hälsa. Två av ungdomarna står utanför huset och håller för stunden på att måla en del av fasaden. Det är en trevlig villa där ungdomarna har sin egen våning – på nedervåningen bor Kristina.

Idag är de inte mindre än fyra ensamkommande ungdomar som bor hemma hos Kristina, samtliga i 18 årsåldern och uppåt. En går på gymnasium, en ska börja till hösten, en går yrkesutbildning och en ska påbörja sina studier för en yrkesutbildning. De har klara mål vad de vill göra och är flitiga i skolan. Vårdutbildningar toppar listan och någon drömmer om att bli polis.

- De är väldigt olika som individer, men har trots det en mycket fin sammanhållning, berättar Kristina. Den första av ungdomarna, som Kristina var god man åt, kunde till en början inte språket i någon större utsträckning. De fick därför istället kommunicera genom tecken och gester och kom på så sätt att utveckla ett mycket starkt band. När Kristina fick veta att killen bött på hela åtta tidigare boenden bestämde hon sig för att det fick räcka.

- Det är galet att kastas runt på det sättet. Jag frågade därför om han ville komma och bo hos mig tillsammans med en kompis, så det inte blir ensamt. ”Hjälp. Vad har jag gjort?”, var min första tanke. Till en början förstod jag inte hur jag vågade, men nu ångrar jag det inte en dag. Det är nästan lite som att de är mina söner, berättar Kristina.

Med tiden har alltså ytterligare två ungdomar flyttat in, men det har på inget sätt blivit tyngre menar hon.

- Ibland är det nästan snarare som att de tar hand om mig. De åker och storhandlar tillsammans och bjuder mig på middag. De är alla skötsamma och varken dricker eller väsnas. De hjälps åt och håller fint och snyggt och stökar inte ner.

Ibland åker Kristina bort någon vecka, och ungdomarna är hemma och passar katten, men de har även gjort resor tillsammans där de bland annat varit ute och campat. Just nu jobbas det på att ta körkort.

- Kristina är en obeskrivlig person. Det är stort av henne

att öppna sitt hjärta och bjuda in oss att få bo här, berättar killarna. Allt förändrades när man fick chansen att flytta in.

Framtiden för ungdomarna är i och med den oklara gymnasielagen inte helt lätt att förutspå. Det gäller att relativt snart hitta jobb efter att ha avslutat sina studier.

- Vi tar det en dag i taget. En eventuell utvisning vill såklart undvikas till varje pris. Det är här de har sina liv, vissa av dem har idag inget som binder dem till sitt tidigare hemland, säger Kristina.

En av killarna berättar hur han innan han kom till Kristina fick ett meddelande han först inte hade helt lätt att förstå, och kontakter som kunde hjälpa honom var inte heller det lättaste. Av meddelandet framgick att han hade två dagar på sig att lämna sitt dåvarande boende, mitt under pågående studier. Man förstår vilken lättnad ett fast boende, och att slippa sådana överraskningar, måste vara.

När vi skiljs åt vid grinden tänker jag vilken tur det är att det finns människor som Kristina, som vågar fatta ett så modigt och säkerligen inte helt lätt beslut - men vilken otrolig skillnad det kan göra för någon annans liv.

Vill du veta mer om föreningen?

Kontakta ordföranden Bengt Grip via mail; frivilliga-fadderhemsoderkoping@gmail.com

Kort om gymnasielagen, hämtat från Migrationsverkets webbplats:

”Lagen om ny möjlighet till uppehållstillstånd för vissa ensamkommande, den så kallade gymnasielagen, trädde i kraft den 1 juli 2018. De ungdomar som omfattades av de bestämmelserna hade till och med 30 september 2018 på sig att ansöka om uppehållstillstånd för gymnasiala studier.”

”Förslaget” (senare beslutet, redaktionens kommentar) omfattar de ensamkommande barn som kom till Sverige före den 25 november 2015 och som på grund av Migrationsverkets långa handläggningstider har hunnit bli 18 år. Att de har hunnit bli vuxna före beslutet i deras asylärenden påverkar möjligheten att få stanna i Sverige eftersom de istället prövas enligt den tillfälliga lagens stramare asylregler...”

Johan Serander

Jennifer och Jan-Erik Auvinen är stationerade i St:Anna. Foto: John Sandlund/Räddningstjänsten Östra Götaland

Räddningstjänsten behöver fler kvinnor och män

En av alla funktioner som finns i samhället och som vi tar för givet är räddningstjänsten. Den samhällstjänst som hjälper oss dygnet runt, sommar som vinter och vår som höst. Ett bekymmer för räddningstjänsten är att allt färre intresserar sig för att vara deltidbrandmän. Något som kan påverka vår möjlighet att få hjälp när vi behöver.

Inom Söderköpings kommun finns tre räddningsstationer, - en i Söderköping, en i Östra Ryd och en i Bottna. I Valdemarsviks kommun finns två stationer, - en i Valdemarsvik och en i Gryt. De olika stationerna har det gemensamma att de rycker ut så fort ett larm går, skillnaden är att de är olika många brandmän som kommer vilket i sin tur beror på hur många som bor i området, vilka risker som finns i området och vilken typ av larm det är.

- Som deltidbrandman åker du på både trafikolyckor, sjukdomsfall och bränder. Ibland kan det även vara lite mer ovanliga larm, i alla lägen är det någon som råkat ut för något och behöver hjälp, berättar Marie Bäck Jigerström som är chef för all deltidräddningstjänst vid Räddningstjänsten Östra Götaland. Ett mer och mer vanligt larm är suicidlarm.

Omklädd och iväg inom fem minuter

När ett larm kommer till räddningstjänsten ska alla vara omklädda och på plats i räddningsbilen inom fem minuter. Det innebär att du måste bo eller jobba inom det avståndet för att kunna vara deltidbrandman, eller RIB:are som det idag heter. RIB står för räddningstjänstpersonal i beredskap och just "i beredskap" är vad jobbet handlar om.

- När du har beredskap, vilket är var tredje eller fjärde vecka, behöver hela familjen ha en form av beredskap, säger Marie. Du måste till exempel veta att någon annan kan ta hand om barnen om du behöver åka på larm. Långpromenaderna får vänta till de andra veckorna. Att vara deltidbrandman är en livsstil som påverkar hela familjen. Samtidigt ger det så mycket tillbaka i form av egen trygghet eftersom du har kunskapen om hur du ska agera när något händer.

Regelbundna övningar

För att hela tiden hålla förmågan i topp övar brandmän regelbundet. Övningarna är ungefär en gång i månaden. Alla övningar och utbildningar man får som deltidbrandman ger även en trygghet i privatlivet. Den ordinarie arbetsplatsen får dessutom en medarbetare med goda kunskaper inom brandskydd och första hjälpen.

FIP-bil i S:t Anna kräver inte fem minuter

I S:t Anna och Söderköping finns även så kallade FIP-bilar som är mindre bilar som den som har beredskap alltid har med sig (FIP: första insatsperson). Med hjälp av FIP-bilarna krävs det inte att du bor eller jobbar inom fem minuter från stationen.

- Idag har vi FIP-bilar i S:t Anna och i Söderköping och fler är på gång vid andra stationer, berättar Marie. Fördelarna med FIP är att du kan bo i princip var som helst i S:t Anna-området och vara deltidbrandman. När du har beredskap har du hela stationen med dig i bilen. Det innebär förstås även att du ofta åker själv på många larm men många gånger räcker en person långt.

Snabb hjälp gör skillnad

- Fördelen med FIP-bilen är att vi kan vara snabbt på plats och påbörja en insats så att den inte blir så omfattande. Vid både bränder och sjukdomsfall är den snabba hjälpen ofta avgörande för att skadorna inte ska bli så stora. Är det större händelser kommer även snart personal från andra stationer och hjälper till.

I och med att variationen på larmen till räddningstjänsten är stor är det en fördel om de som är deltidbrandmän har olika erfarenheter och bakgrunder. Kvinnor, män, yngre, äldre. Någon form av sjukvårdsutbildning och ett stort intresse för människor är även det en tillgång.

- Ett stort hjärta och empati för andra i svåra situationer är ett typiskt drag för en brandman, avslutar Marie. Vi vet att det finns många med de egenskaperna så det är bara att söka till ett enormt givande extraarbete.

Sylvia Rydström

Stabs- och kommunikationschef
Räddningstjänsten Östra Götaland

En RIB:are (deltidbrandman)

- Åker på larm om suicid (själv mord), trafikolyckor, utsläpp, sjukdomsfall, bränder, drunkning m.m.
- Har beredskap ungefär en vecka per månad.
- Får utbildning och återkommande övning inom sjukvård, trafikolyckor, bränder, farliga ämnen med mera.

Sommar på Ängsbacken Övre vid Göta kanal

DEL 9: Följ 37 år av lycka!

Härlig sommar mitt i naturen med alla våra besök från hela världen!

Tacksamheten över att kunna bo och leva här är otrolig.

Just när jag skr iver detta är jag och min kärlek Jan iväg på några dagars semester i Paris.

När vi snart är hemma igen så fortsätter alla våra projekt med naturen som grund för vårt liv. Renovering, byggande och omhändertagande av vår biodynamiska trädgård. Självhushållande livsstil som är verkligt avstressande och avkopplande i dessa tider.

Respekt och kärlek till er alla, systrar och bröder!

Kathleen Ginyard

Medeltidsstaden

Ledningar spricker och rören de läcker gamla och murkna de minnena väcker.

Man gräver och lagar och avhjälper felen för vatten och avlopp och även för elen.

Stenen grävs upp, med asfalt man täcker att laga är dyrt, det budgeten spräcker.

Spräckliga gatan blir bara mer den breder sig ut i flera kvarter

Praktisk, gävnlig asfalt, jämn utan glapp men vem gillar väl en melerad attrapp?

Stensatta gatan ger känslor av första graden förstärker ju charmen av medeltidsstaden.

Harry Palmér

Invigning av ny lekplats vid Prästkragens Förskola

De nya gungorna sattes genast i fart.

Entrén smyckades dagen till ära med ballonger.

Den 25:e juni hölls det invigning på Prästkragens förskola i Söderköping. Förskolan ligger vid Skönberga kyrka, den lokal som tidigare var församlingshem. Vädret är småmulet och det är semestertider, men det märks knappt - uppslutningen är god med många ivriga barn och föräldrar som är på plats för att delta i festligheterna. Det är förskolans nyrestaurerade rörelserum och lekplats som är föremålet för dagen.

Dörren in till rörelserummet, som tidigare fungerat som församlingssal, har försetts med band som ska klippas – som brukligt är vid invigningar. Bandet klippas av en ärad utsedd förskoleelev och barnen skyndar in för att pröva på den aktivitetsbana som har förberetts. Det märks tydligt att rummet kommer bli uppskattat. Här finns gott om utrymme att leka på när sommaren är slut och det börjar bli kalla dagar ute.

Så är dock inte fallet än, och även den nya lekplatsen ska invigas. Barnen står på rad för att klippa bandet, men först ska Anders Palmgren, barn- och utbildningschef på Söderköpings kommun, hålla ett invigningstal.

- Rörelse och motorik är bland de viktigaste uppdragen vi har att tillhandahålla. Det är viktigt att främja

Lekplatsen erbjuder stora ytor för lek och skoj.

barnens möjlighet till rörelse och lek, på så sätt lär man sig det vi vuxna brukar kalla social kompetens, förklarar Anders. Det är inte helt lätt att få hålla tal idag. Leksugna barn lägger in både en och två kommentarer – det är tydligt att lek och skoj står på agendan.

Så klippas bandet och barnen skyndar in på lekplatsen till tonerna av Disneymusik. Det är verkligen en toppenlekplats. Här finns gungor, klätterbana, plats att sparka boll på och en fin bensinmack till sparkcyklarna. Just sparkcyklarna får man se upp med när man ska fotografera vid invigningen, de går varma på den nya lekplatsen!

Till slut bjuds det på tårter och saft. Det är till en början inte så många som verkar särskilt intresserade av att göra paus i leken, men tårter är trots allt svårt att säga nej till, och sparkcyklarna får stå tomma, åtminstone en liten stund.

På den nya lekplatsen finns också plats för fika och mellis, som idag kommer väl till pass. Snart är dock leken igång igen, och den kommer säkerligen pågå i många år framöver, på den fina, nya, moderna lekplatsen!

Johan Serander
Text och Foto

”Det är verkligen en toppenlekplats. Här finns gungor, klätterbana, plats att sparka boll på och en fin bensinmack till sparkcyklarna. Just sparkcyklarna får man se upp med när man ska fotografera vid invigningen, de går varma på den nya lekplatsen!”

Det tog inte många sekunder innan leken var i gång.

Ett par av invigningens yngre besökare.

134 campingclubister njöt av regionens artistuppbåd.

Östgötasektionens eldsjäl Ulla Johansson ger oss stora famnen.

Ingalill Östlund med några Unga Talanger.

MHF Camping Club trivdes i Västra Husby

Första veckan i juli samlades 134 medlemmar från MHF Camping Club till sin årliga riksträff vid Västra Husby bygdegård. Under fem dygn bekantade vi oss med bygden och dess omgivning.

MHF står för Motorförarnas Helykterhetsförbund och arbetar för nykterhet och säkerhet i trafiken. Campingcluben är en sektion inom MHF som samlar de medlemmar som har campingliv som sitt stora intresse.

Att en vecka under sommaren träffas så här någonstans i Sverige har varit tradition sedan 1960-talet. I början fanns flera tältande bland husvagnarna. Ungefär samtidigt som de sista tälten försvann började husbilar komma in bland vagnarna. Idag kommer ungefär lika många i husbil som husvagn.

Första kvällen när alla samlats, invigde kulturguiden Ingalill Östlund oss, med många stänk av humor, i Söderköpings historia. Ingalill var klädd i den 1200-tals dräkt som hon sa används bara vid högtidliga tillfällen, som när kungen, landshövdingen eller MHF kommer på besök.

Efter Ingalills anförande blev det underhållning av Unga Talanger, under ledning av deras musiklärare

Roland Engdahl. Det blev en uppvisning av dans, sång, musik och akrobatik. Ett mycket underhållande framträdande, där vi även beundrade Rolands förmåga att engagera sina ungdomar.

Veckan fortsatte på samma sätt. Underhållning på kvällarna med bl.a. dansgruppen West House Dance Crew, elgitarristen Benny Wagnberg, Ungdomar från Ringarums JUF-avdelning och dans till Gårdsmusikanterna. Dagtid "gjorde" vi kommunen, med besök hos lokala klädbutiken Parant och tunnbrödsbakare Rut Eklund. Några hade ätit gott vid den intilliggande golfklubben. Och naturligtvis fick kulturstaden Söderköping många besök, dit jag själv, som ansvarig för vårt varulotteri, gjorde flera inköpsresor.

Våra träffar brukar ge mersmak och väcka nyfikenhet på de platser som vi besöker, oavsett om de är i Lapp-land eller Skåne. Söderköping ligger mycket centralt i Sverige, åtminstone ur befolkningssynpunkt och jag tror att kommunen får många besök av oss under lång tid framöver.

Ulf Hellgren
Text och Foto

Moderaterna i Söderköping

Torsdagen den 29 augusti kl 18:00 Stegeborgs slottsruin
Förnamlan till anwar.samuelsson@profilservice.se

Att vara företagare i Söderköping

Onsdagen den 11 september kl. 18.00 CoCoffice företagscenter. Spännande möten med två företagare. Anders Karlgren, Söderköpings Bokhandel och Ann-Louise Kroon. Lättare förtäring. Förnamlan.

Möte vid Å-Cafeét

Torsdagen den 7 november kl. 18.00.
Vi möter fler spännande företagare i RT, Round Table, som presenterar sina idéer och företag nu och framåt.
Förnamlan till gunvor.wissmar@telia.com
eller 0708-274693

Vi säljer, monterar
och reparerar
luftvärmepumpar

 Energi & Service
specialist på kyta och värmepumpar

Telefon: 0704-508 929

Hemsida: www.energiochservice.se

Ett av Sveriges STÖRSTA sortiment till ett av
marknadens BÄSTA priser

- Nya luckor eller ett helt nytt kök **Köksdesign**
Norrköping

Välkommen
att boka ett
kostnadsfritt
hembesök
011-33 11 30

Öppettider tisdag och fredag 14-18, lördag 10-14
Tel 011-331130 Mobil: 072-350 32 25
fredrik@koksdesign-norrkoping.se www.koksdesign-norrkoping.se

Bossgårds
BEGRAVNINGSBYRÅ
Etabl 1876 102 01
Prästgatan 6 ; 614 30 SÖDERKÖPING

Vi tror på
lokala beslut
och långa
relationer.

Välkommen till oss på
Ågatan 21 i Söderköping.

Handelsbanken

STEGEBORG
Helgöppet fredag - söndag i september

Vi på Stegeborg vill tacka alla gäster för en fantastisk sommar. Nu ser vi fram mot en härlig höst. Missa inte att vår Hamnkrog & kiosk har öppet fredag - söndag t.om 22 september!

Vinterförvaring av båtar
Vi har plats för din båt! Vi lyfter de flesta båtar upp till 11 ton med vår truck. Kameraövervakad infartsväg. Mer info på vår hemsida www.stegeborg.se

Boka bord på vår hemsida eller tel: 0121 - 420 01

ELCENTER
i Söderköping AB

1989 **30år** 2019

Virkesgatan • Söderköping • 0121-131 70

Din lokala installatör

Företaget som leder strömmen

www.elcenter.se

Malmqvists Plåtslageri AB
Välkommen att kontakta oss

Albogaleden 2
614 31 Söderköping
Tel: 0121-213 62
Mob: 0709-567723
Info@malmqvistsplatslageri.se
www.malmqvistsplatslageri.se

Skärgårdsbyn
Mon, S:t Anna

Autohandeln öppen
Alla dagar 9-22
Välkomna!

Mekonomen Bilverkstad
Fordonsteknik Söderköping

Du kan dela upp dina kostnader med mekonomenkortet räntefritt.

Vi utför service, reparationer & hjulinställning
Telefon: 0121-21760

www.soderkopingsposten.se

”Vi hade bestämt oss för att resa bort över helgen till en pittoresk småstad med ett mysigt hotell och trevlig restaurang. Anledningen var vårt silverbröllop...”

Foto: www.pixabay.com

Inte som jag tänkt mig

Vi hade bestämt oss för att resa bort över helgen till en pittoresk småstad med ett mysigt hotell och trevlig restaurang. Anledningen var vårt silverbröllop. Efter att ha installerat oss på hotellet gick vi ut åt var sitt håll. Han ville gå till en affär som sålde skruvmejslar. Jag ville bara strosa runt på stan och titta på vad som helst.

Bäst jag gick där fick jag se en reklamskylt i vad man skulle kunna kalla en skönhetsalong. ”Vi skapar en vacker make up som framhäver din naturliga skönhet.” Orden gick direkt in i mig och förstärkte den längtan jag hade att se tilldragande ut. Det här var ju ändå en speciell dag.

”Jag vill att du gör en enkel men effektiv make-up,” sa jag till kvinnan som skulle förvandla mig, ”en som jag själv kan klara av sen.” Jag tror inte hon lyssnade på mig. När jag bad henne säga hur många produkter hon använt svarade hon att det var tjugofem. Men vilket resultat! Plötsligt sa jag högt det en bekant utropade en gång:

Vad snygg du är! Du är dig inte lik!

Med stor förväntan gick jag till restaurangen för att träffa min man. Jag tänkte på hur glad och överraskad

han skulle se ut när vi möttes. Nej. Han sa bara att det skulle bli gott med mat och att han köpt två skruvmejslar. Jag försökte tänka ut vad jag borde säga för att han skulle upptäcka min förändring.

”Kommer du ihåg att min pappa hade bruna ögon och jag tror jag är lite brunögd”

”Har jag aldrig sett”, sa han och tittade intensivt på menyn.

Just då började ögonen och näsan rinna. Något var det i det i de tjugofem produkterna, som jag inte tålde. Jag var tvungen att snyta mig. Nu tittade han på mig:

”År du ledsen? Du är väl inte ledsen, nu när vi ska ha det så trevligt!”

”Nej, det är rouge och mascara och foundation och allt möjligt annat som jag väl inte tål. Och du har inte märkt att jag varit på skönhetsalong och gjort mig vacker!”

Vid det här laget såg jag nästan ingenting, bara suddiga konturer av min man. Tårarna bara rann och rann.

”Lägga pengar på sånt! Så dumt! Men det var väl skickligt gjort. Fast du duger som du är”, sa han ömt. Jag såg honom inte men kände hans leende. Och jag snövrlade och log tillbaka genom tårridån.

Marianne Wik

Boka hembesök på spiscenter.com

Kampanj! Spara upp till 5.900:-

Contura 720T

Spara 2.000:-

Contura 556T Style

Spara 2.000:-

Contura

Kampanjen pågår till 6 oktober 2019.
Vid samtidigt köp av valfri Contura kamin och Premodulskorsten lämnas 2.900:- rabatt på skorstenen.

SPISCENTER
Bastu Braskaminer Grillar
Järngatan 21 011-149040 spiscenter.com

Du kan alltid boka ditt kostnadsfria hembesök på spiscenter.com. Öppet dygnet runt.

En bra sommar!

Anders Karlin.

- Vi är väldigt nöjda med sommaren för Söderköpings Bokhandel. Försäljningsmässigt kan det bli en av våra bästa somrar sedan vi tog över bokhandeln 2013. Vi ökar rejält i juli jämfört med förra året. Även författarsamtalen har dragit en rekordpublik, säger Anders Karlin.

Tobias Laving.

- Vår första sommar vid kanalen har varit fantastiskt bra! Vi ser fram mot hösten, antalet stamgäster bara ökar. Det är jätteroligt, säger Tobias Laving, ägare till restaurangen Bakfickan i Söderköping.

Örtkorgen: Att använda örter, ogräs och vilda växter - Del 15

Rönn

(*Sorbus aucuparia*)

Rönnbärgelé och vinterspådom är nog det som många tänker på när rönnen kommer på tal. Trädet har använts i tusentals år men uppmärksammas sällan numera trots att det finns så mycket spännande att berätta. Visste ni exempelvis att rönnens bär är ett s.k. superbär?

Rönn (*Sorbus aucuparia*)

Rönnen tillskrivs stora inneboende magiska krafter som skyddar mot trolldom, blixtnedslag och annat otrevligt. Till och med ovänliga grannar...

I folktro ansågs rönnen vara ett gudaträd, åskguden Tors träd. Ett sammanträffande är att rönnen, statistiskt sett, är de träd som träffas minst av just blixten.

Namnet Rönn härstammar ifrån fornnordiska ordet för röd och det latinska sorbus härleder likaså till bärens färg. Ordet aucuparia syftar på fågelfångare. Bären har använts till att just göra detta.

Rönn tillhör överraskande nog familjen rosväxter där förutom våra rosor även jordgubbar, hallon, körsbär, äpplen, päron, hjortron m.fl. ingår.

Trädet (ibland busken), som trivs i hela landet, kan bli upp till 15 meter högt och är inte kinkigt med växtplats. De karakteristiska bladen består av 5-8 motsatta bladpar med ett uddblad längst ut. Varje litet blad är lansettliknande med sågtandad kant. Rönnen sägs viska dvs. man hör knappt bladen när det blåser.

Rönnen blommar med gräddvita blomklasar samtidigt med syren på senvåren, doften är dock ojämförbar... De vackra orange-röda bären hänger mogna i klasar i september/oktober tillsammans med ett bladverk som sprakar i höstfärgernas hela spektrum. Men i år är rönnbären märkligt nog mogna redan i augusti.

Matlagning

Det är bären som i huvudsak ger oss läckerheter i matlagning. Men även knoppar och unga blad smakar gott.

Knopp: De häriga knopparna innehåller äggvita, mineraler samt kolhydrater så de stillar hungern redan i små mängder. De smakar lite bittermandel så det passar att lägga några knoppar i en sallad, torka som krydda eller torka/mal till pulver som tillsats till bröd.

Blad: Unga, fräscha blad plockas. *Finkrogar använder dessa till att smaksätta desserter – ger vanilj/mandelsmak!*

Gör en infusion, vilket är ett starkare te som drar längre. Sila, kyl och använd sen som substitut för vatten/vätska i recept där just dessa smaker önskas i efterätter, bakverk, glass, säser m.m.

Du kan också lägga något blad i salladen eller göra ett mycket gott te med dem. De små bladen längst ut på grenen kan plockas även längre in på sommaren och glöm inte att torka blad till vintern.

Bär: Rönnbär är sura, så räven har inte fel! Att äta direkt från trädet är inte gott men med rätt tillagning blir det smakligt.

Bären plockas direkt när de är mogna. Då bären, liksom slånbar, blir sötare efter frost så fryser alltid in bären något dygn innan tillagning. Vänta inte på frosten ute för då är de oftast inte lika fina längre eller så har fåglarna ätit upp dem.

Man kan sedan laga rönnbärsjelly, sylt (rårörd eller kokad), gelé (passar speciellt bra till vilt och lamm), måltidsdryck, saft, likör och snaps (populär dryck i andra länder). Rönnbär kan med fördel torkas, de blir sötare då.

Använd också rönnbären i filen, gröt, smoothies, chutney, grytor, soppor, bröd och bakverk. Prova i säser

eller rätter där syrlighet, lite åt grapefrukthållet, passar. Vill man ha lite mer sötma passar honung utmärkt till rönnbär. Testa tillsammans med kryddor som ingefära, kanel, timjan, dragon m.m.

Varför inte göra rönnbärsnaps av höstens bär? Då får du en nubbe som smakar perfekt till midsommarsillen nästa år.

Rönnbär passar utmärkt att blanda med andra frukter/bär. Experimentera med något mer ovanligt som granatäpplen eller vildapel. Eller gör en rönnbär/päron sylt som snabbt kommer få en hedersplats på ostbrickan.

Tips! Bären innehåller mycket pektin. Lagg i några rönnbär när du kokar annan sylt/gelé för att binda den. Koka inte för länge bara, då förstörs pektinet.

Örtmedicin

Bär: *Toppen att äta 2-3 bär emellanåt som små antioxidant/vitamin/mineralbomber.* De aktiva ämnena och antioxidanterna i bären inkluderar A-, B-, C-, E- och K-vitamin, karotin, sorbitol, fruktsyror, garvsyra, mineraler som järn, kalium, kalcium, magnesium, selen, jod och zink.

Liksom blåbär verkar färsk bär laxerande vilket gör dem lämpliga vid förstoppning/trög mage. Torkade eller tillagade bär har motsatt verkan så brukas vid tillfälliga besvär med lös mage i stället.

Bären innehåller höga halter C-vitamin så använd dem till att stärka immunförsvaret och vid förkylning. Vid heshet kan man tugga torkade bär.

Ämnet sorbitol i rönnbären stödjer njurarnas förmåga att transportera ut slaggprodukter, som urinsyra, så de kan hjälpa vid gikt och njursten.

PH-värdet är lågt så bären passar vid urinvägsbesvär. Lagg 2 tsk (ca 10 bär) rönnbär i ett glas kallt vatten. Låt stå över natten, sila och drick med jämna mellanrum under dagen. Gör detta som kur i 2-3 veckor. Alternativt, ät 5-10 bär om dagen eller mosa till saft. Tag sen 1 tsk saft om dagen vid besvär. OBS! Om du har feber, blod i urinen eller inte blir bättre efter några dagar, kontakta omedelbart vårdcentralen.

Bären, just för den höga C-vitaminhalten, intogs förr för att förebygga och bota skörbjugg.

Blad: Ovanligt nog innehåller bladen dubbelt så mycket C-vitamin som bären (100 mg per 100 g blad).

Örtte av bladen renar och stärker. Kan även testas vid lös mage.

”Rönnen tillskrivs stora inneboende magiska krafter som skyddar mot trolldom, blixtnedslag och annat otrevligt. Till och med ovänliga grannar...”

Annan användning och folktro

Känner du till sötningsmedlet sorbitol? Det används i sockerfria eller 'kalorisnålare' versioner av godis, glass och desserter. Ämnet utvanns tidigare från rönnbär, men numera framställs det ur stärkelse (E-nummer E 420).

Rönnens ved används till handtag, käppar, musikinstrument och träslöjd. Bark, grenar och torra blad till vinterfoder för boskap.

Då fröna sprids genom att fåglarna äter bären lyckas rönnfrön ibland gro på ett annat träd eller i bergsklyka. Dessa kallas flygrönnar och anses extra magiska...

Förr planterades rönn ofta som vårdträd och som extra skydd mot allehanda ont syddes en bit rönn in i kläder eller hängdes runt halsen på människor och boskap.

Kan man använda bären till att spå hur vintern blir? Det sägs ju att en rönnbärsrik höst varslar om en sträng vinter. I så fall blir det just så i vinter då träden dignar med rönnbär. Genom egna observationer vet jag att det inte alltid stämmer, men kanske i år?

Slutligen...

Skåda, skörda och njut av våra underbara rönnar, men glöm inte att lämna bär kvar till rönnens bästa vänner – våra fina övervintrande fåglar.

OBS! Rönnbär ska inte förtäras i stora mängder. Är du osäker på om, hur eller när en ört kan användas bör du konsultera en örtekännare. Var alltid helt säker på att du identifierat växten korrekt.

Läs gärna Rose-Maries tidigare artiklar i Söderköpings-Posten (fd. Lilla Tidningen) i serien Örtkorgen som finns på: <http://soderkopingsposten.se/tidningar/tidningsarkivet.html>. Se utgåvorna fr.o.m. mars 2015 och framåt.

Örtkvinnan Rose-Marie är utbildad Läkeörtterapeut och Örtpedagog. Specialinriktningen är på nordeuropeiska läkewäxter (fytomedicin), läketråd, ätbara vilda växter och ogräs. Växter som vi har här i vår natur eller trädgård som alla kan plocka själva.

Hon föreläser, håller örtvandringar, kurser i bl.a. örtmedicin och matlagning med vilda växter/ogräs samt plockar till restauranger och butiker. Rose-Marie behandlar även med läkeörtterapi (komplementärmedicin) med fokus på att bota orsaken. Hon bor utanför Söderköping. Kontakt e-post: ortkvinnan@gmail.com.

Augusti 2019

Rose-Marie
Wilkinson

Ramunderberget någon gång mellan 1890-1902.

Foto: St: Ragnhilds Gilles bildarkiv

Ramunerberget augusti 2019.

Foto: Bengt Axmacher

Skog, träd och bränder

Jag växte upp i Norrahammar, då en s.k. köping, numera en del av Jönköping. Vi hade skog runt oss på tre sidor, och en källbacke som även i denna mycket kuperade dalgång var outstanding. Den började nere i dalens smala botten där stora vägen in till Jönköping trängdes med Konsumbutiken, Tabergsån och järnvägen där Krösatåget fortfarande passerar då och då. Backen gick förbi oss och vidare en halv kilometer till Spånhults Herrgård, genom tät skog på båda sidor. Vägbanan var grusad men vintertid fick snön ligga kvar. Samhällets gengasdrivna taxi passerade högst en gång i veckan, annars var det bondens hästanspända släde som körde ner mjölken till mejeriet varannan kväll. All övrig tid var backen vår. Ett par dussin ekipage som tjoande susade ner genom den täta skogen. Fotgängare fick fly åt sidorna. Spånhultsliden hette backen. Spånta-lia kallades den av alla oss på källkarna.

Sommartid lekte vi indianer och vita i denna härliga skog av vilken det numera inte finns det minsta spår. Moderna arkitekturritade villor i glada färger klamrar sig fast i branterna så långt man kan se åt båda sidor. In bland husen letar sig små trånga stickgator, lika asfalterade som den nu något bredare spånta-lian. Vintertid är de alla såväl sandade som saltade och aldrig syns en kälke. Barnen har mobiler. Det kallas utveckling.

Detta var 75 år sedan ungefär. Stora skogsarealer har i vårt Sverige under de åren huggits bort för att lämna plats åt bebyggelse, vägar, flygfält, fotbollsplaner och annat. Ändå har vi faktiskt idag mer skog än då, särskilt om man anger mängden i vedvolym och inte som areal. Ändå tror många att vi nästan har gjort slut på våra skogar, kanske främst för att man numera kalavverkar och hyggena är så iögonfallande. Men runt 350 miljoner plantor sätts i jorden varje år och bestånden som växer upp är lätta att se, täta och fina bara några år efter avverkningen. Under de år jag var skogsägare själv hann jag kalhugga några områden där tallarna nu börjat kvistrensa sig nertill och snart är mogna för gallring. De första kalavverkningsåren lämnades toppar och grenar kvar till förtret för bär- och svamplockare, men sedan skogens betydelse för koldioxid-ökningen blev allmänt accepterad tas riset nu om hand och bränns i fjärrvärmeverk eller används som råmaterial till diverse andra produkter.

Nu, med klockan på fem minuter i tolv, har insikten om hur det ligger till med koldioxiden i atmosfären klarat betydligt och nyligen har ett forskarlag från Schweiz vågat väcka tanken att vi borde plantera ny skog i enormt mycket större skala, vilket skulle binda så mycket koldioxid att vi skulle klara FN:s uppsatta mål med god marginal. Helt nyligen har dessutom Etiopien flaggat med att man nu planterat 350 miljoner plantor på en enda dag, och att man avser att hålla den takten ett bra tag framöver. Uppenbarligen har man stora ytor lediga för ändamålet. Siffrorna har likväl betvivlats och är naturligtvis inte helt lätta att verifiera. Man får ändå uppskatta den goda vilja som synes föreligga. Globalt finns flera organisationer som arbetar träget och planterar för alla

medel som flyter in. Vi-skogen, Consitio Klimatbalans, Envima för att nämna några.

Studien som ligger bakom det uppblommande intresset skulle säkert stämma bra om det bara vore möjligt att påverka de länder som styres mer eller mindre av självsvåldiga presidenter eller diktatorer av olika schatteringar som har en helt annan uppfattning. Brasiliens nye president Jais Bolsonaro är ett deprimerande exempel. De evigt pågående avverkningarna i Amazonas, som man ändå med stor möda fått att minska i omfattning, har nu på kort tid fördubblats och han tänker öka dem ytterligare "så länge det gagnar det brasilianska folket." Han ensam förfogar egenmäktigt över de största och viktigaste arealerna på hela jordklotet, som egentligen borde återbeskogas i avsevärd omfattning istället för att plöjas upp. Men det finns gott om andra småpåvar, förnekare såväl som bara illvilliga stollar, som omöjliggör den bästa idé som hittills kläckts, genom att binda gasen i skog på rot, för att få stopp på koldioxidökningen.

Till detta elände ansluter sig nu också den påtagligt ökande förekomsten av skogsbränder, just nu pågående för fullt runt den arktiska regionen medförande en avsevärd risk för att ökande arealer av permafrost tinar varvid den därunder liggande metangasen kan ta sig ut i atmosfären i en oanad mängd. En annan oklok och egen-sinnig potentat, nämligen Putin av Ryssland har bestämt att släckningsarbetet av den största pågående branden, täckande samma areal som hela Belgien, skall avbrytas, det blir för kostsamt. Protester har haglat men ignorerats. Den branden ensam kommer att släppa ifrån sig samma koldioxidmängd som hela Sverige gör på ett år.

Indonesien fortsätter att elda upp djungler och ersätta dem med palmoljaplanteringar. Det minsta man kunde vänta sig vore att Sverige förbjöd palmolja överhuvudtaget och försökte få EU med sig. Danmark har i alla fall tagit sig samman och förbjudit inblandning till mer än två procent, vilket i alla fall är ett steg i rätt riktning.

I Sverige är läget vad gäller skogen tämligen gott, men en hel del går att göra ytterligare. Skogsbränderna har fått en utökad flock med helikoptrar och organisatorisk förbättring. Släckning av årets bränder har också gått klart bättre, men vädret har varit mera hjälpsamt i år. Dock borde vi gardera också för kommande torrår år som kan bli avsevärt värre än i fjol.

Det monomana tjatet om det typiska öppna svenska landskapet borde dämpas. Behåll det där det verkligen kan avnjutas, men plantera igen resten eller gör om det till glesare skog. Den som åker runt mycket på vägarna i södra Sverige har för övrigt inte svårt att hitta mängder av småtytor där mindre grupper av träd skulle pryda upp och samtidigt kanske reducera risken för gräsbränder. Minskat antal betesdjur ligger nära till hands, men man kan genast förvänta sig protester som "då importeras det bara mer kött från Argentina".

Men ett sista förslag som jag tycker är bra vore att

plantera alléer igen. När jag under ett decennium var skåning på 50-talet fanns där fortfarande gott om alléer. Nu förefaller alla vara nerhuggna. Det hette att de utgjorde risker för trafikanter som körde av vägen, och det fanns viss substans i det. Det gällde ofta insomnande vid ratten om jag minns rätt. Men planteras nya alléer nu så dröjer det fem till tio år innan de utgör någon risk att tala om och då kommer alla bilar att ha avvärande hjälpfunktioner, så att bilen bromsas automatiskt och styrs undan.

Träden kan också planteras på åkerns sida av vägdiket, även om en lantbrukare helst vill ha dem nära vägen. Men man kan tvinga honom att ha den så kallade vändtegen - där traktorn byter riktning och vänder - utmed vägen. Det kräver växelplog som kan arbeta åt båda hållen, men det har de flesta redan om än av andra skäl.

Man kan också välja träd av pelartyp, som popplar, pelarek, pelarbok eller cypresser, så störs inte det s.k. öppna landskapet så mycket. Eventuell närliggande bebyggelse får därutöver ett visst vindskydd.

Slutligen, och detta tror jag är viktigare än något annat när det gäller återbeskogning av verkligt stora arealer. Träd kan ha en extra värdefull egenskap. De kan avge mikroskopiskt små kondensationskärnor som sprids i atmosfären. Vattenånga vid kondensationspunkten - det vill säga när den vill bli en vattendroppe istället - startar förvandlingen när det finns en mikroskopisk partikel att kondensera kring eller på. Kunskapen om hur detta går till förefaller ännu vara vacklande. Men det finns en tämligen bestämd åsikt om att där det finns skog förekommer ibland också regn - annars skulle inte skogen vara där. Frågan är alltså om det är hönan eller ägget som kom först. Det anses omvänt också vara så att där skogen försvinner blir det öken. Lyckas man återbeskoga i stor skala, eventuellt med bevattningshjälp, skulle det kunna sprida ut regnen till större ytor istället för att som nu samla dem i våldsamma skyfall över mindre områden.

Skogsplantering är dessutom sysselsättningskapande, i likhet med andra åtgärder som kommer att krävas i flera insatser under det kommande seklet. För den som vid hög ålder inte kan räkna med att leva så länge, återstår bara att önska att våra tämligen välinformerade internationellt ledande politiker på ena eller andra sättet lyckas befria planeten från obstinata och dysfunktionella för att inte säga rent ut illvilliga kollegor...

Bengt Axmacher

Foto: www.flickr.com

När läkemedel tar slut

Det har varit flitiga rapporter i media på senaste tiden om läkemedel som tagit slut i Sverige. Det senaste som diskuterades var läkemedlet Lithionit, som innehåller litium, och används vid bipolär sjukdom. Vi på apoteket kallar läkemedlen restnoterade när de inte går att beställa från någon leverantör.

För de flesta läkemedel finns olika tillverkare med samma substans och då går det att välja något som är likvärdigt istället. Men i fallet med Lithionit finns inget annat godkänt läkemedel i Sverige. Ibland är det också så att även de likvärdiga alternativen tar slut; när Imovane, ett vanligt läkemedel för sömn var restnoterat i vintras såldes även alla andra läkemedel med samma substans (zopiklon) slut. Anledningar till att läkemedel blir restnoterade kan exempelvis vara tillverkningsproblem, att tillgång på verksamma substanser minskar eller att efterfrågan på läkemedlet oväntat plötsligt blir mycket hög. Eftersom läkemedelsmarknaden numera är internationell, vi har knappt alls någon svensk tillverkning av läkemedel längre, är problemet med restnoteringar ett internationellt problem och restnoteringarna har ökat i hela Europa de senaste åren.

Tyvärr tror många att restnoteringar har med den omreglerade apoteksmarknaden i Sverige att göra, men restnoteringar förekom även på den tiden vi hade ett statligt monopol. Det var dock mycket mer ovanligt då, men det beror alltså snarare på hur tillverkning och distribution sker idag. När det var statligt apoteksmonopol fanns ett beredskapslager, men det bestod framförallt av akuta läkemedel såsom antibiotika, och hade nog inte kunnat hjälpa i de nuvarande situationerna med Lithionit och Imovane. Hur problemen med de frekventa restnoteringarna av läkemedel ska lösas är en politisk fråga på delvis internationell nivå och kan inte styras av de svenska apoteken.

Vad kan man då göra som patient när ett läkemedel inte går att beställa? I de allra flesta fall kan farmaceuterna på apoteket hjälpa dig! Ofta går det att hitta ett likvärdigt utbyte, ibland kan farmaceuten behöva kontakta forskrivaren för att hitta ett lämpligt alternativ. I vissa fall är

läkemedlet som är godkänt i Sverige restnoterade, men det finns andra alternativ som är godkända någon annanstans i Europa. Godkännandereglererna är likvärdiga mellan de europeiska länderna, men läkemedelsföretagen söker inte alltid godkännande i hela Europa utan bara i vissa länder. Ett läkemedel som är godkänt i ett annat europeiskt land är alltså fortfarande säkert att använda. Då kan förskrivaren skicka en motivering till Läkemedelsverket om varför läkemedlet behövs för en patient, och apoteket söker tillstånd (licens) att få sälja läkemedlet till just denna patient fast det inte är godkänt i Sverige.

Om ett läkemedel är restnoterat och inte går att beställa till apoteket, kan det fortfarande finnas förpackningar kvar på andra apotek. Farmaceuten kan hjälpa till att söka efter närliggande apotek som har läkemedlet hemma. Man kan också söka själv om man har tillgång till internet; gå in på www.fass.se och sök upp det läkemedel du söker efter. Tryck på fliken "Lagerstatus på apotek" och välj län (Östergötland) och ort (till exempel Söderköping). Dubbelkolla gärna att du valt rätt förpackningsstorlek och styrka. Tyvärr går det dock inte att se lagerstatus på särskilda läkemedel, såsom narkotikaklassade läkemedel, eftersom det kan öka rånrisken mot apoteken. Om man har svårt att hitta ett läkemedel på närliggande apotek, kan man själv kontrollera om det är restnoterat på Läkemedelsverkets hemsida, de publicerar en lista över alla restnoterade läkemedel med information om hur länge restnoteringen väntas pågå och råd om alternativa läkemedel under tiden. Naturligtvis kan du också gå till ditt närmaste apotek. Vi farmaceuter hjälper dig gärna!

Christina Ljungberg Persson
Leg. apotekare

SÖDERKÖPINGS
HUNDDAGIS & PENSIONAT
0704-71 07 53
www.skphunddagis.se

Dipl. Med. Fotterapeut & Dipl. Nageltherapeut
CHRISTINA FORSMAN NILSSON
Rådhusorget 3, 614 34 Söderköping
0121-26 00 60 • 070-482 62 15
kicki-forsman@telia.com • www.pafrifot.se

SOMSTEN
Har du en gammal sliten betongtrappa?
Vill du ha något nytt som inte alla andra har?
Vi lägger på nytt cementbaserat ytskikt med stenstruktur och den färg du vill ha som passar till huset.
Skön varm yta, matt eller blank. Slät eller sträv med Antihalk.
Du väljer!
Ring 0707-19 19 26 så får du ett pris. Från 3 750 kr färdigt och klart inkl. ROT avdrag.
Rundqvist Allservice
Hårtorpet 1
614 93 Söderköping
ludde_runqvist@hotmail.com
0707-19 19 26

Håkan 0705-777546
www.lbmbygg.se
Allt inom bygg

Hjälp oss att göra plats för höstens böcker!
Stor REA till och med den 1/9
50% rabatt på alla antikvariska böcker
4 för 2 på utvalda pocketböcker
Varmt välkomna hälsar Anders och Louise
info@soderkopingsbokhandel.se
eller ring 0121/100.98
Storgatan Söderköping
söderköpings BOKHANDL & ANTIKVARIAT

Jag handlar lokalt för att skapa arbete åt ungdomar

Här rullar den utvändigt delvis uppmålade Baronvagnen, men inte på egna hjul utan provisoriskt uppställd på en godsvagn.

Baronvagnen ses här i fyndskick som skräpbod i slutet på 1980-talet

”Efter den nämnda ombyggnaden av Åtvidaberg – Bersbo Järnväg hamnade denna vagnskorg (också utan hjul och underrede) i handlare Rooths trädgård (invid gamla torget i Åtvidaberg). Där tjänstgjorde den som lusthus / punschveranda. En äldre dam har berättat att handlaren och kyrkoherden ofta satt där och drack någon ädlare dryck.”

Här ser vi Baronvagnen utan underrede som lusthus i handlare Rooths trädgård på 1890-talet.

Kungligt bidrag till åldriga östgötavagnar

Strax före jul 2018 anlände från Kungliga slottet ett brev till Lakvik norr om Åtvidaberg, närmare bestämt till Museiföreningen Risten – Lakviks Järnväg (RLJ). I brevet från Stiftelsen Konung Gustaf VI Adolfs fond för svensk kultur fanns följande glädjande budskap:

Härmed får jag meddela att jag beslutat att ur fonden tilldela Eder ett anslag på 110.000 kronor såsom bidrag till renovering av personvagnar från Åtvidaberg – Bersbo Järnväg.

Underskrivet av Carl Gustaf

Vilka är då de så kallade Baronvagnarna?

Året 1856 påbörjades bygget av Östergötlands första riktiga järnväg. Det var Baroniet Adelsvärd som ville underlätta transporter mellan deras koppargruva i Bersbo och Åtvidaberg. Detta var 10-20 år innan städerna i Östergötland fick någon järnbaneförbindelse. (Norrköping 1866, Linköping 1872 samt Motala och Mjölby 1873). När denna ”kopparbana” började trafikeras 1857 var den 9 kilometer långa järnvägen cirka 1/8 av alla Sveriges riktiga järnvägar!

Året därpå, alltså 1858, började man också med persontrafik. Vad man tror sig veta (utifrån den bevarade bokföringen) är att två personvagnar då byggts lokalt (förmodligen i Åtvidaberg).

Den ena vagnen kallas Markisvagnen eftersom den var ganska öppen och hade markiser (av tyg/plåt) som skydd mot väder och vind. Efter att kopparbanan kommit att byggas in i ett större järnvägsnät (Norsholm – Åtvidaberg – Västervik – Hultsfred) i slutet på 1870-talet kom vagnskorgen att bli tvättstuga och annat, medan underdelen med hjulaxlar förmodligen skrotades. I slutet på 1980-talet lyckades museiföreningen komma över vagnskorgen där den stod som trädgårdsskjul i Rumma.

Den andra vagnen kallad Baronvagnen är täckt och lite lyxigare med glasade fönster och den har en gång också haft stoppade soffor. Efter den nämnda ombyggnaden av Åtvidaberg – Bersbo Järnväg hamnade denna vagnskorg (också utan hjul och underrede) i handlare Rooths trädgård (invid gamla torget i Åtvidaberg). Där tjänstgjorde den som lusthus/punschveranda. En äldre dam har berättat att handlaren och kyrkoherden ofta satt där och drack någon ädlare dryck.

Dess vidare öden är inte helt kända, men på 1940-talet köptes den av en privatperson för 500:-. Tanken var att bygga om korgen till sommarstuga, men som tur var blev det inte så. Den kom i stället att bli skräpbod på en sommarstugetomt invid Åtvidabergsvägen i närheten av Bankekind. Där hittades vagnskorgen och i slutet på 1980-talet kunde den köpas in för 500:- (samma pris som på 1940-talet)

Vad händer nu?

En medlem i RLJ har sedan tidigare låtit gjuta 8 nya hjul (för 80 000:-) och skänkt dem till föreningen. Dessa hjul är nu på väg till en firma i Småland för svarvning. Dessutom har RLJ redan bland annat låtit tillverka gjutformor och med hjälp av dessa gjutit 8 nya lagerboxar. Flera liknande kontakter har tagits med olika firmor och specialister för offerter på tillverkning av exempelvis hjulaxlar och fjädrar. Även koppel ska tillverkas. Allt detta har kunnat göras och kan göras utifrån bevarade originalritningar. Längre fram ska även inredningarna inkl. de klädda sofforna renoveras.

Kungen har redan fått en inbjudan att besöka museijärnvägen i Lakvik – Vi får väl se om han kommer när Baronvagnarna rullar igen?

Hans Blomberg

”Samtidigt fick han se himlakroppen
Jorden gå upp över månens horisont.
Han flämtade till inför synen.
En blå planet med vatten och vita moln,
full av liv i den kalla sterila rymden.
- Jag ser Paradiset, sa han andäktigt.”

Kunskapens Frukt

I december 1961 deklarerade John F Kennedy att Amerika tänkte landsätta en människa på månen inom detta årtionde och få henne tillbaka till jorden igen.

Vi som var med under den här tiden minns nog var vi befann oss den tjugonde juli 1969 när mänlandaren Eagle frigjorde sig från bärraketten Apollo 11 och styrde ner mot månen.

Efter en lyckad landning klättrade astronauten Niel Armstrong långsamt ner, kände försiktigt med foten på den främmande marken innan han tog det omtalade gigantiska klivet för mänskligheten.

Själv satt jag på Cafe Central i Tanger i Marocko och drack ett glas mintte medan jag stirrade på en fladdrande tevebild på en apparat som stod på en hylla högt uppe på en vägg.

Jag försökte förgäves göra de andra gästerna uppmärksamma på den världshistoriska händelsen. Några kastade en flyktig blick på den oskarpa bilden, ryckte på axlarna, tog några djupa bloss på kifpiporna, slog sina tärningar och återgick till brädspelen.

Niel Armstrong har för alltid skrivit in sitt namn i historieböckerna, men hans bedrift hade varit omöjlig utan dem som banade väg för honom.

Besättningen på Apollo 8, Jim Lovell, Frank Borman och Bill Anders hade till uppgift att flyga runt månen och samtidigt sakta ner rymdkapselns fart för att visa att det skulle bli möjligt att koppla loss en mänlandare och landa på den främmande planeten. Farten de hade färdats med från jorden var ofattliga över tiotusen meter i sekunden.

Om rymdkapseln bromsade för mycket skulle de kraschlanda på månen. Bromsade de för lite skulle de fortsätta ut i rymden utan möjlighet att återvända till jorden.

På månens baksida vände de rymdkapseln och slog på bromsraketerna.

De fyra minuter de var bakom månen hade de ingen radiokontakt med jorden och piloten Jim Lovell beskriver de fyra minuterna som de längsta i hans liv.

Efter fyra minuter sprakade till i hans hörlurar och han fick kontakt med Houston som kunde bekräfta att inbromsningen var perfekt.

Samtidigt fick han se himlakroppen Jorden gå upp över månens horisont.

Han flämtade till inför synen.

En blå planet med vatten och vita moln, full av liv i den kalla sterila rymden.

- Jag ser Paradiset, sa han andäktigt.

Hade Jim Lovell rätt?

Det kanske är det här som är Paradiset?

Trots alla profeters löften om ett annat, hinsides. Där vi ska få leva i evig salighet om vi bara följer de skriftlärdas budord i det här livet.

Förmodligen skulle vi behandla vår planet med större varsamhet om vi endast såg oss som tillfälliga gäster i en Edens Lustgård.

För några år sedan besökte jag och min fru och en grupp av hennes teaterlever en folkhögskola i det inre av Tanzania. Skolan var ensligt belägen i bushen utanför staden Kilosa i provinsen Morogoro.

På dagarna ägnade sig eleverna åt teaterövningar och jag hade en hel del tid för mig själv. Oftast satt jag under ett stort mangoträd och läste *Hundra år av ensamhet* av Gabriel Garcia Marquez.

En bok vars magiska realism fångade mig helt och som förstärktes av den tropiska omgivningen.

Det är ju här, söder om Sahara som man räknar människans ursprung. Det var här som människan började gå upprätt och fick händerna fria, började använda verktyg och lärde sig behärska elden.

Där satt de nu på savannen i små grupper och höll liv i en falnande lägereld i den becksvarta natten. Gnistorna steg mot skyn och de vände blicken uppåt, pekade och försökte tyda den oändliga stjärnhimlens sprakande bilder. De pratade och skrattade men tystnade i stum vördnad när en gul fullmåne långsamt steg upp över akacieträden.

Föga anade de att årmiljoner senare skulle en sentida ättling sätta sina fotspår på samma måne och betrakta deras värld genom visiret i sin rymddräkt.

En dag när jag precis hade satt mig under mangoträdets och slagit upp min bok kom Mary, en höggravid ung kvinna som jobbade i kokhuset springande emot mig.

- Mister Rein! ropade hon.

Det hördes ängslan och oro i hennes röst.

- Sitt inte under mangoträdet idag. Det är en grön mamba i trädet. Det är en mycket giftig orm.

Jag stelnade till i hela kroppen och väntade mig att vilket ögonblick som helst få ett giftigt hugg i nacken.

Det här var mer magisk realism än jag var beredd på.

Försiktigt reste jag mig upp och tog min vita plaststol och drog mig sakta därifrån utan att släppa mangoträdets grönska med blicken. Ormen låg väl dold och syntes inte till.

Men myten om Ormen i Paradisets fruktträd känner vi alla till. Ormen som lockade människan att ta en förbjuden tugga av Kunskapens Frukt och först då blev medveten om sin nakenhet och sedermera grundligt straffade för sitt tilltag.

I de flesta myter är frukten ett äpple. Men eftersom människan i sitt ursprung gick naken året om måste hon ha levt i ett tropiskt klimat och där växer det inga äpplen. Ormar gömmer sig gärna i mangoträd där de väntar på sina byten, små fåglar som äter dess frukter.

Kunskapens frukt är en mango.

På eftermiddagen kom tre ynglingar från skolan och ropade på mig.

Stolt höll en av dem upp en drygt meterlång död orm.

Det var den gröna mamban som de hade jagat ner ur mangoträdet och slagit ihjäl.

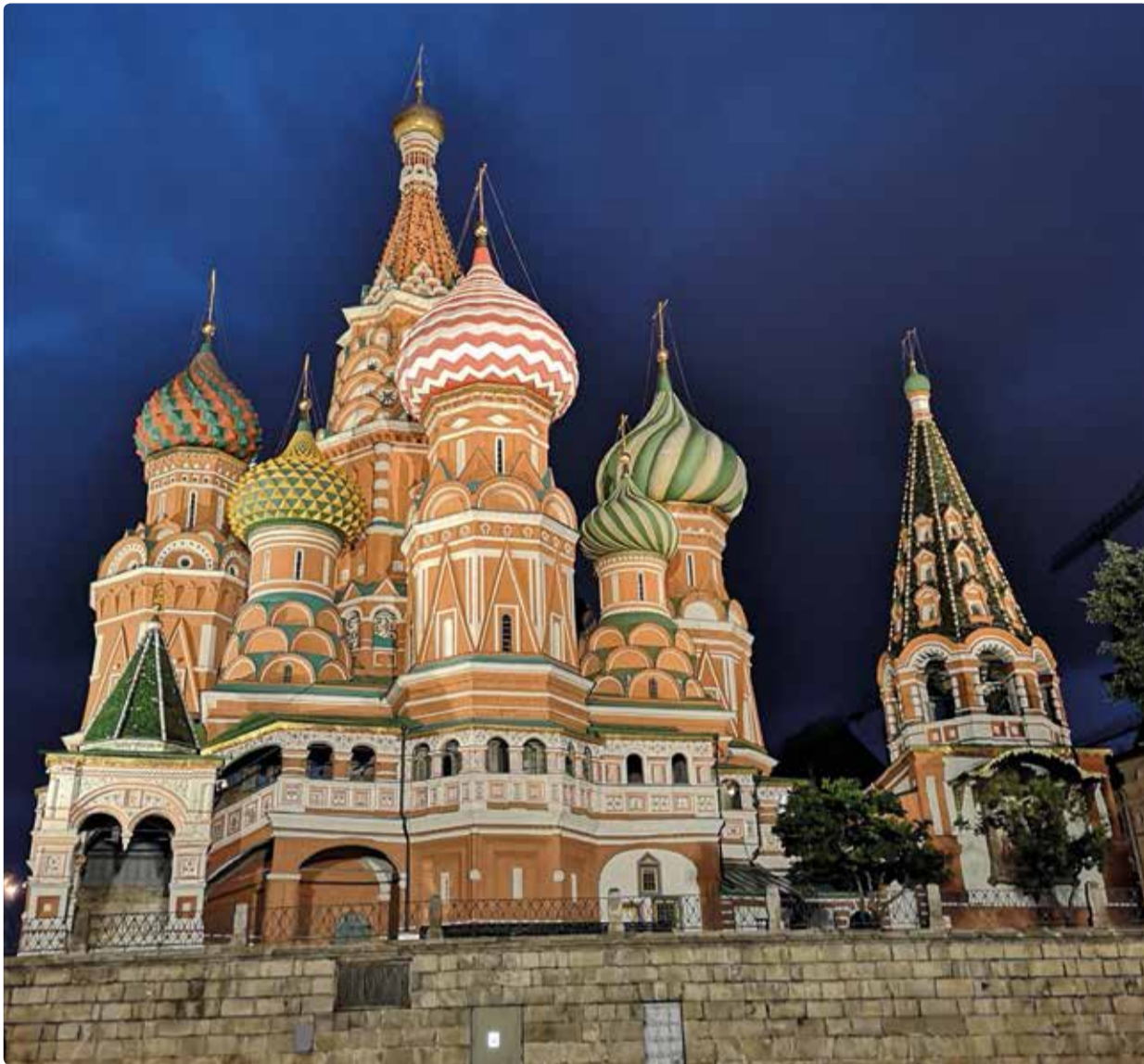
Nu var trädet befriat från sin giftorm och jag sträckte mig efter en mogen frukt och bet en stor saftig tugga.

Den var syndigt god.

Copyright REIN WESTERBUSCH NORBERG

Rein
Westerbusch
Norberg

Vasilijkaterdralen vid Röda torget, byggdes på 1500-talet.

Foto: Emil Friis

Foto: Privat

”Något annat som inte är helt fel var när jag besökte ett roligt ställe i en källare. Där fanns möjlighet att skjuta med olika vapen, och det gjorde jag såklart. Efter att ha kollat på ”Shooting Menu” en liten stund bestämde jag mig för att testa på en äkta Kalashnikov och avlossa ett magasin på en tavla. Nästan alla skott satt mitt i prick...”

Одна неделя в Москве

Precis som rubriken lyder har jag varit i Ryssland, Moskva en vecka. Jag rörde mig dels i centrala Moskva men även utanför själva stadskärnan. Det förvånade mig lite att staden såg så bra ut som den gör.

Dels har vi Röda torget där Vasilijkatedralen finns, den klassiska byggnaden som ser ut som färgglada marängtoppar. På andra sidan torget befinner sig det statliga historiska museet, vilket är en otroligt pampig och flädig byggnad, i röd färg såklart.

Sedan har vi även ett väldigt stort köpcentrum av namnet GUM, som ligger längst med Röda torget. Där inne säljs dyra klockor, kavajer, smycken och andra accessoarer som inte är värda pengarna.

Förutom detta kan man ägna sig en hel dag åt att bara se sig omkring i just det här området som bjuder på många överraskningar.

Eftersom att vädret var bra gick jag ner till Moskvafloden, tio minuter bort från Röda torget. Där tog jag en plats i en kanalbåt som åkte en sväng under en timmes tid. Avkopplande och intressant att få se staden från en annan vinkel. Dock kom en oväntad tillfällig regnskur, inte lika kul, men vatten torkar så det var inte så mycket att haka upp sig på. Det fanns andra kanalbåtar att välja på med tak fast det kändes instängt på något vis. Plus att jag fick studentpris eftersom att jag var student just då när jag köpte biljetten, ”jag studerar ju Moskva...”

Att åka tunnelbana är något jag kan rekommendera i den här storstaden. Till många sysslor och sevärdheter är det ganska långa sträckor mellan. Många stationer är dessutom väldigt påkostade och ser ut som slottssalar med marmorpelare, stora kristallkronor och mosaik m.m. I Sverige är det knappt lönsamt att åka kollektivtrafik men här är det prisvärt och fungerar bra.

Strax utanför stadskärnan finns ett högt torn som heter Ostankino Tower, ett radio och TV-torn och är hela 540

meter högt. Där kan man åka upp en bra bit och få panoramautsikt över hela Moskva. För den som är hungrig finns även restaurang och café på olika våningar. När jag satt på cafét rörde sig golvet åt ena hållet sakta så att man fick utsikt 360° utan att själv röra sig. En enklare lunch, iskaffe och kvass satt inte fel.

Något annat som inte är helt fel var när jag besökte ett roligt ställe i en källare. Där fanns möjlighet att skjuta med olika vapen, och det gjorde jag såklart. Efter att ha kollat på ”Shooting Menu” en liten stund bestämde jag mig för att testa på en äkta Kalashnikov och avlossa ett magasin på en tavla. Nästan alla skott satt mitt i prick... Sedan valde jag från menyn att skjuta med en pistol, som används mycket i Israel. Det var lite svårare att träffa med pistol men inte så illa pinkat ändå. Allt detta helt lagligt. *Only in Russia!*

Ett par metrostationer bort från platsen där jag sköt med vapen besöker jag en stor park, Gorkijparken. Det första jag lade märke till var ett ljud som kändes bekant, någon spelade på en didgeridoo. Men när jag kom fram visade det sig vara grabbar som höll på med beatboxing på en scen, dom tävlade mot varandra och det lät faktiskt bra. Men lite roligare hade det varit om de spelade didgeridoo eftersom att jag själv precis lärt mig spela instrumentet på grundlig nivå.

Parken var ganska rik på folk som cyklade BMX, åkte rollerblades m.m. Ett stenkast bort passerar Moskvafloden, och däremellan en stor vattenfontän som levde livet och rörde sig i takt med musik.

Just den här parken nämns bland artister såsom Lars Winnerbäck i låten ”Jag fattar ingenting” och Scorpions ”Wind of change”.

På andra sidan om centrala Moskva finns en marknad att kolla in. Där säljs mestadels prylar som turister vill köpa, de klassiska ryska dockorna t.ex. Även jag köpte en sådan... Precis som de ryska dockorna var mycket annat handgjort.

I samma område finns ett vodkamuseum i en fin

byggnad. Där visar dem lite hur vodka tillverkades förr och en drös med gamla vodkaf flaskor fanns att titta på. Efter rundvandringen på museet bjöds det på tre alkoholhaltiga drycker, bland annat vodka.

Efter besöket på vodkamuseet kände jag mig väl ganska nöjd, det var kanske inte så roligt som det låter, men finns det tid över så är det värt ett besök om man ändå är i området.

Något som däremot är mer intressant var besöket i ”Bunker 42”. Det är en bunker beläget 65 meter under marken, och som är 7000 kvadratmeter stor och byggdes under 50-talet. Dolt i ett vanligt bostadsområde i ett hus finns ingången till bunkern. Efter Sovjetunionens fall har bunkern delvis renoverats och har numera blivit tillgängligt för allmänheten. Här nere under staden kan man känna sig säker. Under kalla kriget var bunkern tänkt som kommunikationscentral och kan stå emot kärnvapenattacker i händelse av krig.

Moskva blev en positiv överraskning. Innan resan antog jag att staden skulle vara mer förfallen och att doften av vodka liksom satt i väggarna. Men helt ärligt vill jag påstå att Moskva är (nästan) lika bra som Paris! Det är en stad som är lämplig för sevärdheter och schyssta dagsturer, shopping o.s.v.

Som betyg vill jag ge Moskva 7 av 10 stjärnor!

Emil Friis

Smutsiga barn, är glada barn.

En sommar utan stress och press... eller?

Den efterlängtdade sommaren är här, någrlunda i alla fall. Vissa dagar vet man väl knappt om det är höst eller vinter när man kliver upp ur sängen. Med sommaren kommer semester för de allra flesta och jag har märkt att det sätter en enorm press på många föräldrar, tråkigt nog.

Vi går nästan ett helt år och längtar efter den där semestern, att få koppla av och samla nya krafter, spendera tid med familj och vänner, åka på äventyr och skapa nya minnen.

Det är en härlig dröm som driver oss igenom vinterns mörker, men hur är det egentligen när sommaren och semestern sen väl kommer?

Vi lever i en tid där allt kretsar kring att göra så mycket som möjligt på så kort tid som möjligt, semestern ska vara fullbokad med roliga resor och aktiviteter för barnen för att vår prioritering är deras belåtenhet. Men är det verkligen vad barnen behöver? Är det verkligen vad vi behöver?

Jag har jobbat hela sommaren och kommer inte vara ledig förrän framåt hösten, om ens det och mina barn har ändå haft en bra sommar. Jag skulle ljuga om jag sa att det inte var lite stressande till en början, tanken på att inte kunna vara ledig med barnen, men det släpper efter ett tag. Vet ni varför? Barnen är nöjda med mindre än vad vi tror, att gå ute en dag i skogen och leta efter bär kan vara det bästa på hela veckan, att besöka stadens olika lekparkar och ha med lite picknick är både roligt och mysigt. Ta en dag vid badhuset eller stranden är väl det som uppskattas mest, man behöver sällan anstränga sig till max för att göra barnen nöjda, det enda som är viktigt är att de får tid med sina föräldrar.

Vi åkte till Kolmården i onsdags och tog en heldag

där. På vägen hem, trötta och hungriga stannade vi till på McDonalds. Väl hemma pratade vi om dagen, allt vi sett och upplevt och frågade barnen vad de tyckte var bäst med hela dagen och de svarar

- När vi åt på McDonalds.

Mina små kottar fick semester var för sig, den ena hos farmor och den andre hos sin faster. Väl hemma hos mamma igen har vi njutit av vår egen stad, åkt Tuffe Tåget, badat, varit i varenda lekpark staden har att erbjuda, gått promenader, besökt kottebanan och fiskat. Den roligaste dagen barnen hade här var då "pappa" var här och grävde sig ända ned i botten på en sandlåda och hittade lera. Smutsiga barn är glada barn, gäller oss föräldrar också som ni kan se. Istället för att stressa upp sig över hur vi ska spendera tiden i sommar har vi valt att bara ta det lugnt och ta dagarna som de kommer. Det viktigaste är att vi är tillsammans.

Jag hoppas att ni haft en lugn och skön sommar så här långt, stress- och bekymmersfritt. Nu laddar vi för en mysig höst och framförallt så ser vi fram emot Medeltidshelgen. Vi ses och hörs!

Antonia
Kristersson

ÖSTGÖTA Begravningsbyrå

Den Nära begravningsbyrån

Jourtelefon dygnet runt!

011-28 72 50

www.ostgotabegravning.se

Vi gör
hembesök

Sensommar kväll i Brunnssalongen Söderköping

Åsa Sjöberg
Claes Lövgren
Roland Engdahl

Izabella Swartz
Ragnar Dahlberg
Lars Jönsson

torsdag 5 september
kl 18:30

entrè 200 :-/st

Förköp hos

Söderköpings bokhandel

Ängsbacken Övre KundaliniYogaCenter

Fullständiga möjligheter!
Yoga vid Göta kanal

www.nkyc.se, info@nkyc.se
0704-104922/0709-589645

”Just i detta nu, är jag på Gotlandsbåten på väg mot medeltiden. Undrar om de har svårt att bestämma sig på den där ön, skall det vara medeltid eller nutid? Likadant med Sörping, helt plötsligt är det fattig och rik, pest och kolera, eld och spektakel, galna gycklare och marknad. Jag har aldrig fattat det där riktigt, bara att hänga med, hänga på. Huvudsaken jag får mat och kärlek.”

Sunes sommar

Hallå gott folk, nu är jag, lilla Sune här igen.

Sommar, sol, mygg och fästingar, fast de sista har jag fått ett piller för. Det hjälper, jag lovar.

Livet rullar på ungefär som vanligt, större och mindre katastrofer, den ena före, den andra efter. Däremellan livets glada dagar, det som händer här och nu, det man bara tar för givet.

Jag börjar med katastroferna.

Vi var på väg till Sörping en solig dag i juni. Det skulle bli glass. Matte, grannkärringen och så vi små.

Att det skall bli glass, är det ingen hemma som vet. Jag behöver handla ropar Matte till grannkärringen tvärs över skrittmaskinen, hästar, höns och hundar.

Översatt betyder det en solig dag.

”Skall vi åka till Sörping och äta glass och dricka en latte?” Det skulle vi.

Iväg med oss, men hinner inte längre än till bron vid kanalen, Hästjantan ringer och bara skriker KOM HEM!!

Tjej och häst, hade gått ner sig i det största, djupaste och skitigaste diket på hela Vikbolandet.

Ett rådjur hade studsat rakt upp ur ingenstans, hästen Kalle får spelet och vråker sig åt sidan. Där var diket. Hur de än slet och jobbade kom de inte upp.

HJÄLP OSS!

Tur att det inte var någon hastighetskontroll den dagen. Då hade nog till och med jag blivit av med körkortet trots att jag inget har.

Väl framme hos häst och jänta säger granngubben, som hunnit dit först, att han ringt brandkåren.

VA, BRINNER DET??? var min första tanke. Räcker det inte med en häst som håller på att kämpa livet ur sig och en jänta som gråter så tårarna sprutar?

Fick förklarar för mig, att brandkåren ringer man om man behöver hjälp med både det ena och det andra.

Kan ju vara bra att veta.

Döm om min förvåning när den röda bilen sedan brakar ut där på åkern.

Först ut var ICA-handlarn. Va, skulle han leverera mat nu, mitt i röran?

Sedan kom skolläraren, vem skulle lära sig räkna nu?

Hovslagarn, han kunde väl inte sko nu? Gick ju inte att se vad som var upp och ner på hästkraken.

Några flera gubbar jag inte kände tumlade ur.

Då förstod jag, det var ju brandkåren.

Fram med en massa konstiga grejer som de joxade in under kraken där nere i diket, under tiden ringde de efter Örjan, vår andra bonde, han kom farande med en stor traktor.

De konstiga anordningarna sattes fast på skopan fram, sakta, sakta bakåt och hästen tittade upp ur dike-ländet, slokörad, sloksvansad, och lerig, ivrigt påhejad av oss icke-leriga.

Nu vågade jag titta med båda ögonen igen, hade bara kikat med det ena ett tag.

Vet ni? Allt slutade lyckligt.

Hästkraken kom upp på darriga ben, leran dröp, jäntan slutade gråta och försiktigt började de gå hemåt. Vattnen, schampo och massageapparat på båda två, gjorde att man så småningom såg vem som var vem, men det blev lite stopp i avloppet.

Brandkårens gubbar återvände var och en till sitt, men faktum är att de har haft en del att göra i Å och runt omkring den senaste tiden. Det har brunnit på berget bortom oss, och i förrgår var det en bonde som körde så traktorn brann upp. Att det brann på berget kan man väl leva med, men att traktorn brann, det var för jäkligt, det begriper till och med jag, trots Husse storleksbedömning på min hjärna. Tycker han är taskig, alla kan väl inte platsa i Mensagruppen heller.

Nästa katastrof. Ganska sent en kväll, vi är på verandan, lugnet har lägrat sig, börjat så smått fundera på att invadera Mattes säng, Ni vet, muffa in sig så där gott, innan hon sedan kommer och förstör hela bäddkonstruktionen jag lagt så mycket jobb på.

Det lugnet varade dock inte länge.

Ett jäkla liv!!

Lisa gammelhunden, heldöv och lite hjärtfel här och där, men glad som en speleman, tjuter som om hon satt fast. Det var precis vad hon gjorde.

HON SATT FAST!!!!

Hur hon burit sig åt kunde hon aldrig förklara, men lyckats trassla in sig i hönsens nya skyddsmur, ett elstaket. De stackars hönsen är numera inmurade med ett knallrött elnät. Den dumma räven snor våra hönor samt en och annan tupp.

Där satt nu Lisa, tjutandes och sprattlandes. Grannkärringen kom i raketfart, men det tog en stund innan hon fick av strömmen. Stå still skällde jag, lätt att gaffla om, det var ju inte jag som satt där.

Men nu tror jag hon kommer att bli sådär 100 år. Så många elstötar hennes hjärta fick så måste hon leva länge. Måste ju funkade som rena rama defibrillatorn (lärt mig ett nytt ord).

Nu är det ju inte bara Lisa som fått sig en smäll. Tror vi varit där allihopa, men det talar vi tyst om. Det tråkiga är, att jag kommer inte åt att jaga några hönor, så Matte får inte lufta sina stämband längre.

Ja, det var katastroferna, hästen är uppe, tjejen har slutat gråta, Lisa har slutat tjuta, bränderna släckta och jag tror det mesta är normalt igen. I alla fall nästan, för vad är normalt i den här världen?

Normalt är väl att mina människor far som skällade rättor. Det är som vanligt. Det är resor hit o dit, ibland tar de motorcykeln, hur får de med sig allt? Ja, de är inte ense då.

Husse packar och Matte packar om, spännande varje gång att se hur mycket Husse får med sig. Det är en hel del som tas bort. Vi skall vara borta en vecka inte tre, han grymtar något, sen blir det som hon vill.

De ser ut som rymdvarelser när de åker. Varmt är det, ändå drar de på skinnkläder och stora svarta hjälmar, handskar och tjocka stövlar. Blir ju varm bara av att titta på dem. Brukar fundera på om de skrivit ordentliga testamenten, tycker hela projektet ser livsfarligt ut. Jag skulle aldrig i livet utsätta mig för dylika eskapader.

Senaste resan de var på slog sig Matte ordentligt. Berodde dock inte på själva åkandet. Har ju sagt förut att hon inte lärt sig gå ordentligt. De skulle tanka, hon lägger ifrån sig hjälm, ryggsäck och handskar, börjar gå mot kiosken, var tydligen törstig. Hur det gick till är väl ingen som vet, Husse skakar bara på huvudet.

Människan lyckats trassla in fötterna i ett buntband

som ligger där på backen.

Vad händer när man gör det? Jo, man störtar. Störtar så det sjunger i backen. Slog hela sig, såg ut som en regnbåge efter några dagar, klarade huvudet, mera tur än skicklighet. Hon borde ha hjälm dygnet runt. Vi borde kanske konstruera någon slags avancerad skyddsutrustning. Får tala med Husse om den saken.

Ibland tar de sommarbilen, får inte plats då heller. Blir ut/inackorderade. Bortskämda och ompysslade, tur inte Matte vet, hon skulle bli galen.

Just i detta nu, är jag på Gotlandsbåten på väg mot medeltiden. Undrar om de har svårt att bestämma sig på den där ön, skall det vara medeltid eller nutid? Likadant med Sörping, helt plötsligt är det fattig och rik, pest och kolera, eld och spektakel, galna gycklare och marknad. Jag har aldrig fattat det där riktigt, bara att hänga med, hänga på. Huvudsaken jag får mat och kärlek.

Har en fundering när jag nu sitter här, på båten får vi hundar, katter, fåglar, kaniner, marsvin och vad det nu är för något som folk släpar med sig ett eget rum. Ett rum utan heltäckningsmatta, ifall vi skulle råka pinka, vad har folk för uppfattning egentligen?

I detta mattlösa rum är det alltid någon, oftast en gammal tant, som går runt med sin hund, med rosett och rosa koppel, hunden alltså, och låter den rosettprydda varelsen lukta och nosa på andra hundar, alltmedan tanten kvittrar som en kanariefågel, detta tills någon stor jättelivsfarlig hund, får nog och ryter ifrån.

Då kvittrar inte tanten längre, den stora ryter, den storas människor ryter, rosetthunden rystar som ett asplöv, katterna jamar förskräckt och kaninerna trycker i sina burar.

Jag och Tyra ligger blixstilla på ett skinn, det har Matte sagt att vi skall göra, så då gör vi det. Visst är vi duktiga? Hur svårt kan det vara?

Så måste berätta om Milly. Kommer Ni ihåg hundflickan jag blev så kär i?

Hon har hört av sig. Hon ville ju ha barn, men eftersom jag inte har några kulor kvar, så blev det en annan kille. Men den jäkeln drog så fort det roliga var över, inget ansvar där inte. Fem små blev det i alla fall. Så jag klev in som styvfar. Inte för att jag har gjort så mycket jag heller, men har skickat några små uppmuntrande sms. Det är jobbigt med smått. Räcker att släpa runt på lillsyran Tyra. Att hon aldrig växer upp, jag blir så trött.

Nu när jag är så trött, orkar jag inte skriva mera.

Gott folk, se upp så inte Valdemar Atterdag återuppstår, eller att finansministern får luft under vingarna och brandskattar både Visby och Sörping. Gräv ner guldet och drick upp ölen, men inte för många, då blir Ni bara konstiga.

Hunden Sune

”När det gäller tonen inom kommunfullmäktige är den mycket bättre nu än på den tiden de båda började. Då hände det allt som oftast att de blev överkörda och klappade på huvudet av äldre, erfarna manliga politiker. Det förekommer inte längre och när det gäller de politiska debatterna anas en viss feighet eller försiktighet.”

Attityd och Respekt

Jag kan väl inte vara den enda som tycker att attityden och respekten oss människor emellan har förändrats under de senaste åren. Jag gillar inte uttrycket ”det var bättre förr”, men nog var tonen annorlunda. Idag, när både vi vanliga dödliga och statsöverhuvuden kommunicerar via sociala medier, märker man snart att man kan tala om andra människor som imbecilla, inkapbla, ryggradslösa och allt möjligt annat utan att ha egentligt belägg för det.

Det fick mig att fundera över hur personer med verkligt utsatta yrken eller uppdrag i samhället upplever det. Själv har jag jobbat på kontor hela livet och endast behövt vara chefer, arbetskamrater och kunder till lags och är bara de trevliga är det ju inte så svårt att vara trevlig tillbaka.

Skolan

Hur är det för lärare, eller pedagoger som den korrekta titeln väl är idag? Utöver chefer och kollegor är det flera hundra barn/ungdomar de möter under sitt yrkesverksamma liv. Alla barn är inte motiverade att gå i skolan. Utöver barnen möter de också i bästa fall ett par engagerade föräldrar för varje barn. Föräldrar som inte alltid kan ta in varför deras barn inte får det bästa betyget. I vissa fall får de inget betyg alls på grund av total frånvaro från lektionerna. Det köper inte alla föräldrar utan framhärdar i sin önskan om ett godkänt betyg. Det kanske inte är hos läraren man ska böna och be – i värsta fall trakassera och hota med att gå till skolledningen – utan först och främst prata med och ställa krav på det egna barnet och analysera sin egen situation. Det är så populärt att på amerikanskt manér kräva ”Respect”, men då måste man väl också visa respekt själv, eller hur?

Polisen

Jag skulle kunna fortsätta med andra yrkeskategorier. Till exempel polisen. Vi ropar på polisen så fort vi blivit utsatta för brott, hotade och bestulna. Rätt så, men vad får de inte själva utstå vad det gäller glåpord och trakasserier. Varför ska de behöva tåla att uttryckligen bli spottade på, själva bli utsatta för glåpord, våld och bli kallade vid öknamn – det ena värre än det andra. Vad än kriminologer och annan sakkunskap säger så måste väl ändå den grova brottsligheten ha ökat på alla plan. Man behöver bara läsa Aftonbladets närbilaga för att övertyga sig själv. Det är våld och mord vareviga dag. Långt ifrån alla åker fast och tur är väl det, för om det inte är samma personer som begår alla brotten skulle våra häkten och fängelser snart vara överfulla. Respekt för människor som har valt ett yrke för att tjäna samhället och värna om rättssäkerheten är väl en självklarhet.

Sjukvården

Hur är det att arbeta inom vården och känna att man inte räcker till. Vilja göra ett bra jobb, veta att man gör så gott man kan och ändå få läsa i tidningen att inte mycket fungerar som det ska. Underbemanning och pengabrist är vardagsmat inom den yrkeskategorin. Läkare som blir kallade Doktor Hjälplös. Det måste vara fruktansvärt att få sådana tillmälen. Alla läkare är inte bra, men utan tvivel är det väl också så att alla sjukdomar inte går att bota. Vissa krämpor kan man bara lindra – inte utplåna.

Politiken

En annan grupp offentliga personer är våra kommunalt, landstings- och statligt valda politiker. Människor som står för sina åsikter och står upp för sina partier i ur och skur. Personligen skulle jag inte klara den balansgången att alltid tycka att det som partiet tycker är det rätta. Jag skulle snart nog falla ur ramen och återfinnas bland de politiska vildarna. Min ungdomsidol, Sven Wollter (på

den tiden han var snygg och sexig), är en sådan person som står fast vid sina ideal och som klarat sig undan spott och spe trots att idealen i hans fall är rätt kontroversiella. Jag började fundera över våra ”egna” lokala politiker. Vilka är trogna sina ideal och vågar uttrycka dem och ibland få ta stryk för dem, framför allt i sociala medier. Skulle lokalpressen någon gång ge dem kritik rör det sig oftast om saker på det privata planet. För att klara sig undan det nålsögat behöver de som regel vara bättre än alla andra och knappt att det räcker. Jag ger inga konkreta exempel utan var och en med några år på nacken kan nog påminna sig någon häxjakt i pressen som enbart gällde det privata planet.

För att höra hur dagens politiker upplever sin situation och relationen mellan politikerkollegor och medborgare kontaktade jag två kommunpolitiker som varit med många år, som står för sina åsikter och som inte räds att uttrycka dem: Inga-Lill Östlund (Liberalerna) och Marja Bergström (Vänsterpartiet). Politiskt rätt långt från varandra, men som ändå kan respektera varandra som politiker och som medmänniskor.

Jag träffade dem var och en för sig av rent praktiska skäl. Vi hade säkert kunnat samtala städat och utan att överrösta varandra. Som någon sa, man blir mer slipad med åren. Slipad i så mening att man inte hetsar upp sig i onödan och fogar sig i att andra människor är av en annan åsikt. Båda har varit aktiva partipolitiker sedan 70-talet och suttit med i Söderköpings kommunfullmäktige sedan 80-talet. Uppdragen har varierat med många poster inom olika nämnder med stor eller liten budget. Uppdrag som givetvis är beroende av valresultat, det egna intresset och kunskapen. Något som de båda uttryckte stolthet över var de gånger de samarbetat fullt ut över samtliga partigränser.

Min ursprungliga fundering var ju om de som politiker var utsatta för spott och spe. Jag behöver bara gå in på de lokala Facebook-sidorna för att själv reagera med bestörtning över de påhopp, över det ordval som används och de skitsaker folk väljer att blåsa upp in absurdum. Många fjädrar som blir till honor. Ibland till en hel struts. Som kommunpolitiker ansåg de nog att man blir luttrad inför kommunmedborgarnas åsikter. Man lyssnar och försöker förklara, men ingen tar illa vid sig (som jag trodde). Man gör så gott man kan med de medel som finns och förtjänar egentligen inte något politikerförakt – så länge man inte agerar för egen vinnings skull.

När det gäller tonen inom kommunfullmäktige är den mycket bättre nu än på den tiden de båda började. Då hände det allt som oftast att de blev överkörda och klappade på huvudet av äldre, erfarna manliga politiker. Det förekommer inte längre och när det gäller de politiska debatterna anas en viss feighet eller försiktighet.

Visst kan det fortfarande förekomma att någons förslag röstas ner, dyker upp i ett annat partis program. Ett parti med fler mandat och vips klubbas det igenom. Då gäller det att svälja förtretet och tänka ”det blev ju ändå som jag ville”.

Kuriosa: Jag frågade om de någonsin tillhört något annat parti. Jodå, men Inte länge! svarade Marja. Inte alls! svarade Inga-Lill, men jag röstade på Vrinnevilistan för några år sedan.

Jag kan visst hålla på att skriva om respekt och attityder i all oändlighet, men väljer att avsluta med ett citat från en f.d. chef till mig: ”Britt-Marie, för att någon är dum mot dig, behöver du inte vara dum tillbaka”. En bra devis att hålla i minnet.

Britt-Marie Brauns
Text och Foto

Marja Bergström, Vänsterpartiet.

Inga-Lill Östlund, Liberalerna.

Söderköpings kommunhus.

Frukostmatsalen.

Raststugan vid Kråkvik.

Foto: Åke Serander

Njut av lugn och ro på Skönero

Det är en skön kväll när jag besöker relativt nystartade Skönero Bed & Breakfast strax efter avfarten mot Valdemarsvik. Bakom initiativet står Monica Axmacher och Christer Jonsson.

- Jag har arbetat som sjukgymnast under mitt yrkesverksamma liv, men när vi fick tips om att Skönero var till uthyrning så tog vi vara på möjligheten och öppnade ett Bed & Breakfast - något jag drömt om att göra under hela mitt liv, berättar Monica.

- En del har påtalat min ålder, ska du verkligen öppna ett B&B? Du är ju ändå 76 år... Men jag känner mig som 70 och tycker att man blir yngre av att hålla igång och vara sysselsatt. Bara för att man blir äldre så behöver man inte ha tråkigt! Man bör under sin livstid komma fram till vad man tycker är roligt och försöka verkställa det.

Byggnaden som verksamheten inryms i mäter hela 480 kvm och förutom ägarnas egna bostäder finns här reception, fyra unika rum, generösa sällskapsytor, badrum, kontor och altan med pooldäck. Verksamheten är rökfri men husdjur är tillåtna. Monica och Christer har hundarna Cash och Flow som också är en del i verksamheten.

- Vi har fått så mycket positiva reaktioner bland annat i vår Gästbok där man kan läsa: "det är roligt varje kväll här" och "det bästa av allt är hundarna".

Med tanke på ytan, är det inte svårt att möblera upp en sådan stor verksamhet?

- Faktum är att vi hade en hel del möbler magasinerade från en tidigare bostad och så har vårt intresse för auktioner satt sina spår i lokalerna... Verksamheten är trivsamt inredd i de spaciösa lokalerna. Monica berättar att den tidigare ägaren hade öga för roliga detaljer, bland annat belysningslösningar, utsmyckningar såsom "ett hus i huset" och den härliga soldränkta frukostmatsalen som är som "ett öppet torn".

Hur ser beläggningen ut?

- Det är och har varit bra med bokningar hittills och vi får se vad som händer framöver nu när vi går mot den stundande höst- och vintersäsongen. Men vi har ett gäng uppslag för att säkra bra beläggning även under den perioden. I tankarna finns festlokal för födelsedagar, bridekvällar med mera.

Hur gör man om man vill boka rum hos er?

- Man kan boka via oss säklart alternativt via Booking.com eller Air BnB. Som kuriosita kan nämnas att vi genom Air BnB fått många utländska gäster från bland annat Ryssland, Kroatien och Tyskland.

Daniel Serander
Text och Foto

Vacker skärgårdsnatur.

Foto: Länsstyrelsen Östergötland/Kurt Adolffson

Åsvikelandets naturreservat

Sensommaren är en underbar tid att besöka våra naturreservat. Självt har jag vid flera tillfällen besökt Åsvikelandets naturreservat i Valdemarsvik nästan på gränsen mellan Östergötland och Småland. Hit kommer du med bil via Långrådna och Skeppsgården vidare ut på Åsviklandet.

Avstånd från Söderköping är ca sex mil och från Valdemarsvik tre mil. Väl framme finns P-platser där du kan ställa bilen och sedan promenera ut på vandringsleder. Varför inte ta med matsäck och äta ute i naturen. För visst smakar det gott? Naturligtvis tar du med dig skräpet och är rädd om naturen?

Här följer Länsstyrelsens naturvårdsenhets presentation på Internet. På webbplatsen finner du mer information och kan bl. a. beställa eller ladda ner en intressant folder om Kvädöfjärden, Åsvikelandets och Torrö.

"Åsvikelandets naturreservat. Här finner du en bergig halvö med barrskog och en lång, flikig strandlinje. Ett stycke vildmark i södra delen av den östgötska skärgården.

Åsvikelandets omges av havsfjärdar och djupa vikar med höga och klippiga stränder. Åsvikelandets gränsar till två andra naturreservat; Kvädöfjärden och Torrö.

Stora delar av det kuperade Åsvikelandets är klädda med skog där bergsryggar och dalgångar avlöser varandra. Utmed havet finns barrskog som stått orörd under lång tid och liknar urskog.

De centrala delarna består av ett öppet odlingsland-

skap med mycket ek. På marken finner du en rik växtlighet med bland annat hässlebrodd, blåsippa och berg-mynta.

Längs de långa stränderna som omger Åsvikelandets finns stora mängder fåglar. Till häckfågeln hör ejder, vigg, skäggdopping, drillsnäppa, större strandpipare och rödbena.

För dig som besökare

Området är ett populärt utflyktsmål för bland annat fiskare och friluftintresserade från hela Europa. Det finns gott om anordningar för besökare med cirka 2 mil vandringsled, vindskydd, grillplatser och en trevlig övernattingsstuga vid Kråkvik".

Fakta:

Storlek: 1560 hektar

Skyddsår: 1996

Markägare: Privat

Förvaltare: Länsstyrelsen Östergötland

Föreskrifter: Samtliga regler för reservatet finner du i beslutet på Länsstyrelsens webbplats. Regler för allmänheten finns vanligen också på skylt vid reservatets entré.

Källa:

www.lansstyrelsen.se/ostergotland/besok-och-upptack/naturreservat/asvikelandets-naturreservat.html

Åke Serander

50 BUTIKER
FRI PARKERING
VARDAGAR 10-20
HELGER 10-18
MIRUMGALLERIA.SE

MEET & GREET 24 AUGUSTI

ANGRY BIRDS™

Träffa världens argaste fågel – live!

Red kommer till Mirum Galleria lördag den 24 augusti mellan kl 11-15. Kramas och ta härliga bilder med den busigaste karaktären av dem alla. Häng med på fågeljakt och vinn fina priser. Testa "pricka grisar", exakt som i spelet. Ballonger och give aways. Pyssla, bygg med Lego, gå en tipspromenad på Lekia. Varmt välkommen!

© 2009 – 2014 Rovio Entertainment Ltd.
All Rights Reserved.

JUNIOR
productions

Detta är ett godkänt arrangemang
av Junior Productions.

ITS TIME TO SHINE

Vem är Norrköpings fashionista?

KÄNNER DU NÅGON SOM ALLTID HÅLLIT STILEN, SOM ALLTID VÅGAT MATCHA SIN
PERSONLIGHET MED SIN GARDEROB, SOM HELT ENKELT GJORT NORRKÖPING LITE
SNYGGARE? NOMINERA HEN, UNG SOM GAMMAL, TILL NORRKÖPINGS FASHIONISTA 2019.

LÄS MER PÅ LINDENKOPCENTRUM.SE

LINDEN

NORRKÖPING CITY

ÖPPETTIDER: VARDAG 10.00-19.00

LÖRDAG 10.00-17.00

SÖNDAG 11.00-17.00

WWW.LINDENKOPCENTRUM.SE

Karin Lagander och Carl-Fredrik Tersmeden vid husets entré.

Tåby hembygdsförening vårdar unika Fristad f.d. Gästgiveri

Har du besökt Tåby hembygdsförenings vackra gård i Fristad? Inte? Gör det! Här träffar du en aktiv hembygdsförening, i ett hus med mycket intressant historia. Jag åkte ut för att träffa Karin Lagander och Carl-Fredrik Tersmeden och fick en intressant historiebrevbeskrivning och föreläsning av lokalerna som här bara kan återges i några huvuddrag.

Historia

I Tåby Fristad f.d. Gästgivargård finns över 400 år av historia i väggarna. Genom en så kallad dendrokronologisk undersökning har huset konstaterats vara så gammalt som från år 1606. Undersökningen innebär att man borrar ett hål i timret och undersöker årsringarna. Det finns en norrman i Västergötland som med hjälp av en databas, som beskriver årsringarnas utseende år för år, kan datera träet. Att tänka att det finns material i byggnaden som börjat växa som träd i mitten av 1400-talet är hisnande. Huset är senare påbyggt med en våning på 1700-talet. Efter flera år av ett mycket resurs- och tidskrävande restaureringsarbete har gästgivargården nu återfått mycket av sitt forna utseende.

Byggnaden har under åren hunnit fungera både som bostad, ting, krog samt gästgiveri, med betoning på det sistnämnda. Gästgiverier hade tre huvudsakliga åtagand-

en: mat, logi och tillhandahållning av hästar. Ursprungligen var det inget man fick betalt för. Gårdsägare kunde gott nöja sig med en klapp på axeln och visa tacksamhet över att få finbesök, vilket resulterade i att bönder kunde utnyttjas till bristningsgränsen med att på olika sätt behöva bidra. Den ordningen kom dock att ändras genom drottning Kristina, som år 1640 införde nya förordningar som innebar att gästgivarna nu skulle få betalt för sitt arbete.

Gästgiveriet har varit välbesökt genom århundraden. På 1600-talet, då häst och vagn var det huvudsakliga färdsmittlet, var vägen till storstaden Söderköping såklart av vikt. Även om vägen via Kolmården fungerade som huvudled var resenärer tvungna att beakta risken för stråtrövare som härjade i Kolmårdsskogarna, varför båt över Bråviken och stopp på gästgiveriet på Vikbolandet var att föredra. Här har därför högst sannolikt gäster av dignitet - regenter, regering och högt uppsatta militärer - övernattnat och stannat till för att byta hästar. Några förteckningar på besökare finns tyvärr inte bevarade.

Sex hästar skulle finnas tillgängliga, som stod i ett stall på andra sidan den stensatta gårdsplanen. Det fanns ett turordningssystem hos bönderna för att kunna tillhandahålla fler. Dräng eller bonde följde med och hämtade hem hästen.

Forskaren Kaj Källström har skrivit en bok om gästgiverierna i Östergötland. I dokumentationen finns intressanta kartor som visar vägar och gästgiverier. Många byggnader är idag borta. Gästgiveriet gick oftast i flera släktled och Robert Kronqvist har gjort en värdefull historisk forskning om alla gästgivarna under nästan trehundra år.

1719 när Norrköping brändes ner, svor bönderna trohet till ryssen som var här och härjade, detta för att de egna gårdarna skulle skonas. När ryssarna försvann så blev bönderna i Kuddby och Tåby förräddare, formellt sätt, och dömda till döden. Men det blev bara Sven i Tomta som avrättades. Andra bönder blev dömda till att springa gatlopp i Fristad, upp till tolv gånger fram och tillbaka och sockenfolket slog efter dem med käppar och påkar. Andra, t.ex. de äldre, blev benådade och fick sitta i fängelse istället.

Vi sitter i "salen" i Gästgiveriet, Carl-Fredrik och Karin bjuder på kaffe och hembakta bullar. När vi sitter där ser jag de vackra tapeterna på väggarna. Tapeterna är handmålade med mallar efter gamla som vi funnit i ca 20 lager på väggarna här, säger Carl-Fredrik. Just den här tapeten är efter en förlaga från mitten av 1700-talet.

1860 upphörde verksamheten med gästgiveri. Tidigare ägaren, Johanna Ohlin, dotter till den sista gästgivaren

”Arbetet för att restaurera hembygdsgården har krävt tusentals timmars arbete, till stor del ideellt sådant. Vi har varit ålagda i samband med bidragsgivning att försöka återställa det gamla gästgiveriet så långt det är möjligt. Och det har vi lyckats med över förväntan.”

Före restaureringen.

Foto: Täby hembygdsförening

Äldre tapet, funnen i ett lager.

Hembygdsgården efter restaureringen.

Jon Svensson, flyttade till Söderköping. Det blev privat ägo från ca 1870. Det var nya tider. Göta kanal var byggd och järnvägen blev allt mer betydelsefull, med tåg från Norrköping till Valdemarsvik, och sträckan som delades vid Kummelby och vidare till Arkösund. Då behövdes inte häst och vagn längre.

Huset med f.d. gästgiveriet är fortfarande privatägt, hyrs av Täby Hembygdsgård mot löfte att restaurera utvändigt och bottenvåningen invändigt.

Restaureringen

Arbetet för att restaurera hembygdsgården har krävt tusentals timmars arbete, till stor del ideellt sådant.

- Vi har varit ålagda i samband med bidragsgivning att försöka återställa det gamla gästgiveriet så långt det är möjligt. Och det har vi lyckats med över förväntan säger Carl-Fredrik. Bidrag har erhållits från Länsstyrelsen/Riksantikvarieämbetet för upprustningen och från Kustlandet (EU) för att skapa arbetstillfällen på Vikbolandet. Kustlandet är egentligen inte intresserade av att rusta hus, men vi kunde visa att för att få hit turister så behövde vi rusta upp huset.

Det är svårt att svara på exakt hur mycket upprustningen har kostat, men cirka 2,3 mkr. Kanske hälften av alla arbetstimmar har varit ideella, 11-12 000 timmar. Kungen har donerat pengar i två omgångar genom Gustav den

VI:s fond, men även många privata givare har bidragit.

Ombyggnaden har varit mycket uppmärksam i media, av radio och tidningar. Inte minst när Landshövdingen var på plats och invigde.

Allt har man försökt att restaurera i gammal stil. Fönster på entréplanet har fått nya glas med gammalt material. Marie Bagge, Agneta Skarp och Karin Lagander har ansvarat för fönsterbyte. Bo och Urban Johansson är de som utfört murarbeten. Målarmästare Anders Ek har ansvarat för färg och tapeter. Med stor yrkesskicklighet har han återskapat skönheten. Gunnar Peterson är snickaren som har byggt och lagat, och många har därvid varit honom behjälpliga. Han är från början fiskare men valde gamla byggnader som hobby redan som liten och vad han inte vet om gamla hus är inte värt att veta. Ingen el fanns när upprustningen påbörjades, man fick dra nya ledningar. Fredrik Johansson har kakelugnsmakeriet som hobby och är den som renoverat kakelugnen i salen, de som tillkom på slutet av 1800-talet. Bara några mindre restaureringsarbeten återstår. I princip är allt färdigt.

Föreningen

Täby hembygdsgård har cirka 390 medlemmar, naturligtvis är de flesta boende på Vikbolandet men även spridda över hela landet. Hembygdsgården är välbesökt under Östgötadagarna i början av september, då kommer

400-800 besökare!

För skolan genomförs kultur dagar. Då har man bl.a. lagat nässelsoppa och tillverkat vaxljus. Det är mycket samarbete med kyrkan och skolan. Det är nödvändigt med samverkan på landsbygden.

Föreningen prioriterar en levande verksamhet med aktiviteter i lokalerna, det gör att man inte kan ha många föremål. Har man en musikorkester med 60-70 personer så är det fullt.

Mitt besök avslutas med en rundvandring i lokalerna. Jag förstår hur grundligt man gått till väga när man med stor försiktighet undersökt hur huset tidigare sett ut och därefter försökt att efterlikna med tidstypiska material. Ett arbete som krävt stor försiktighet, tålmod samt yrkesskicklighet. Resultatet av 1000-tals arbetstimmar har blivit fantastiskt!

Jag ber Karin och Carl-Fredrik att ställa sig vid husets entré så att jag kan ta ett foto, de ler glatt i den sköna sommarsolen. Jag tycker också att de ser nöjda ut, det har de all anledning till att vara. Täby hembygdsgård i nyrenoverade, utsökt historiskt intressanta lokaler.

Åke Serander
Text och Foto

Vikbovåndan 2019

Det var en lyckad upplaga av Vikbovåndan med deltagarrekor.

Vi lånade Elmina Saksi som är en av arrangörerna till Vikbovåndan för att ta pulsen inför starten av loppet.

Hur känns det?

- Det känns bra! Vi försöker träffa alla inför loppet. Efteranmälan tog slut så det är ett stort intresse! Roligt att så många har längtat efter loppet, att det är många man känner igen från tidigare år och det har varit roligt att följa allas resa inför loppet på sociala medier.

Söderköpings-Posten som mediasponsor tackar för ett trevligt evenemang och ser fram emot 2020 års upplaga av Vikbovåndan.

Läsa mer om loppet och se fler foton på vår hemsida www.soderkopingsposten.se.

Daniel Serander
Text
Emy Serander
Foto

Första kvinnliga löperska var Susanne Bornmar från IK NocOut. -Det kändes bra på banan, åkern var tuff att ta sig över och det var lite segt med blöta grusvägar. Annars var det trevligt i spåret!

Den yngsta deltagaren i barnloppet var ett år och tre månader gamla Vandis Mårsund från Söderköping. - Det är Vandis första lopp och hon vill helst gå själv hela tiden, konstaterade pappa Fillip Råberg.

Starten för löpare och duoklass!

Det Lilla Hönshuset

DEN CHARMIGA GÅRDSBUTIKEN PÅ VIKBOLANDET

Extra välkomna under ÖSTGÖTADAGARNA 7-8 sep. kl 10 - 17

Lokalt hantverk och konst Heminredning

Under Östgötadagarna serverar vi kaffe med hembakat och kokt korv med bröd
Flera utställare finns utanför butiken

Ordinarie öppettider:

Tor - Fre: 14.00 - 18.00

Lör: 10.00 - 14.00

Östgötadagarna Lör och Sön 10:00 - 17:00

Vi finns på Stora Grönhög på Vikbolandet mellan Norrköping och Söderköping

Varmt välkomna önskar Marie & Ninni

www.detlillahonshuset.se • 0706-83 86 20

Konfa 19-20!

Nu är det hög tid att anmäla sig till konfirmation i Östra Ryds församling!

Vi ses en söndag i månaden och åker även på tre läger! Dessutom har du möjlighet att följa med på en skidresa!

För mer info och anmälan:
www.konfaostraryd.se

Svenska kyrkan
ÖSTRA RYDS FÖRSAMLING

Sensommarkonsert i Brunnssalongen

Torsdag den 5 september uppträder Åsa, Claes och Roland m.fl.

I år är det nionde året som vi har Sensommarkonsert tillsammans. Det började med mig, Roland Engdahl och Åsa Sjöberg i Brunnskyrkan i Söderköping. Sedan kom Claes Lövgren med.

Det är så roligt och trevligt med konserterna. Det kommer alltid mycket folk och det är vi glada och tack-samma över.

Det har blivit en uppskattad tradition. Det är många som vill komma på konserterna att det blev mer än överfullt i Brunnskyrkan, så vi har fått flytta konserterna in i Brunnssalongen vid Söderköpings Brunn.

Vi bjuder på allt ifrån visor, jazz, rock, allsång m.m.

”Det har blivit en uppskattad tradition. Det är många som vill komma på konserterna att det blev mer än överfullt i Brunnskyrkan, så vi har fått flytta konserterna in i Brunnssalongen vid Söderköpings Brunn.”

Ensemblen

Åsa Sjöberg - sång

Claes Lövgren - sång och dragspel

Roland Engdahl - piano och trombon

Ragnar Dahlberg har varit med oss i några år. Han har många fina och roliga historier att berätta.

Izabella Swartz, en ung begåvning, en mycket duktig ung sångerska och artist.

Lars Jönsson är med sedan med några år. Han spelar gitarr och sjunger.

Roland Engdahl

Foto: Lars Erik Eklund

Utställning av Gert Eliassons foton vid Galleriet Kung Johan

Under augusti pågår nuvarande utställning på Galleri Kung Johan på Storgatan. Vid öppnandet med vernissage 10 augusti på galleriet Kung Johan kom uppskattningsvis 100-150 personer.

- Ett tag var det precis fullt med personer som kom och tittade på de fina alster som ställs ut, lyckönskade, frågade, pratade, fick lite mingelcider och snacks säger Gert Eliasson.

- Det var en intensiv och rolig eftermiddag. Även galleriets ägare Lars och Ulla Bodelius medverkade och hjälpte till under vernissagen.

Passa på och se utställningen med Gert Eliassons foton, skulpturerna av Alexander Hadas och Anita Tholanders målningar.

Daniel Serander

Årets Östgotadagar

Östgotadagarna äger i år rum 7-8 september. Under årets evenemang väljer 180 verksamheter att delta, glädjande nog är det fler i år från den östra länsdelen. Syftet med Östgotadagarna är att visa upp vad Östergötlands landsbygd har att erbjuda. Var med du också och upptäck matproducenter, gårdsbutiker, konstgallerier, bondgårdar, hembygdsgårdar och mycket, mycket mer! Nytt för i år är buss och bätturer till Skärgården och Sommenbygd!

Kartan med medverkande företag finns att beställa på sverigeturisten.se kostnadsfritt för privatpersoner. Många turistbyråer har också kartan.

Fem anledningar att besöka Östgotadagarna

1. Upptäck ditt eget landskap.
2. Närproducerat är bra för både dig och miljön.
3. Umgås med nära och kära.
4. Njut av årstiden hösten.
5. Prova på något nytt. Har du någonsin klappat en alpaca, sett strutsar kläckas eller ridit islandshäst?

Pristagare 2019 är

Landsbygdsspiciat: St:a Ingrid Gille i Skänninge.

Det östgötska konsthantverket 2019: Konsthantverkaren Per Helldorff.

Östgotadagsbakverket: Anki Gunnback.

Läs mer om Östgotadagarna på: www.ostgotadagarna.se.

Söderköpings Brunn och Streng & Wingren AB presenterar stolt

Musik på Brunnen

Musik, Mat & Upplevelse

Gunilla Backman
28 september

Good Harvest
19 oktober

Joje Wadenius & Cleo bandet
20 oktober

Christian Kjellvander
16 november

Erbjudande

Brunnens bookmakertoast (svensk oxfile el. halloumi) med pommis och bearnaise
Pris 199 kr inkl. dryck (fatöl, vin el. lättdryck)

Bo kvar på hotellet: 950 kr/person i del av dubbelrum inkl. stor frukostbuffé

 Like

Följ "Musik på Brunnen" på FB för att få senaste information och nya artister på Brunnen

Köp biljetter via Nortic.se eller Söderköpings Brunn
Bokning av matpaket & boende sker på info@sbrunn.se eller 0121-10900

www.soderkopingsbrunn.se

Nu har du möjlighet att beskåda tornespel i Söderköping igen, under den 14:e omgången av Gästabudet.

Foto: Martin Wallberg

Besök den uppskattade medeltidsmarknaden.

Foto: Martin Wallberg

”Den 30 augusti är det åter dags att dra på sig vadmals- eller linnekjorteln och njuta av allt som årets Gästabud bjuder på. I år är det för 14:e gången som facklor och eldkorgar tänds och gycklare och musiker gör stadens gator och torg till sina arenor.”

Välkommen till Gästabudet i Söderköping

Välkommen till en värld av dofter, färger och ljud från en svunnen tid. Kliv in i den medeltida bubblan och glöm telefon, skärmar, sopsortering, bilköer och studielån! Nu blir det gyckel, musik, tornespel och eldshow!

Den 30 augusti är det åter dags att dra på sig vadmals- eller linnekjorteln och njuta av allt som årets Gästabud bjuder på. I år är det för 14:e gången som facklor och eldkorgar tänds och gycklare och musiker gör stadens gator och torg till sina arenor.

Det bjuds på flera nyheter. På den välbesökta markna-

den, där stånden med medeltidsinspirerade varor trängs med skickliga hantverkare som visar upp sina färdigheter eller bjuder in dig till en workshop, kommer det att dyka upp en medeltidsloppis. Kanske har du växt ur din medeltida dräkt, tycker att skorna skaver eller att svärdet känns för kort. Sälj det du inte behöver och fynda något som blir nytt för dig! Återbruk var en självklarhet för den medeltida människan. Loppisen äger rum på marknaden kl 12-15 söndagen den 1 september.

Andra nyheter är att vi i år gästas av musikgrupper som inte varit här tidigare som Vikingakören ÅsaMal gudarnas röst och gruppen Falska Gäss. Nygammalt är

att TRiX är tillbaka med sina fantastiska eldshower. Ett återseende man inte vill missa.

Programmet finns på Gastabud.se och som trycksak på turistbyrån. Under Gästabudet flyttar turistbyrån ut till infoboden på Hagatorget för att serva våra besökare på bästa sätt. Biljetter till tornespel, eldshower och NoMeMus konserter finns på event.soderkoping.se, i infoboden samt en timma före varje föreställning även i biljettboden i Brunnsparken.

Välkommen in i medeltiden!

Monica Stangel

Nordisk festival för Medeltida Musik – *NoMeMus i Söderköping 2019*

Den medeltida musiken lever vidare i Söderköping. Detta är äger festivalen *Nomemus* rum från 29 augusti till 1 september. Årets festival har ett tema runt den heliga Birgitta och hennes samtid. Det blir alltså både hymner tillägnade Birgitta och profan musik och lyrik från Birgittas samtid, vilket är 1300-talet.

Ensemblen *Laude Novella* från Skåne presenterar sitt program "...slut till dina öron..." Musik i den heliga Birgittas fotspår. Förutom kända vokala hymner som Rosa Rorans Bonitatem blir det här ganska mycket av världsliga toner som Birgitta själv kanske inte uppskattade, med instrument som fiddla, harpa och basun.

Den finska Duo Medieval, med Anneliina Koskinen och Uli Kontu-Korhonen, bjuder både på sång och spel på flera olika instrument som organetto, harpa, flöjter,

dulcimer. Men utgångspunkten är kyrklig med Hildegard av Bingen och Heliga Birgitta i centrum. Hymner, böner och sekvenser. Men det kan även bli lite trubadurmusik i deras program.

Den svenska trion Akantus har återuppstått i en ny besättning: Christina Larsson Malmberg, sång, Leif Henrikson, gamba och Peter Söderberg, luta, gästar *Nomemus*. Programmet utgår från texter av Petrarca (som var precis samtida med heliga Birgitta) Men musiken är från 1400- och 1500-tal. Mest italienskt och spanskt.

Det pedagogiska perspektivet är viktigt för *Nomemus*. Så det blir även i år ett musikalt gestaltat föredrag. Forskaren och musikern Karin Lagergren framför sin "berättarkonsert" med titeln *Gaude Birgitta!* Hon berättar och sjunger, om Heliga Birgitta, hennes kloster och

musiken i en lätt regisserad föreställning.

I samarbete med Gästabudet arrangeras också ett föredrag om säckpipans utbredning och utveckling, med Pierre Fröberg.

Som många år tidigare så erbjuder festivalen en kurs som löper över alla fyra festivaldagarna. Lika som tidigare vänder sig årets kurs både till sångare och instrumentaler. Även om det är sånger som är materialet. Kursen kommer att utgå från hymner till heliga Birgitta, men även flerstämmig musik från 1300-talet. Kursen leds av Veikko Kiiver.

Mer information kan hittas via www.nomemus.se och www.gastabud.se

Lars Jonsson
Konstnärlig ledare och producent

Hästar och eld!

Brunnsparken med sin tältby och arena för tornerspel och eldshower är en verklig samlingspunkt under gästabudet. Här finns förutom skådespelen, mat och fika, barnens ponnyridning där man får prova på att vara riddare och de större med riddarambitioner kan lära sig historisk fäktning i en workshop med HEMA. Då finns det möjlighet att prova italienskt eller tyskt långsvärd samt svärd och bucklare.

På fredags- och lördagskvällen är välkända TRiX tillbaka i Söderköping. Showen ELDSTORM är en storlagen eldcirkus för hela familjen där människans möte med vådrets krafter drar oss med i en brinnande, övermodig dans. Med virvlande eldsflammar, våghalsiga nummer och medryckande musik speglar Eldstorm naturens fenomen bortom vår kontroll, men också människans lilla handling och stora påverkan när det kommer till natur och klimat. Eldstorm tar sig an de stora frågorna genom att gestalta vår samtid i en magisk explosion av kaos, ordning och eftertanke.

För den som mot förmodan inte känner till TRiX så har de arbetat sedan 1997 och gör Nordens största eldföreställningar. Musiken i föreställningen är gjord av Jonas Färnlöf och text och sång av Siri Sigrand. Föreställningen rekommenderas från sex år eftersom höga ljud, rök och pyrotekniska effekter förekommer. Lämna också skotträdda hundar hemma. Fredagskvällen brukar bjuda på lite mer utrymme – och biljettpriset är också lite lägre. Biljetter köps i förväg på event.söderköping.se eller i infoboden på Hagatorget under Gästabudet. Föreställningar fredag kl 21.30 (biljettpris 130 kr) och lördag kl 21.30 (biljettpris 160 kr).

Dagtid domineras Brunnsparken av tornerspelen. I år är det tappra Arboga Riddarna som bjuder på stor dramatik – känn hur marken skakar när de frustande hästarna galopperar in på rännarbanan, hör skramlet från riddarnas tunga rustningar och svärd och upplev samspellet mellan häst och ryttare som gör prestationen på banan till ett fulländat skådespel.

Schema

Lördag kl 13 – Kamp mellan Vikingar och riddare

Lördag kl 17 – Robin Hood-spel.

Söndag kl 13 – Kamp mellan Vikingar och riddare

Biljettpris vuxen 120 kr, barn upp till 15 år 60 kr.

Monica Stangel

TRiX kommer till Gästabudet och bjuder på ELDSTORM...

Foto: Gabriel Söderbladh

Foto: Pressbild från Falsa Gäss/Pierre

Pierre Fröberg talar om säckpipans utveckling.

Underhållande kunskap

Varför inte förkovra dig lite, lära dig mer om Söderköping, om medeltiden eller om ett otippat ämne som säckpipor eller trollerikonster?

Under Gästabudet bjuder vi på fem föreläsningar. Först ut är arkeologen Martin Rundkvist som undersökt många borgar i Östergötland och också gett ut en bok om dem. Kl 13 på lördagen berättar han om hur livet på Stegeborg kunde te sig under 13- och 1400-talet.

Kl 14.30, också på lördagen, blir det en berättarkoncert med Karin Lagergren där berättelsen om den heliga Birgittas liv och om klostret blandas med musik.

Kl 15 på lördagen kan man förkovra sig i trollerikonstens historia och uppleva hur trolleriet har sett ut och utvecklats genom tiderna. Det blir ett annorlunda föredrag och en annorlunda trolleriföreställning framförd av Arkadia.

På söndagen inleder vi föreläsningarna kl 13 med säckpipetoner. Pierre Fröberg som är en av Sveriges främsta säckpipekännare berättar om säckpipans utbredning och utveckling; Rolig fakta och historia blandas med musik. Sedan får man skynda sig vidare till S:t Laurentii kyrka där en föreläsning om drottning Helvig startar kl 14.15. Helvig var troligen den första drottning som kröntes i Sverige och det gjordes just i Söderköping vilket Anja Praesto från Östergötlands Museum berättar om. Hannah Carlshamre, även hon från Östergötlands Museum, kommer att berätta om kyrkans inventarier vid samma tillfälle.

Man kan också lära sig mer om Söderköping genom att följa med på någon av våra guidningar, varför inte i facklors sken?

Föreläsningar lördag 31 aug:

kl 13 i S:t Laurentii församlingshem: Hemma på Stegeborg – medeltida livsstil

kl 14.30 Drothems kyrka: berättarkoncert Gaude Birgitta

kl 15 S:t Laurentii församlingshem: Det äldsta tricket i boken (entré 50 kr)

Föreläsningar söndag 1 sep:

kl 13 S:t Laurentii församlingshem: Instrumentet som föll i glömska

kl 14.15 S:t Laurentii kyrka: Drottning Helvig och S:t Laurentii kyrka

Guidningar, samtliga startar från Rådhusets trappa:

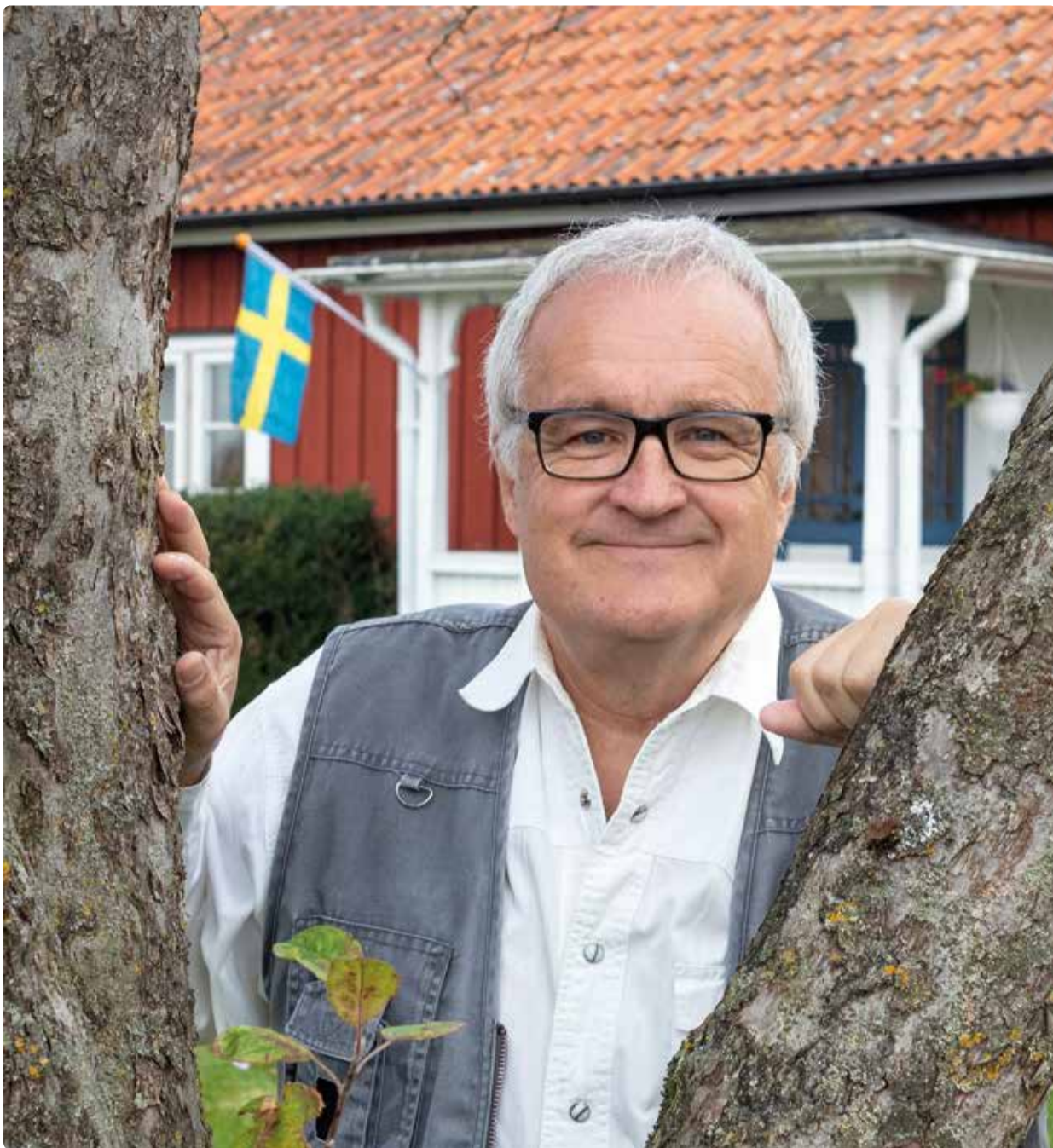
Fredag 30/8 kl 20.30: Fackelvandring i Drothemskvarteren med Barbro Mellqvist

Lördag 31/8 kl 11.30: Musikalisk medeltidsvandring med arkeologen Olle Hörfors från Galtagald och guiden Inga-Lill Östlund.

Lördag 31/8 kl 16: Vandring i historiska kvarter med Barbro Mellqvist.

Söndag 1/9 kl 14: Vandring i historiska kvarter med Barbro Mellqvist.

Monica Stangel

Ted Rosvall är en av Sveriges bästa släktforskare som skrivit många böcker om bl.a. Bernadotteätten.

Karolina Nilsson ser på trädgårdar med konsthistoriska ögon.

1 oktober får vi se ett välkänt ansikte – då kommer Ted Rosvall, släktforskaren som medverkat i åtskilliga TV-program. Under rubriken "Vem tror du att du är?" berättar han om släkt- och emigrantforskning.

Retro – nya spännande föreläsningar

Höstens Retro bjuder på föreläsningar i skiftande ämnen på Stinsen. Som vanligt är alla föreläsningar gratis, så passa på att bli lite extra bildad och njut en stund av intressanta berättelser och fakta.

11 september kommer Annika Sandén som tidigare har föreläst på Stinsen, då om brottslingar och bödlar, att berätta om hur barnen hade det på 1600-talet. Var det kärvt och hårt arbete eller fanns det tid för lek? Hade föräldrarna tid för en kram eller tyckte man barnen blev bortklemade då?

1 oktober får vi se ett välkänt ansikte – då kommer Ted Rosvall, släktforskaren som medverkat i åtskilliga TV-program. Under rubriken "Vem tror du att du är?" berättar han om släkt- och emigrantforskning. Denna föreläsning är lite längre än övriga, drygt 1,5 tim + paus. Missa inte möjligheten att höra en av Sveriges bästa släktforskare som skrivit många böcker om bl.a. Bernadotteätten.

När vi närmar oss allhelgonahelgen kommer det att handla om de tidigaste häxprocesserna i norra Östergötland då den första vägen av systematisk häxförföljelse utbröt. En lagstiftning mot trolldom infördes och prästerskapet anade en djävulsk komplot som förebådade världens undergång. Ett tjugotal kvinnor och ett par män dömdes för häxeri, trolldom och samröre med djävulen 1616-1620. Martin Kjellgrens forskning handlar om 15-1600-talets föreställningsvärldar och gränsen mellan tillåten och otillåten kunskap.

Vi slutar föreläsningsserien i november med att återuppta Nycklar till Konsthistorien där Karolina Nilsson denna gång kommer att berätta om Trädgårdar som konst och i konsten. Vi ser på trädgårdar med konsthistoriska glasögon och ser hur olika konststilar avspeglas i trädgårdarna och hur trädgården har skildrats i konsten.

Monica Stangel

Linda Lövenlid och Ann-Sofie Bergort i butiken vid Knäppingsborg.

Foto: Niclas Fasth

”Vi vill inte definieras som en secondhandbutik, vi sysslar med mode. Vi hoppas att kunna åstadkomma just en sådan förändring i folks tankesätt och beteende kring kläder. Lyckas vi med det så har vi kommit långt.”

Foto: Niclas Fasth

Återälska, ett begrepp i tiden!

På Nya Rådstugugatan, i Knäppingsborg, Norrköping, ligger secondhandbutiken Varié. Men just benämningen secondhand är ett begrepp som ägarna Linda Lövenlid och Ann-Sofie Bergort undviker att hänvisa till för att beskriva sina produkter.

- Secondhand har för många en negativ klang och vissa upplever det som ofräscht, gammalt och inaktuellt, en inställning vi vill förändra. Vi är stolta över att ha myntat ordet återälska, ett begrepp som allt fler använder sig av, berättar Ann-Sofie.

Det handlar inte bara om att återanvända kläder, utan idén och visionen är att kläder ska kunna komma ut till en ny ägare som verkligen uppskattar kläderna på nytt – helt enkelt kläder att återälska.

Variés utbud och nisch utgörs av premiumkläder från utvalda varumärken. Det är inga lågpriskläder men inte heller det superexklusiva. Här säljs fina varumärken med ambitionen att fånga det tidlösa och enkla. Mycket vintage väljs därför bort, även om det förekommer. Kläderna ska vara av god kvalitet, aktuell stil och materialet är av yttersta vikt, Varié erbjuder en kurerad garderob.

Linda Lövenlid och Ann-Sofie Bergort – Bergort, ett namn som många för övrigt säkert känner till, Göran Bergort är kontorschef på Swedbank i Söderköping och har tidigare varit tränare för IFK Norrköping – har drivit företaget gemensamt sedan maj 2016. Konceptet började dock redan 2012 hemma i Lindas vardagsrum genom

försäljning av återanvända barnkläder under namnet Minimera (en lek med ord, mini - barn och minimera - återanvändning). Linda köpte helt enkelt hem gamla barnkläder för att sedan fota och sälja vidare online, en idé som idag inte alls känns främmande, men som för tiden utgjorde en helt ny affärsidé i Sverige.

Varié arbetar idag vid sidan av sin fysiska butik på samma sätt, och hittas under *varie.se*. Privatpersoner kan skicka in sina kläder, så länge de går igenom kontrollen och befinns passa in i Variés sortimentet, för att sedan säljas vidare till nya kunder.

- På så sätt frångår man det linjära - att kläder brukas, ofta en kort tid, för att i många fall kastas – och främjar ett mer cirkulärt tänkande, säger Ann-Sofie.

Att de bägge ägarna värnar om miljön är uppenbart, och utgör en central del i hela rörelsen.

- Mycket handlar om psykologi. Det är egentligen konstigt att människor är helt okej med att på hotell och restauranger använda samma sängkläder, bestick och tallrikar som främlingar använt, men sedan drar sig för att shoppa secondhandkläder, säger Linda.

- Secondhand är en marknad som måste växa. Cirka 80% av den negativa klimatpåverkan modeindustrin står för, uppstår i produktionen. Då är det inte rimligt med en tröja för 100 kronor. Sådana kläder produceras i stora volymer och används en kort tid för att ofta sedan slängas - s.k. Fast Fashion. Slår man ut priset per användning, för kläder av lite högre kvalitet, är det värt att betala lite mer vid inköpet. Sådana kläder har dessutom ett högre

andrahandsvärde. Kläder ska man investera i, inte konsumera, menar Linda.

Samtalet glider in på Söderköping och handeln, där Ann-Sofie bor och tidigare även har drivit en pop up-butik.

- Det är jätteviktigt med upplevelser och att skapa en destination. Det gäller att sticka ut och ha ett modernt koncept. Kan man tillsammans med fastighetsägare hitta samarbeten, och kanske till exempel dela affärslokal olika verksamheter emellan, finns goda förutsättningar att skapa något unikt som kan locka folk. Alla kan inte ha samma utbud - det finns stora möjligheter om man bara vågar tänka nytt. Jag tror att Söderköping har en otrolig potential!

Just ett modernt koncept känns som en mitt-i-prick-beskrivning för Varié. Linda och Ann-Sofie vill inte bara vara den lilla butiken på hörnet, deras ambition är också att kunna höja folks kunskapsnivå och medvetenhet.

- Vi vill inte definieras som en secondhandbutik, vi sysslar med mode. Vi hoppas att kunna åstadkomma just en sådan förändring i folks tankesätt och beteende kring kläder. Lyckas vi med det så har vi kommit långt.

På vägen hem efter vårt möte känner jag att jag har lärt mig mycket nytt. Är återälska ett koncept för Söderköping?

Johan Serander

”Det är en affär som kommer vara öppen året om och som bygger på ny teknik. Det vill säga, att kunderna under den tid på året när receptionen inte är öppen, har egna elektroniska nyckelkort.”

Marina Adamsson med dotter från Norrköping, tycker att den nya affären fungerar bra.

Ny affär på Norra Finnö

I dessa tider av butiksnedläggelser är det roligt att kunna presentera att en ny livsmedelsbutik har öppnats i skärgården, närmare bestämt vid Skärgårdsbyn Mon på Norra Finnö.

Det är en affär som kommer vara öppen året om och som bygger på ny teknik. Det vill säga, att kunderna under den tid på året när receptionen inte är öppen, har egna elektroniska nyckelkort. Betalning sker genom att kunderna själva scannar varornas streckkoder och betalar med kreditkort. Av säkerhetsskäl så kameraövervakas affären.

Det är Petra Persdotter Johansson och Mattias Johansson som äger affären och Skärgårdsbyn. Vi får en pratstund med Mattias som förklarar.

- Nu i sommar är receptionen bemannad och då är våra öppettider 08:00-21:00, men från den 19 augusti ändras dessa till 09:00-22:00, samtidigt som kunderna förses med nyckelkort. När nyckelkortet hämtas ut så skriver kunden på ett avtal att handel inte sker med kontanter, bestämmelser för alkohol m.m.

Vilka är då kunderna undrar vi?

- Det är förstas turisterna under sommaren och bostadsrättsinnehavarna i Skärgårdsbyn, men under året i övrigt så hoppas vi naturligtvis att de bofasta i skärgården ska handla hos oss.

Jag ser mig omkring i butiken, hyllorna är välfyllda och sortimentet verkar vara brett. Här finns till och med frukt och grönt, även färskvaror som mjölk ska kunna erbjudas genom att personal från restaurangen, som hålls öppen året runt, fyller på med varor.

Åke Serander
Text och Foto

Klara med hunden Loppan.

Klara har känsla för hundar

Från september 2018 har Hundfeeling tagit över Målarstudions gamla lokaler, bakom Circle K i Söderköping. Här arbetar ägaren och den unga entreprenören Klara Wallman, som kan erbjuda en lång rad kurser och privata träningar för våra fyrbenta vänner.

Klara, som är uppvuxen med hund och skaffade sin första egna hund redan som 13-åring, har lång erfarenhet av hundar.

- När jag först startade företaget, innan jag fick den här lokalen, åkte jag ut till hundklubbar som efterfrågade föreläsningar och kurser, och undervisade på plats. Men i och med lokalen öppnar sig många nya dörrar. Nu finns också möjlighet att erbjuda undervisning på kvällar och helger. Och till skillnad från vad som är fallet för många klubbar kan kurser ges året runt, även höst och vinter. En annan populär möjlighet som ges är att själv hyra lokalen för att på egen hand genomföra träningar.

Undervisningsmässigt har Klara bland annat genomgått utbildning på Svenska brukshundklubben, Skövde hundskola – där hon även studerade psykologi under sin utbildning till beteendevetare – samt den eftergymnasiala utbildningen ”Företagande med hund”.

- Vi jobbar med belöningsbaserad träning. Vi tar inte i hårt eller tillrättavisar hunden. Istället visar man hunden vad den gjort rätt genom en belöning som hunden själv uppskattar. Målet är att hunden själv ska inse vilket beteende som leder till belöningen.

Hundfeeling kan erbjuda ett brett utbud av kurser. Här ges bland annat valpträning, en kurs som ges en kväll

i veckan, ca 4-6 tillfällen. Tanken är inte bara att träna hunden, utan kanske främst att lära ägaren, som trots allt ska leva med och ta hand om hunden i sin vardag.

Utöver valpträning ges också så kallad ”grundkurs”, som passar när hunden är ca ett år, för att exempelvis lära sig kommandon såsom sitt, ligg och inkallning, och den lite mer allmänna ”aktiveringskursen”, som Klara menar att många hundar skulle behöva.

- Många hundar är idag understimulerade, så behovet av aktivering är stort. Behovet skiljer sig förstas från ras till ras men att aktiveras är viktigt för alla hundar. Under kursen lär man sig vad man kan hitta på under promenaden, eller exempelvis aktiviteter som passar inomhus när det regnar ute.

Sedan ges även mer tävlingsinriktade kurser, men låt för den sakens skull inte namnet skrämra er.

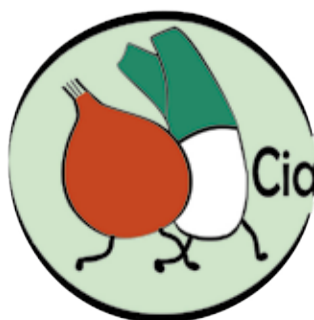
- Man behöver förstas inte syssla med dem på tävlingsnivå. Här bland kan bland annat freestyle, lydnad och rallylydnad nämnas. Det handlar om allt från att tillsammans med hunden röra sig till musik, lite som att dansa, till att träna hunden att gå en bana och följa förens kommandon.

Nya kursstarter sker i slutet av augusti och början av september. Här finns kurser som passar alla hundar, som Klara själv säger:

- Det går minsann att lära gamla hundar sitta! Allt som behövs är tålmod och rätt belöning.

Johan Serander
Text och Foto

Välkommen att kontakta mig för personlig hjälp och rådgivning

Cias Kost & Hälsa

Cecilia Forså
Lic. Kostrådgivare

Telefon: 070 20 52 481
E-post: cecilia.forsa@gmail.com

RESTAURANG
A-CAFÉET

Lunchbuffé - Stor uteservering under tak
Lekplats för barnen - A la Carte
Öppet alla dagar - Fullständiga rättigheter

Å-gatan 27, Söderköping
www.a-cafeet.se - 0121-124 30 - Gilla oss på facebook

”Sedan urminnes tider har vi alltid varit i behov av att vara viktiga för flocken. Vi samlades i grupper där vi alla hade våra roller. Vissa var jägare, andra tog hand om det praktiska där flocken befann sig. Vi hade alla våra olika roller. Vissa var vakna på natten och höll vakt, och de andra sov för att sedan byta av...”

Foto:www.pixabay.com

Nätverkande - ensam är inte stark

Alla behöver känna sig viktiga. Det är en av våra mest basala behov.

En av vår tids mesta osanningar måste vara "ensam är stark". Hur kan det ens ha hittats på ett sådant uttryck?

Sedan urminnes tider har vi alltid varit i behov av att vara viktiga för flocken. Vi samlades i grupper där vi alla hade våra roller. Vissa var jägare, andra tog hand om det praktiska där flocken befann sig. Vi hade alla våra olika roller. Vissa var vakna på natten och höll vakt, och de andra sov för att sedan byta av. Samma beteende har vi bland hästarna även i den moderna världen. Några hästar sover, medans en håller vakt. Det bara "vet" när det är dags att byta av varandra. På samma sätt som de står sida vid sida, men med huvudet åt varsitt håll så de kan vifta med svansen och hjälpa kompiserna att hålla bort flugorna. Fiffigt? Helt utan youtube...

På samma sätt som då, så behöver vi varandra idag. Det är absolut viktigt för dig som driver företag där försäljning är en viktig del. Kanske jobbar du inte med försäljning utan dina ordrar bara rullar in? Grattis! Eller egentligen... Vad tråkigt... Försäljningen är en del av företagande tycker jag personligen.

Så, om inte ensam är stark, hur är det då?

Ett effektivt sätt är såklart att man nätverkar, delar information, levererar ett bra arbete, och får rekommendationer.

Det finns gott om olika affärsnätverk, men hur ska man då välja rätt? Det viktigaste är nog att tänka ut vad ditt mål med nätverkandet är. Det finns en del personer som man undrar om de gör något annat än att gå på affärsnätverk. Hinner de med att göra affärer? Det är inte som vissa ibland tror att bara du är med i ett nätverk så kommer affärerna att rulla in. Det kräver, precis som i alla andra "föreningar" att du levererar till flocken. För egen del tog det ungefär ett år från att jag började i ett affärsnätverk tills att det började ge affärer för egen del. Det fina därefter är att det fortsätter att ge åter, år efter år.

Hur väljer man då rätt? För egen del har jag valt ut vilka som jag tycker uppfyller de olika kraven jag har, och som jag känner att jag kan uppfylla. Det kan vara olika

nätverk med olika mål. Som allt annat i din verksamhet så behöver du ha en strategi även med detta, och följa upp de mål du har. Annars kommer du bli en av de där som bara springer på massa nätverk och egentligen inte levererar något. Alla nätverk är inte rätt.

Besök dem gärna och var tydlig med att fråga vad du kan ge nätverket. Om du kan ge nätverket något, så kommer nätverket kunna ge dig tillbaka. Däremot om du hamnar fel och gör en dålig insats i nätverket, så kan det faktiskt skada affärerna.

Jag har hittat min balans och är med i två stycken olika nätverk som direkt är affärsnätverk, men därefter är jag såklart med i en hel del indirekt affärsnätverk som t.ex. idrottsföreningar och företagsföreningar m.m.

Det viktigaste är att du är lyhörd mot förväntningarna av dig som medlem och förstår att nätverk är inte en quickfix, och du kommer bli förvånad när du efter några år inser vad det givit dig som du inte hade tänkt från början. De flesta nätverken har även en kostnad. Låt inte kostnaden bli fokus för din medverkan. Om kostnaden är det som stoppar dig, då avråder jag dig att fortsätta alls.

Du måste tro så pass mycket på din egen insats och vad det kommer ge att kostnaden för medlemskapet blir sekundärt. Däremot är min egna erfarenhet att de nätverk som håller och levererar kostar. Orsaken är att det ofta är enskilda personer som har viktiga roller inom nätverket vilket borgar för att man har ett utprövat strategi, och det finns en administration där bakom som kostar.

Känn dig för, och tänk "Vad kan jag ge denna grupp?". Om du inte kommer på något, då är det nog inte så stor chans att den gruppen kommer ge dig något heller.

Happy networking!

David Sernald

Marcus Almroth hjälper till med försäljningen.

Rökeri testar ny säljplats

På strategisk plats vid Vallonmässigt, utmed E22 har Sankt Anna Rökeri i sommar testat att utöver vagnen som man haft på Rådhusstorget - ha en säljplats till.

- Vi har kört i sex veckor och det har gått jättebra, säger Marcus Almroth som hjälper verksamhetens ägare Peter Andersson med försäljningen.

Vad säljer ni här och vad säljer bäst?

- Vi har fisk och charkuteri-produkter som Peter tillrett enligt egna välsmakande recept. Vi har sålt mycket fisk nu i sommar men även isterband, kabanoss och falukorv säljer bra. Bra att känna till är att man kan betala med kort, swish eller kontant hos oss.

Det blir en fortsättning 2020 under juni, juli, augusti. Till dess kan ni hitta rökeriet på matmässor och marknader från Dalarna i norr till Skåne i söder.

Daniel Serander
Text och Foto

ABONNEMANG OCH BILJETTER PÅ WEBBEN eller 020-51 51 20

– ETT STRÅK AV LYCKA!

NORRKÖPINGS SYMFONIORKESTER

SOH
- en del av Scenkonst Öst

HUNDfeeling

KLARA WALLMAN
DIPL.HUNDINSTRUKTÖR

Ågatan 1, Söderköping
0733-44 47 32
hundfeeling@hotmail.com
www.hund-feeling.se

RETRO Kulturhistoriska tillbakablickar

Stinsen, Söderköping • Kl 18.30 • Fri entré

11.9 ANNIKA SANDÉN
Barnen i det förmoderna Sverige

1.10 TED ROSVALL - Vem tror du att du är?

23.10 MARTIN KJELLGREN
Häxan i hertig Johans tid

27.11 KAROLINA NILSSON
Trädgårdar som konst och i konsten

Arr: Medeltidscentrum, hbf Vikingarna,
S:t Ragnhilds Gille, Folkuniversitetet

EVENT.SÖDERKÖPING.SE

Heidis lokala serie.

Heidi Silferclau

Ratta in RadioWix på 97,9
Din lokala Radiokanal i
 Valdemarsvik

John Hennings
 Fysioterapi

John Hennings
 - Leg. Sjukgymnast
 - Specialiserad på fotrelaterade besvär
 - SuperSole™-skoinlägg
www.hennings-fysio.se

NY
 ADRESS

Tel. 0121-148 49 Linköpingsgatan 7, 614 34 Söderköping

Återvunnet ylletyg
 Skinn, garn, tovning, läderhantverk, band
 Oeko-tex certifierat linnetyg

Korps
 Margaretagatan 47
 614 31 Söderköping
 0121-14254

Lagerrensning hos Parant!
 Pågår till den 13 september.

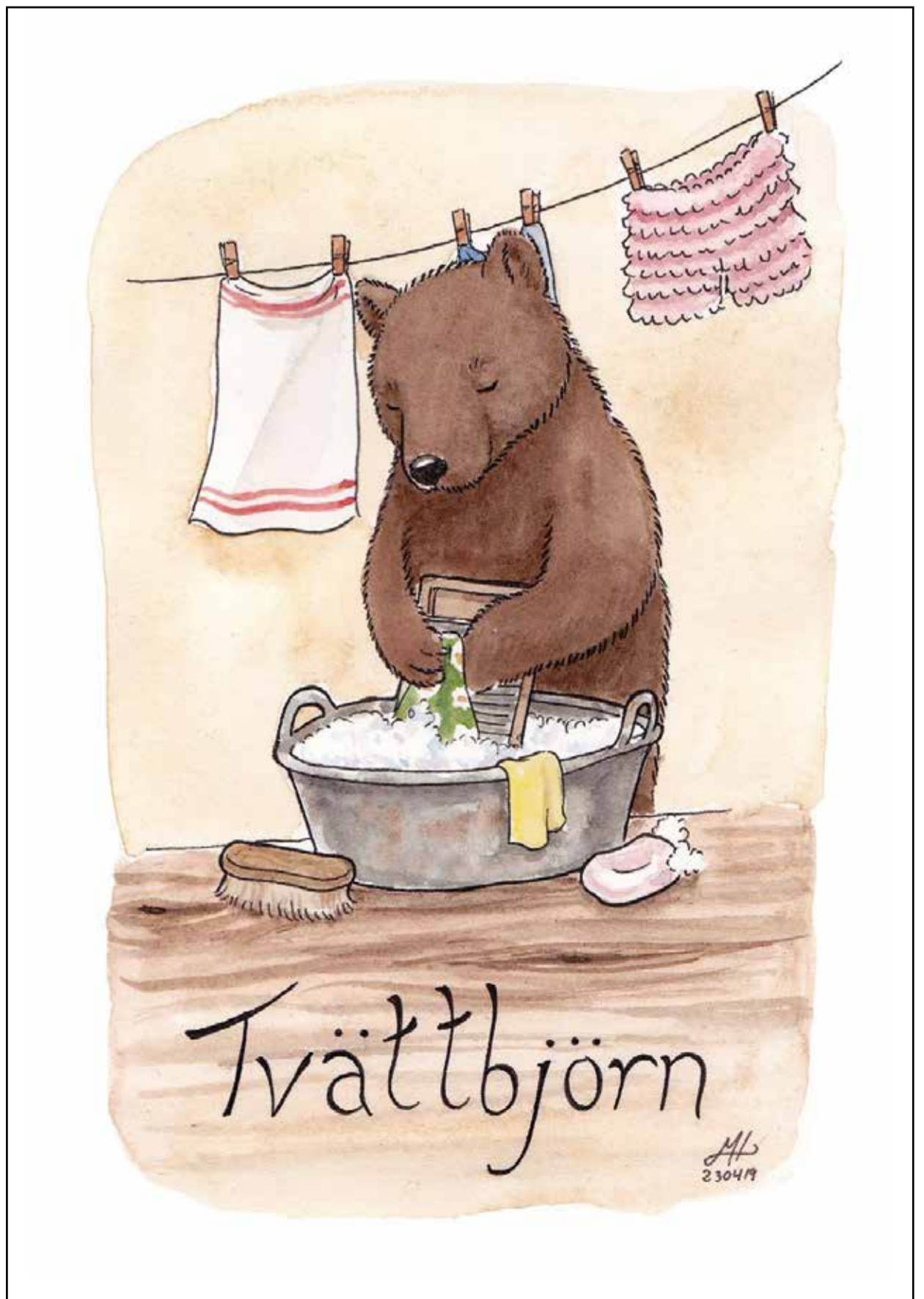
Under Östgötadagarna 7-8 sep finns
 vi vid korsningen i Västra Husby!
 (Kontant betalning och Swish under Östgötadagarna)

Ord. öppettider:
 Tis, Ons, Tors kl.12-18
 (Övriga öppettider, se hemsidan)

VÄLKOMMEN
 önskar Anne

Nyponstigen 15, V Husby
 Tel 011-70477 - 0703-69 18 65
www.parantmode.se

Hjälp oss
 göra plats för
 höstens nya
 kläder!

Teckning från www.bokstavligtmatat.se.

Maria Hellqvist

Möjligheternas Hus startade år 2010.
Här finns bred kompetens och erfarenhet.
Hur kan vi hjälpa dig?

Trädgård

Gräsmattor, trädbeskäring, ogräs, snöskottning, trädfällning och häckklippning.

Bygg/Snickeri

Både ute- och inomhus, finsnickeri. Renovering av möbler.

Måleri

Inom/utomhus och tapetsering.

Dator & IT service

Reparationer av hård/mjukvara, mobilrep och digitalisering. Vi tar även emot elektronik för återvinning.

Sömnad

Blixtlås, lagning, uppläggning av hemtextilier/kläder och nyttillverkning enligt dina önskemål.

Enkla transporter

Möbler, säckar och bortforsling av gods.

Städning

Flytt/veckostädning, fönsterputsning, storstädning och kontorsstädning.

Fixtjänster

Uppsättning av taylor, lampor, gardiner även tvätt och strykning m.m. Inköp och Monteringshjälp. Cykelreparationer.

0121-10747 - 070-147 13 46 - Ringvägen 42 A Söderköping - www.mhsoderkoping.se

Handla lokalt med unikt mynt!
Söderköpings Myntet

Ett unikt presentkort som har tagits fram för att handeln ska stanna i vår stad. Myntet går att köpa hos Guldmakeriet, Turistbyrån och på Söderköpings Brunn. Du kan betala med myntet hos våra medlemmar, se www.isoderkoping.se

Kom till oss på Storgatan under Gästabudet!
Delta i vår tävling och du har chansen att vinna ett mynt.

Vi önskar Dig trevlig handel i Söderköping!

STADSKÄRNAN I
Söderköping

 Kolmårds **kök**
Höstkampanj i Söderköpings-Posten

Ring 011-10 71 10
för kostnadsfritt
hembesök!

Erbjudande

Motsvarande 50% rabatt på monteringskostnad, 30% ROT-avdrag
Du som kund betalar bara 20% av monteringskostnaden. Erbjudandet gäller till 2019-10-31

**20% rabatt
på vitvaror
vid köp av
kök**

Butängsgatan 44 Norrköping
kolmardskok.se 011-10 71 10

Sensommar glädje

Cyklamen
59.-
2 för 100.-

Stora Boll X
149.-
Medlemspris: 129.-

Stort sortiment av Svenskodlade Grönväxter från 69.-

Öppettider

Mån-fre: 9-18 lör: 9-15 sön: 10-14

Telefon: 0121-102 04
Hemsida: www.angen.se
E-post: blommor@angen.se

Håll dig uppdaterad

Vi hjälper dig att köra säkert i höst!

Låt oss hjälpa dig att hitta rätt däck bland vårt breda utbud, anpassat efter din körstil och behov. Vi har allt du behöver för en bekväm och säker biltur. Välkommen in till oss, luta dig tillbaka och njut av en kopp kaffe, så fixar vi resten!

Gamla Norrköpingsvägen 5 & 7
Bilverkstad: 0121-125 00
Däckverkstad: 0121-158 08

**Luftvärmepump
– din nya "spargris"!**

Fler erbjudanden i butik!

CANVAC
Luftvärmepump Scirocco 4

PRISSÄNKT

8 995:-

(ord. pris 9 995:-)

Art nr 112557

4,1/7,0
SCOP/SEER
4,8/4,2 kW
Max värme-/kyl-
kapacitet
21-38 dB
Ljudnivå inne

Erbjudandet gäller fr o m 2/9 t o m 3/11 2019 eller så långt lagret räcker och kan inte kombineras med andra erbjudanden. Vi reserverar oss för ev tryckfel och slutförsäljning.

Ågatan 4 SÖDERKÖPING Tel. 0121-120 20 www.djurbergs.se